

Na osnovu člana 136 stav 7, člana 151 stav 2, člana 152 stav 4 i člana 153 stav 7 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Službeni list CG”, br. 33/12, 58/14, 14/17 i 66/19), Ministarstvo kapitalnih investicija, uz saglasnost Ministarstva unutrašnjih poslova, donijelo je

PRAVILNIK O SAOBRAĆAJNOJ SIGNALIZACIJI

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se oblik, sadržaj, veličina, uslovi i način postavljanja saobraćajnih znakova, semafora, svjetlosnih oznaka na putu i oznaka na kolovozu i trotoaru.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **aplikativne trake** su specijalni višeslojni materijali za izradu oznaka na kolovozu najčešće na bazi gume, odnosno plastike, različitih debljina i teksture;
- 2) **bojila** su materijali za izradu oznaka na putu u tečnom ili žitkom stanju koji se sastoje od pigmenata, vezivnih sredstava, punila, razređivača i svjetloodbojnih perli;
- 3) **klasa materijala** je razvrstavanje materijala za izradu lica saobraćajnog znaka prema koeficijentu retrorefleksije;
- 4) **materijali za izradu lica saobraćajnog znaka (folije)** su plastični materijali sa ugrađenim elementima za retrorefleksiju, lijepkom za lijepljenje na podlogu i zaštitnim površinskim slojem za zaštitu od spoljašnjih uticaja;
- 5) **odstojnik** je konstruktivni elemenat ograde čija je namijena da poveže štitnik sa stubom ili konzolom;
- 6) **zaštitna ograda za vozila** je konstrukcija čija je svrha da umanjí posljedice nezgode i primjenjuje se za zaštitu lica u vozilu od teških posljedica usljed skretanja sa kolovozne trake odnosno trećih lica, područja pored puta (za koje je potrebna zaštita), zaštitu saobraćaja iz suprotnog smjera (kod autoputeva i brzih saobraćajnica);
- 7) **plastični materijali** su materijali u tečnom i žitkom stanju na bazi plastike i na površinu kolovoza nanose se posebnim postupkom;
- 8) **snjegobrani** su sredstva za zaštitu puta od sniježnih nanosa, u vidu ograde od letvi i poluoblica, table na drvenom kolju, žičane mreže ili mreže od vještačkih materijala;
- 9) **svjetloodbojni elemenat** je elemenat ograde prikaoen na štitnik koji se koristi za vizuelno označavanje položaja (visine) ograde, odnosno on se koristi kao smjerokaz jer se na dionici puta na kojoj postoji zaštitna ograda ne postavljaju klasični – stubni smjerokazi;
- 10) **svjetleći stubić** je stub sa unutrašnjim osvjetljenjem, sa naizmjeničnim crnim i žutim poljima koji se postavlja na vrh razdjelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obilježavanja vrha ostrva;
- 11) **štitnik** je konstruktivni elemenat ograde, određene dužine, izrađen od materijala koji posjeduje odgovarajuće mehaničke karakteristike da u slučaju udara vozila njena kruta konstrukcija (betonska zaštitna ograda) ili deformacija (čelična i drvena zaštitna ograda) ublaže posljedice udara;
- 12) **tabla za obilježavanje vrha ostrva** je tabla od reflektujućeg materijala sa naizmjeničnim poljima crne i žute boje koja se postavlja na vrh razdjelnog ili saobraćajnog fizičkog ostrva radi obilježavanja vrha ostrva;
- 13) **trajnost materijala** izražava minimalno vremensko trajanje materijala, odnosno minimalnu vrijednost refleksije koju materijal mora da ima;
- 14) **značke za obilježavanje puta** su štapovi obojeni naizmjenično poljima crvene i žute boje pomoću kojih se vozači vozila za čišćenje snijega obavještavaju o debljini sloja snijega i položaju prepreka (objekti i oprema puta).

Saobraćajna signalizacija i oprema puta

Član 3

Saobraćajna signalizacija i oprema puta obuhvata:

- 1) saobraćajne znakove;
- 2) oznake na kolovozu, trotoaru i drugim saobraćajnim površinama;
- 3) semafore (uređaji za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova);
- 4) opremu puta.

Standardi

Član 4

Tehničke karakteristike saobraćajne signalizacije i opreme puta izvode se u skladu sa važećim crnogorskim standardima (MEST).

U slučaju da za saobraćajnu signalizaciju ili opremu puta ne postoji odgovarajući crnogorski standard, primjenjuju se evropski standardi (EN).

Saobraćajna signalizacija i oprema puta se obilježava i postavlja na putu na osnovu saobraćajnog projekta.

Saobraćajni znakovi

Član 5

Saobraćajni znakovi su znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi i znakovi obavještenja.

Poruke na znakovima

Član 6

Saobraćajni znakovi mogu biti sa stalnim ili promjenljivim sadržajem poruka.

Saobraćajni znakovi sa stalnim ili promjenljivim sadržajem poruka mogu biti izvedeni sa svjetlećim elementima na crnoj podlozi.

Saobraćajni znakovi mogu biti sa sopstvenim (unutrašnjim) osvjetljenjem ili spoljašnjim izvorom svjetlosti (posebna svjetiljka).

Postavljanje saobraćajnih znakova

Član 7

Saobraćajni znakovi se postavljaju na način da ih učesnik u saobraćaju može pravovremeno uočiti i prepoznati značenje i uskladiti ponašanje u saobraćaju na osnovu znakom datih informacija.

Saobraćajni znakovi se postavljaju sa desne strane puta pored kolovoza, u smjeru kretanja vozila, tako da ne ometaju kretanje učesnika u saobraćaju i ne zaklanjaju druge saobraćajne znakove.

Ako na mjestu na kome se postavlja saobraćajni znak, zbog gustine saobraćaja, odnosno iz drugih razloga, prijeti opasnost da učesnici u saobraćaju neće pravovremeno uočiti znak, saobraćajni znak se postavlja i na suprotnoj, lijevoj strani puta, odnosno kolovoznoj traci, kada su kolovozne trake fizički odvojene ili iznad kolovozne trake.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, saobraćajni znakovi mogu se postavljati samo na lijevoj strani kolovoza ili druge saobraćajne površine i na srednjem razdjelnom pojasu, ako je to definisano posebnim uslovima za taj znak.

Način postavljanja saobraćajnog znaka

Član 8

Saobraćajni znakovi se postavljaju na stub pored kolovoza.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, saobraćajni znak može biti postavljen:

- 1) na konzolni nosač - ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;
- 2) na portalni nosač - ako je tako postavljen znak bolje uočljiv za učesnike u saobraćaju;
- 3) na čeonu branik, usmjeravajući branik, zapreku ili vertikalnu zapreku;
- 4) na stub semafora, ako je to definisano posebnim uslovima za taj znak i to samo jedan saobraćajni znak iznad, odnosno dva znaka sa desne strane u nivou semafora, na posebnom nosaču.
- 5) na zadnji dio motornog vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno, za obezbjeđivanje kratkotrajnih pokretnih gradilišta na putu može se postaviti saobraćajni znak VII-12 (signalna tabla za označavanje radova na putu).

Postavljanje saobraćajnih znakova na zajednički nosač

Član 9

Na zajedničkom nosaču za saobraćajni znak pored kolovoza, ne smije se postaviti više od dva saobraćajna znaka i dvije dopunske table.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na raskrsnici bez semafora u naselju, dozvoljeno je na zajedničkom nosaču saobraćajnog znaka pored kolovoza postaviti tri saobraćajna znaka bez dopunskih tabli, kada je prvi u nizu od tih znakova znak II-1 ili II-2, drugi u nizu jedan od znakova: II-43, II-43.1, II-43.2, II-43.3, II-43.4, II-44, II-44.1, II-44.2, II-45.2, II-26, II-26.1 a treći u nizu jedan od znakova: III-5, III-6, III-7.

Saobraćajni znakovi koji se postavljaju na zajedničkom nosaču su istih dimenzija i iste klase materijala.

Saobraćajni znakovi na zajedničkom nosaču pored kolovoza se postavljaju od najvišeg ka najnižem, sljedećim redom: znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi pa znakovi obavještenja.

Izuzetno od stava 4 ovog člana znakovi III-3 i III-4 se postavljaju na najvišu poziciju.

Ugao postavljanja saobraćajnih znakova

Član 10

Saobraćajni znakovi izrađeni sa licem znaka od retroreflektujućih materijala postavljaju se na putu pod uglom od 3° do 5° u odnosu na uzdužnu osu puta (horizontalna ravan), odnosno postavljaju se iznad puta pod uglom od 3° u odnosu na uzdužnu osu puta (vertikalna ravan), da bi se izbjegao efekat zaslijepljivanja.

Visina postavljanja saobraćajnih znakova

Član 11

Saobraćajni znakovi van naselja postavljaju se na visini od 1,20 m do 1,40 m.

Saobraćajni znakovi u naselju koji se postavljaju na pješačkim površinama postavljaju se tako da najniža tačka znaka bude na visini od 2,20 m do 2,40 m, a van pješačkih površina dozvoljeno je postavljanje na visini od 1,40 m do 1,80 m.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, saobraćajni znakovi mogu se postavljati i na drugim visinama, ako je to definisano posebnim uslovima za taj znak.

Saobraćajni znakovi kojima se označavaju radovi i privremene prepreke na putu mogu se postaviti na stalku ili postolju uzdignutim najmanje 30 cm.

Saobraćajni znakovi iznad kolovoza postavljaju se na visini od 4,70 m do 5,50 m, osim znaka II-21 koji se postavlja na visinu najmanje 20 cm iznad visine određene tim znakom.

Visina se računa od površine kolovoza do donje ivice saobraćajnog znaka, odnosno do donje ivice dopunske table, ako se dopunska tabla postavlja uz saobraćajni znak.

Rastojanje postavljanja saobraćajnog znaka od ivice kolovoza

Član 12

Saobraćajni znak se po pravilu postavlja tako da rastojanje između ivice kolovoza i najbliže ivice saobraćajnog znaka iznosi 75 cm.

Rastojanje između ivice kolovoza i najbliže ivice saobraćajnog znaka iznosi minimalno 30 cm u naselju, 50 cm izvan naselja, odnosno 25 cm od biciklističke staze, a najveća udaljenost je 1,50 m.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, na autoputevima i brzim saobraćajnicama znakovi obavještenja za vođenje saobraćaja mogu se postaviti tako da rastojanje između ivice kolovoza i najbliže ivice saobraćajnog znaka iznosi do 1,50 m.

Ispisivanje naziva na saobraćajnim znakovima

Član 13

Nazivi na saobraćajnim znakovima ispisuju se latiničnim pismom.

Na teritorijama lokalne samouprave u kojima pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica čine većinu ili značajan dio stanovništva, prema rezultatima posljednjeg popisa, natpisi se ispisuju i na jeziku i pismu manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, a ispod latičnog natpisa iz stava 1 ovog člana.

Na saobraćajni znak može se upisati određeno u drugoj državi na engleskom jeziku i nacionalna oznaka te države.

Na putevima koji su dio transevropske putne mreže, pored natpisa na crnogorskom jeziku, natpis na saobraćajnoj signalizaciji koja obavještava korisnike puta o stanju u saobraćaju i putarini može biti ispisan i na drugim jezicima.

Nazivi turističkih odredišta i druge informacije na znakovima turističke signalizacije ispisuju se na crnogorskom jeziku, latiničnim pismom i na engleskom jeziku, s tim da se tekst prvo ispisuje na crnogorskom jeziku.

Na teritorijama lokalne samouprave u kojima pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica čine većinu ili značajan dio stanovništva nazivi turističkih odredišta i druge informacije na znakovima turističke signalizacije ispisuju se i na jeziku i pismu manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, a ispod natpisa iz stava 5 ovog člana.

Izrada saobraćajnih znakova

Član 14

Saobraćajni znak treba da ima ivicu za individualizaciju znaka u odnosu na okruženje u boji osnovne znaka.

Saobraćajni znak opšiven aluminijumskom trakom ne mora da ima ivicu iz stava 1 ovog člana.

Lice saobraćajnog znaka se izrađuje od materijala sa retroreflektujućim svojstvima.

U slučaju da je saobraćajni znak izrađen sa sopstvenim izvorom svjetlosti, lice znaka se izrađuje na transparentnoj podlozi.

Poleđina znaka i elementi za pričvršćenje znaka treba da budu sive boje (RAL9006) i bez sjaja.

Saobraćajni znak na poleđini ima trajan i vidljiv znak usaglašenosti.

Znak usaglašenosti iz stava 6 ovog člana treba da bude u skladu sa propisima kojima se uređuje označavanje građevinskih proizvoda.

Koeficijent retrorefleksije

Član 15

Zahtjevani koeficijenti retrorefleksije i hromatičnosti boja postavljenih saobraćajnih znakova potrebno je provjeriti najkasnije u roku od deset godina, odnosno prije isteka garantnog roka saobraćajnog znaka ili u bilo kojem trenutku, ukoliko upravljač puta ili nadležni inspeksijski organ vizuelnim pregledom tako utvrde.

Saobraćajni znak se zamjenjuje kada njegova reflektujuća svojstva ne zadovoljavaju najmanje 70% zahtjevane vrijednosti za novi znak i/ili kada njegove hromatske vrijednosti ne zadovoljavaju propisanu klasu.

Mehanička otpornost saobraćajnog znaka

Član 16

Saobraćajni znak prema standardu MEST EN 12899, u pogledu mehaničke otpornosti treba da ispunjavaju sljedeće minimalne zahtjeve:

- 1) faktor sigurnosti za opterećenje - klasa PAF1;
- 2) pritisak vjetra - klasa WL5;
- 3) dinamički pritisak snijega - klasa DSL1;
- 4) najmanja dozvoljena deformacija pri savijanju - klasa TDB4.

Saobraćajni znakovi sa sopstvenim izvorom svjetlosti u pogledu mehaničke otpornosti znaka treba da ispunjavaju i dodatne minimalne zahtjeve:

- 1) otpornost na vodu i prašinu - klasa IP65;
- 2) prosječno osvjettljenje znaka – najmanje klasa L3 na autoputevima i brzim saobraćajnicama, a na ostalim putevima najmanje - klasa L2;
- 3) ravnomjerna svjetlost znaka – klasa U2.

Materijali za izradu saobraćajnih znakova

Član 17

Lice saobraćajnog znaka treba da bude izrađeno od materijala koji reflektuju svjetlost u skladu sa standardom MEST EN 12899.

Klasa retroreflektujućih materijala koja se koristi za izradu lica saobraćajnog znaka zavisi od kategorije puta, i to:

- 1) na državnim putevima (autoput, brza saobraćajnica, magistralni i regionalni put) koristi se materijal klase 3;
- 2) na lokalnim putevima koristi se materijal klase 2;
- 3) na ulicama u naselju koristi se materijal klase 1.

Izuzetno od stava 2 ovog člana na lokalnim putevima i ulicama u naselju mogu se koristiti saobraćajni znakovi koji imaju višu klasu retroreflektujućeg materijala, ako je definisano posebnim uslovima za taj znak.

Radi povećanja uočljivosti, znakovi mogu biti izrađeni na žutoj fluorescentnoj podlozi klase 3, i to:

- 1) znakovi koji se postavljaju u zoni radova na putu;
- 2) znakovi na mjestima gdje je potrebno da se istakne značaj informacije na znaku;
- 3) znakovi na mjestima gdje je uočljivost takvih znakova umanjena okruženjem.

Veličina fluorescentne podloge na koju se ugrađuje znak mora da bude za jednu dimenziju veća od ugrađenog znaka, a za znakove veće od najveće propisane dimenzije, podloga se proporcionalno uvećava.

Znakovi turističke signalizacije na autoputevima i brzim saobraćajnicama treba da imaju retrorefleksiju klase 3, a na ostalim putevima klase 2.

Kada se turistički znakovi postavljaju sa drugim saobraćajnim znakovima treba da budu istih retroreflektivnih karakteristika.

Dimenzije saobraćajnih znakova

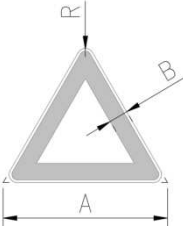
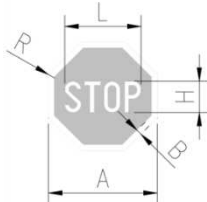
Član 18

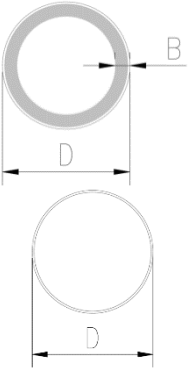
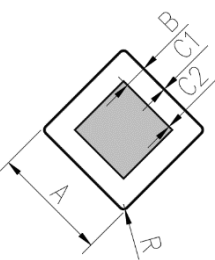
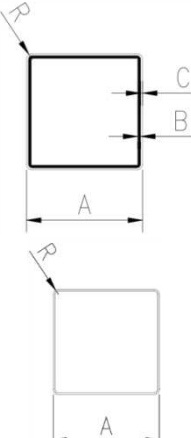
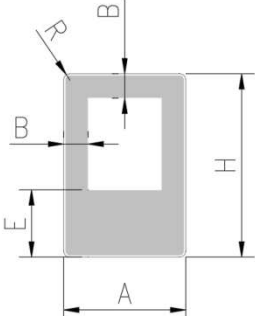
Dimenzije saobraćajnih znakova zavise od kategorije puta i načina postavljanja, i to:

- 1) na državnim putevima (autoput, brza saobraćajnica i magistralni put), koriste se znakovi veličine 4;
 - 2) na magistralnim putevima koji prolaze kroz naselje, regionalnim putevima, lokalnim putevima i saobraćajnicama u naselju, koriste se znakovi veličine 3;
 - 3) na ostalim saobraćajnicama u naselju gdje postoje prostorna ograničenja, na pješačkim i biciklističkim površinama, saobraćajnim površinama (benzinske pumpe, parkirališta) i ako se upotrebljavaju kao umetnički znakovi na autoputu i brzom saobraćajnici, koriste se znakovi veličine 2;
 - 4) ako se upotrebljavaju kao umetnički znakovi na ostalim putevima, koriste se znakovi veličine 1.
- Dimenzije saobraćajnih znakova date su u Tabeli 1.

Tabela 1

Dimenzije saobraćajnih znakova

IZGLED ZNAKA	ELEMENT	DIMENZIJE ZNAKOVA [mm]			
		veličina 4	veličina 3	veličina 2	veličina 1
		na državnim putevima (autoput, brza saobraćajnica, magistralni put)	na magistralnim putevima koji prolaze kroz naselje, regionalnim putevima, lokalnim putevima i saobraćajnicama u naselju	na ostalim saobraćajnicama u naselju gdje postoje prostorna ograničenja, na pješačkim i biciklističkim površinama, saobraćajnim površinama (benzinske pumpe, parkirališta), kao i ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi na autoputu i brznoj saobraćajnici	ako se upotrebljavaju kao umetnuti znakovi na ostalim putevima
	A	1200	900	600	400
	B	110	80	55	35
	R	35			
	A	900	600	-	300
	B	45	30	-	
	H	300	200	-	150
	L			-	

	D	900	600	400	300
	B	90	60	40	30
	A	900	600	-	
	B	162	108	-	
	C1	9	9	-	
	C2	9	6	-	
	R	25			
	A	900	600	400	300
	B	9	6	4	3
	C	9	6	4	3
	R	25			
	A	900	600	400	-

	H	1350	900	600	-
	B	80	120	180	-
	R	25			
	B	9	6	4	3
	C	9	6	4	3
	H1	450	300	200	150
	H2	600	400	250	200
	H3	-	900	600	400
	R	25			
	A	A = Širina znaka uz koji se postavlja			

Saobraćajni znakovi mogu imati drugačije dimenzije od dimenzija datih u Tabeli 1, ako je to definisano posebnim uslovima za taj znak.

Širina dopunske table postavljene ispod znaka treba da bude jednaka dužini strane znaka uz dopunsku tablu ili prečniku znaka, odnosno jednakoj dužini vertikalne projekcije krajnjih tačaka znaka.

Veličina simbola na znaku proporcionalna je veličini znaka, a njegove proporcije i položaj na znaku treba da budu identični grafičkom prikazu na znaku.

Znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka

Član 19

Učesnicima u saobraćaju poruke mogu biti prenete putem znakova koji u cijelini ili dijelimično mogu da mijenjaju sadržaj. Znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka mogu biti sa svjetlećim elementima.

Kontinuirani i nekontinuirani znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka

Član 20

Znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka moraju u svemu da imaju izgled, sadržaj i značenje identično saobraćajnim znakovima propisanim ovim pravilnikom.

Znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka mogu da budu:

- 1) kontinuirani znakovi, koji su slični fiksni saobraćajnim znakovim, a razlikuju se od njih da se korišćenjem elektro-mehaničkih sredstava mogu prikazivati različite poruke (rotirajući znakovi u obliku prizmi, lamela ili rotirajućeg zastora), i
- 2) nekontinuirani znakovi, koji oblikuju poruke korišćenjem individualnih elemenata koji mogu da budu u jednom od dva stanja (ili više) i na taj način mogu da oblikuju različite poruke na istoj prednjoj površini znaka (znakovi sa optičkim vlaknima, LED diodama ili tečnim kristalima).

Ako se znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka izvode kao kontinuirani znakovi treba da ispunjavaju sljedeće uslove:

- 1) značenje simbola treba da bude jasno najmanje na 150 m udaljenosti, i
- 2) intenzitet osvijetljenosti znaka treba da bude prilagođen uslovima okruženja i mora da bude obezbijeđen noćni model rada.

Poruka koju prikazuju znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka može da se sastoji od teksta, odnosno simbola.

Materijali za izradu kućišta znaka sa promjenljivim sadržajem poruka

Član 21

Materijali od kojih se izrađuju kućišta znakova sa promjenljivim sadržajem poruka treba da budu otporni na koroziju u skladu sa odgovarajućim standardima za materijale koji se koriste.

Rastojanje između znakova sa promjenljivim sadržajem poruka

Član 22

Ako se znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka postavljaju duž autoputa, bez obzira da li su poruke povezane ili ne, rastojanje između znakova može da bude manje od 400 m, a optimalno rastojanje je 700 m.

Minimalno rastojanje između znakova sa promjenljivim sadržajem na putevima sa dvije saobraćajne trake po smjeru je 300 m.

Za postavljanje znakova sa promjenljivim sadržajem poruka, zbog konstrukcije znakova, koriste se portali i poluportali ili posebno konstruisani stubovi nosači.

Prilikom projektovanja nosača znakova iz stava 1 ovog člana, treba predvidjeti slobodan pristup znakovima u slučaju potrebnog servisiranja.

Znakovi sa promjenljivim sadržajem poruka, treba da budu u skladu sa standardom MEST EN 12966.

Znakovi opasnosti

Član 23

Znakovi opasnosti služe da se učesnici u saobraćaju upozore na opasnost koja im prijete na određenom mjestu, odnosno dijelu puta i da se obavijeste o prirodi te opasnosti.

Postavljanje znakova opasnosti

Član 24

Znakovi opasnosti postavljaju se na udaljenosti od 150 m do 250 m ispred opasnog mjesta na putu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana na putu van naselja, dozvoljeno je da se znakovi opasnosti postavljaju na udaljenosti manjoj od 150 m, odnosno većoj od 250 m, sa dopunskom tablom kojom se označava udaljenost do opasnog mjesta, uz obrazloženje u saobraćajnom projektu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, na putu u naselju dozvoljeno je da se znakovi opasnosti postavljaju i na udaljenosti manjoj od 150 m ispred opasnog mjesta, bez postavljanja dodatne table, uz obrazloženje u saobraćajnom projektu.

U slučajevima u kojima postoji opasnost da vozač iznenada i nepripremljen naiđe na opasno mjesto na putu, postavice se između znaka opasnosti postavljenog na udaljenosti iz st. 1 i 2 ovog člana i opasnog mjesta na putu, jedan ili više istih znakova, uz koje će se postaviti i dopunske table sa naznačenom udaljenošću do opasnog mjesta.

Šifra znaka, izgled lica znaka, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi, dati su u Tabeli 2.

Tabela 1

Znakovi opasnosti				
ZNAKovi OPASNOSTI				
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi		
I-1	 <p>Opasna krivina</p>	Značenje	Znakovi „krivina nalijevo” (I-1) i „krivina nadesno” (I-1.1) označavaju približavanje opasnoj krivini na lijevo, odnosno na desno zbog fizičkih karakteristika ili nedovoljne preglednosti.	
		Varijante znaka	 <p>I-1.1</p>	
		Posebni uslovi	Obavezno se postavljaju na krivinama koje se projektuju sa minimalnim poluprečnicima za taj put.	
I-2	 <p>Više uzastopnih krivina</p>	Značenje	Znakovi „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nalijevo” (I-2), „dvostruka krivina ili više uzastopnih krivina od kojih je prva nadesno” (I-2.1) i „opasna krivina” (I-2.2) označavaju približavanje više krivina ili uzastopnim krivinama koje su opasne po svojim fizičkim karakteristikama ili zbog nedostatka preglednosti.	
		Varijante znaka	 <p>I-2.1</p> <p>I-2.2</p>	
		Posebni uslovi	-	
I-3	 <p>Opasan uspon</p>	Značenje	Znak „opasan uspon” (I-3) označava približavanje opasnom usponu, ako razlika u visini predstavlja neku opasnost koja proističe iz tih uslova.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Veličina uspona ispisuje se unutar znaka.	
I-4	 <p>Opasna nizbrdica</p>	Značenje	Znak „opasna nizbrdica” (I-4) označava približavanje opasnoj nizbrdici, ako razlika u visini predstavlja neku opasnost koja proističe iz tih uslova.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Veličina nagiba ispisuje se unutar znaka.	
I-5		Značenje	Znakovi „suženje puta” (I-5), „suženje puta s desne strane” (I-5.1) i „suženje puta s lijeve strane” (I-5.2) označavaju približavanje suženju kolovoza koje može da predstavlja izvjesnu opasnost.	

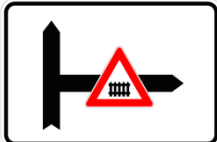
	 Suženje puta	Varijante znaka	 I-5.1	 I-5.2
		Posebni uslovi	-	
I-6	 Pokretni most	Značenje	Znak „ pokretni most “ (I-6) označava blizinu mjesta na kome se na putu nalazi pokretni most.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
I-7	 Blizina obale	Značenje	Znak „ blizina obale “ (I-7) označava blizinu mjesta na kome put nailazi na obalu.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
I-8	 Neravan kolovoz	Značenje	Znak „ neravan kolovoz - opasne izbočine i ulegnuća “ (I-8) označava blizinu dijela puta na kome je kolovoz neravan zbog postojanja opasnih izbočina i ulegnuća.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znaku se može dodati dopunska tabla na kojoj je označena dužina neravnog kolovoza.	
I-9	 Neravan kolovoz	Značenje	Znak „ neravan kolovoz - ulegnuća “ (I-9) označava blizinu dijela puta na kome je kolovoz neravan zbog ulegnuća.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znaku se može dodati dopunska tabla na kojoj je označena dužina neravnog kolovoza.	
I-10	 Neravan kolovoz	Značenje	Znak „ neravan kolovoz - blizina opasnog prevoja puta ili veće izbočine na kolovozu “ (I-10) označava blizinu dijela puta na kome je kolovoz neravan zbog blizine opasnog prevoja puta ili veće izbočine na kolovozu.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znaku se može dodati dopunska tabla na kojoj je označena dužina neravnog kolovoza.	
I-11	 Klizav kolovoz	Značenje	Znak „ klizav kolovoz “ (I-11) označava blizinu dijela puta na kome kolovoz pod određenim atmosferskim uslovima ili sličnim okolnostima ima klizavu površinu.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
I-12	 Kamenje pršti	Značenje	Znak „ kamenje pršti “ (I-12) označava blizinu dijela puta na kome se nalazi nevaljani tucanik ili koji je posut sitnim kamenjem na tvrdj podlozi i na kome za druge učesnike u saobraćaju postoji opasnost od prskanja kamenja.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znak se po pravilu postavlja na putevima izvan naselja.	
I-13		Značenje	Znak „ odronjavanje kamenja sa desne strane puta “ (I-13) i znak „ odronjavanje kamenja sa lijeve strane puta “ (I-13.1) označavaju blizinu dijela puta na kome postoji opasnost od kamenja koje pada ili od kamenja koje se nalazi na putu.	

	 Odronjavanje kamenja	Varijante znaka	 I-13.1
		Posebni uslovi	Simbol na znaku mora biti usklađen sa stvarno situacijom.
I-14	 Obilježeni pješački prelaz	Značenje	Znak „obilježeni pješački prelaz” (I-14) označava blizinu mjesta na putu na kome se nalazi obilježeni pješački prelaz.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simbol na znaku može biti okrenut i na drugu stranu.
I-15	 Djeca na putu	Značenje	Znak „djeca na putu” (I-15) označava blizinu dijela puta na kome se djeca češće i u većem broju kreću (blizina škole (I-15.1), vrtića (I-15.2), igrališta (I-15.3) i sl.).
		Varijante znaka	 I-15.1
			 I-15.2
			 I-15.3
		Posebni uslovi	Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala. Simbol na znaku može biti okrenut i na drugu stranu.
I-16	 Biciklisti na putu	Značenje	Znak „biciklisti na putu” (I-16) označava blizinu mjesta na kome se biciklisti često priključuju na put ili ga prelaze.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simbol na znaku može biti okrenut i na drugu stranu.
I-17	 Životinje na putu	Značenje	Znak „životinje na putu” (I-17) označava blizinu dijela puta na kome domaće životinje pod nadzorom prelaze preko puta ili se kreću duž puta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simbol na znaku može biti okrenut i na drugu stranu.
I-18	 Divljač na putu	Značenje	Znak „divljač na putu” (I-18) označava blizinu dijela puta opasnog zbog prelaska divljači preko puta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simbol na znaku može biti okrenut i na drugu stranu.
I-19	 Radovi na putu	Značenje	Znak „radovi na putu” (I-19) označava mjesto na kome se izvode radovi na putu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak I-19 ima žutu osnovu. Postavlja se neposredno ispred mjesta na kome se izvode radovi, a pored njega postavlja se i poseban branik koji noću i kad je vidljivost smanjena mora imati propisan svjetlosni znak. Uz ovaj znak može da se postavi dopunska tabla (IV-3) koja označava dužinu zone neposrednih radova ili dopunska tabla (IV-1) koja označava rastojanje do zone radova na putu. Znak I-19 može se postaviti i na znaku VII-12.
I-20	 Nailaženje na semafore	Značenje	Znakovi „nailaženje na semafore” (I-20 i I-20.1) označavaju blizinu raskrsnice ili obilježnog pješačkog prelaza na kome je saobraćaj regulisan pomoću uređaja za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova
		Varijante znaka	

			I-20.1
		Posebni uslovi	-
I-21	 <p>Blizina avionske piste</p>	Značenje	Znak „ blizina avionske piste “ (I-21) označava dio puta preko koga avioni prelijeću u niskom letu prilikom slijetanja odnosno polijetanja.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simbol na znaku može biti okrenut i na drugu stranu.
I-22	 <p>Bočni vjetar</p>	Značenje	Znakovi „ bočni vjetar sa lijeve strane “ (I-22) i „ bočni vjetar sa desne strane “ (I-22.1) označavaju blizinu dijela puta na kome često duva jak bočni vjetar.
		Varijante znaka	 <p>I-22.1</p>
		Posebni uslovi	-
I-23	 <p>Saobraćaj u oba smjera</p>	Značenje	Znak „ saobraćaj u oba smjera “ (I-23) označava blizinu mjesta na kome se prelazi sa dijela puta na kome se saobraćaj odvija samo u jednom smjeru na dio tog puta na kome se privremeno ili stalno saobraćaj odvija u oba smjera.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak I-23 se postavlja se na samom mjestu odakle počinje saobraćaj u oba smjera, a po potrebi, postavlja se i na dijelu puta na kome se saobraćaj odvija u oba smjera.
I-24	 <p>Tunel</p>	Značenje	Znak „ tunel “ (I-24) označava blizinu tunela na putu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
I-25	 <p>Opasnost na putu</p>	Značenje	Znak „ opasnost na putu “ (I-25) označava blizinu dijela puta ili mjesta na putu na kome učesnicima u saobraćaju prijete opasnost za koju ovim pravilnikom nije predviđen poseban znak opasnosti.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
I-26	 <p>Ukrštanje puteva iste važnosti</p>	Značenje	Znak „ ukrštanje puteva iste važnosti “ (I-26) označava blizinu ukrštanja puteva od kojih nijedan put nije put sa prvenstvom prolaza.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak I-26 postavlja se, po pravilu, na putevima van naselja na mjestu ukrštanja puteva iste važnosti.
I-27	 <p>Ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom</p>	Značenje	Znak „ ukrštanje sa sporednim putem pod pravim uglom “ (I-27), označava blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza ukršta sa sporednim putem.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak I-27 smije se postaviti samo ako je na sporednom putu, koji se ukršta sa putem s prvenstvom prolaza, ispred raskrsnice postavljen znak II-1 ili znak II-2. Postavlja se ispred raskrsnica kojima se osovine ukrštaju pod uglom $90^{\circ} \pm 30^{\circ}$.
I-28		Značenje	Znakovi „ spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s lijeve strane “ (I-28) i znak „ spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom s desne strane “ (I-28.1) označava blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza spaja sa sporednim putem.

	 Spajanje sa sporednim putem pod pravim uglom sa lijeve strane	Varijante znaka	 I-28.1	 I-28.2	 I-28.3
		Posebni uslovi	Znakovi I-28, I-28.1, I-28.2 i I-28.3 smiju se postaviti samo ako je na sporednom putu, koji se spaja sa putem s prvenstvom prolaza, ispred raskrsnice postavljen znak II-1 ili znak II-2. Postavljaju se ispred raskrsnica kojima se osovine spajaju pod uglom $90^{\circ} \pm 30^{\circ}$.		
I-29	 Spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom sa lijeve strane	Značenje	Znakovi „spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom s lijeve strane” (I-29) i znak „spajanje sa sporednim putem pod ostrim uglom s desne strane” (I-29.1) označavaju blizinu raskrsnice na kojoj se put sa prvenstvom prolaza spaja sa sporednim putem.		
		Varijante znaka	 I-29.1	 I-29.2	 I-29.3
		Posebni uslovi	Znakovi I-29, I-29.1, I-29.2 i I-29.3 postavljaju se samo ako je na sporednom putu koji se spaja sa putem s prvenstvom prolaza postavljen znak II-1, odnosno znak II-2. Postavljaju se ispred raskrsnica kojima se osovine spajaju pod uglom koji ne ispunjava uslove za postavljanje znakova grupe I-28.		
I-30	 Raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja	Značenje	Znak „raskrsnica sa kružnim tokom saobraćaja” (I-30) označava blizinu raskrsnice na kojoj se saobraćaj odvija u kružnom toku.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	-		
I-31	 Tramvajska pruga	Značenje	Znak „tramvajska pruga” (I-31) označava blizinu mjesta na kome put prelazi preko tramvajske pruge u nivou.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	-		
I-32	 Prelaz puta preko željezničke pruge sa branicama ili polubranicama	Značenje	Znak „prelaz puta preko željezničke pruge sa branicama ili polubranicama” (I-32) označava blizinu prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji je obezbjeđen branicama ili polubranicama.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.		
I-33	 Prelaz puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika	Značenje	Znak „prelaz puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika” (I-33) označava blizinu prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji nije obezbjeđen branicama ili polubranicama.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.		
I-34	 Andrejin krst	Značenje	Znak „Andrejin krst” (I-34) označava mjesto na kome put prelazi preko željezničke pruge u nivou bez branika ili polubranika sa jednim kolosjekom (I-34), odnosno sa dva ili više kolosjeka (I-34.1)		
		Varijante znaka			

			I-34.1		
		Posebni uslovi	<p>Dimenzija znaka I-34 je 120 cm x 60 cm, a znaka I-34.1 je 120 cm x 90 cm</p> <p>Znakovi I-34 i I-34.1 postavljaju se samo na prelazima puta preko željezničke pruge u nivou, koji su potpuno nezaštićeni ili koji su zaštićeni samo uređajima za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova bez branika ili polubranika, i to: na odstojanju od 5 m od najbliže željezničke šine, a ako okolnosti to zahtijevaju ne manjem od 3 m, odnosno ne većem od 10 m.</p> <p>Znakovi I-34 i I-34.1 postavljaju se na zajedničkom nosaču iznad semafora ako je prelaz puta preko željezničke pruge u nivou opremljen istim. Znak Andrejin krst mora biti uočljiv, pri uslovima normalne vidljivosti, na putu na kome je postavljen na udaljenosti od najmanje 50 m. Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.</p>		
I-35	 <p>Približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicima</p>	Značenje	Znak „približavanje prelazu puta preko željezničke pruge sa branicima ili polubranicima” (I-35) označava udaljenost do prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji je obezbjeđen branicima ili polubranicima.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	<p>Dimenzija znaka I-35 je 30 cm x 100cm, sa kosim trakama širine i međusobnog rastojanja od 8 cm koje su pod uglom 30° u odnosu na užu stranu znaka.</p> <p>Znak I-35 postavlja se tako što se znak u obliku pravougaonika sa tri kose trake i odgovarajućim znakom opasnosti postavlja na 240 m ispred mjesta ukrštanja puta i željezničke pruge u nivou, zatim znak sa dvije kose trake na 160 m, a znak sa jednom kosom trakom na 80 m ispred mjesta ukrštanja puta i željezničke pruge u nivou.</p> <p>Niža strana kosih traka je bliže kolovozu.</p> <p>Znak I-32 postavlja se iznad znaka sa tri kose trake.</p> <p>Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.</p>		
I-36	 <p>Približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika</p>	Značenje	Znak „približavanje prelazu puta preko željezničke pruge bez branika ili polubranika” (I-36) označava udaljenost do prelaza puta preko željezničke pruge u nivou, koji nije obezbjeđen branicima ili polubranicima.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	<p>Znak I-36 ima kose crte crvene boje.</p> <p>Dimenzija znaka I-35 je 30 cm x 100 cm, sa kosim trakama širine i međusobnog rastojanja od 8 cm koje su pod uglom 30° u odnosu na užu stranu znaka.</p> <p>Znak I-36 postavlja se tako što se znak u obliku pravougaonika sa tri kose trake i odgovarajućim znakom opasnosti postavlja na 240 m ispred mjesta ukrštanja puta i željezničke pruge u nivou, zatim znak sa dvije kose trake na 160 m, a znak sa jednom kosom trakom na 80 m ispred mjesta ukrštanja puta i željezničke pruge u nivou.</p> <p>Niža strana kosih traka je bliže kolovozu.</p> <p>Znak I-33 postavlja se iznad znaka sa tri kose trake.</p> <p>Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.</p>		
I-37	 <p>Neučvršćena bankina</p>	Značenje	Znak „neučvršćena bankina” (I-37) označava blizinu dijela puta na kome je uz kolovoz neučvršćena bankina.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Znaku se po pravilu dodaje dopunska tabla IV-3		
I-38	 <p>Kolona zaustavljenih vozila</p>	Značenje	Znak „kolona zaustavljenih vozila” (I-38) označava blizinu dijela puta na kome postoji opasnost zbog zagušenja saobraćaja.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Znak I-38 „kolona zaustavljenih vozila”, ima na simbolima vozila iscrtana svijetla crvene boje. Znak se po pravilu postavlja na putevima vana naselja.		
I-39	 <p>Opasnost od poledice</p>	Značenje	Znak „opasnost od poledice” (I-39) označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji opasnost od klizavog kolovoza zbog nastanka poledice ili snijega.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Znak se postavlja i uklanja u skladu sa programom zimske službe.		
I-40		Značenje	Znak „prevrtanje ili iskliznuće vozila” (I-40) označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji povećana opasnost od prevrtanja ili iskliznuća vozila.		
		Varijante znaka	-		

	 Prevrtnanje ili iskliznuće vozila	Posebni uslovi	Znak I-40 „prevrtanje ili iskliznuće vozila”, ima na simbolu vozila iscrtana svijetla crvene boje.
I-41	 Pješaci na putu	Značenje	Znak „ pješaci na putu “ (I-41) označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome se kreću pješaci.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
I-42	 Opasnost od požara	Značenje	Znak „ opasnost od požara “ (I-42) označava područje u kojem postoji povećana opasnost od nastajanja požara.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simbol vatre na znaku „opasnost od požara“ (I-42) je crvene boje.
I-43	 Magla na putu	Značenje	Znak „ magla na putu “ (I-43) označava blizinu dijela puta odnosno mjesta na kome postoji povećana opasnost od nastajanja magle.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
I-44	 Prelaz preko željezničke pruge na sporednom putu	Značenje	Znak „ prelaz preko željezničke pruge na sporednom putu “, (I-44) označava blizinu prelaza puta preko željezničke pruge u nivo koji nije obezbjeđen branicima ili polubranicima (I-44) ili je obezbjeđen branicima ili polubranicima (I-44.1), a nalazi se na sporednom putu.
		Varijante znaka	 I-44.1
		Posebni uslovi	Znak se postavlja na glavni put ispred raskrsnice sa sporednim putem gdje je udaljenost između raskrsnice i željezničkog prelaza manja od 80 m.

Znakovi izričitih naredbi

Član 25

Znakovi izričitih naredbi služe da učesnicima u saobraćaju na putu stave do znanja zabrane, ograničenja i obaveze.

Znakovi izričitih naredbi su:

- 1) znakovi kojima je propisano prvenstvo prolaza,
- 2) znakovi zabrane i ograničenja, i
- 3) znakovi kojima su propisane obaveze.

Postavljanje znakova izričitih naredbi

Član 26

Znakovi izričitih naredbi postavljaju se neposredno ispred mjesta odakle za učesnike u saobraćaju nastaje obaveza pridržavanja naredbe izražene saobraćajnim znakom, a na kraju dionice puta gdje prestaje važenje znaka postavlja se znak obavještenja o prestanku važenja znaka izričite naredbe.

Ako je potrebno da zbog smanjene preglednosti puta ili iz drugih razloga bezbjednosti, učesnici u saobraćaju budu unaprijed obaviješteni o izričitoj naredbi, dozvoljeno je da se znak izričite naredbe postavi i prije mjesta odakle naredba važi uz dopunsku tablu sa oznakom udaljenosti do mjesta odakle znak izričite naredbe važi.

Ako izričita naredba važi na dionici određene dužine puta, uz saobraćajni znak se postavlja dopunska tabla sa oznakom dužine na kojoj znak izričite naredbe važi.

Znakovi izričitih naredbi treba da se ponovo postave poslije svake raskrsnice sa drugim putem, na putu na kome je takav znak postavljen, ako izričita naredba važi i poslije te raskrsnice.

Šifra znaka, izgled lica znaka, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi, dati su u Tabeli 3.

Tabela 2

Znakovi izričitih naredbi
ZNAKOVI IZRIČITIH NAREDBI

Znakovi izričitih naredbi kojima je propisano prvenstvo prolaza			
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi	
II-1	 Ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza	Značenje	Znak „ ukrštanje sa putem sa prvenstvom prolaza ” (II-1) označava mjesto pred ulazom u raskrslu na kome je vozač dužan da ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak II-1 postavlja se u neposrednoj blizini raskrsnice, po mogućnosti na mjestu preglednosti, na kome vozilo ustupa prolaz drugim vozilima koja se kreću putem na koji nailaze. Uz znak II-1, na kolovozu se izvodi isprekidana linija zaustavljanja (V-12, V-12.1 i V-12.2), ako širina i vrsta kolovoznog zastora omogućavaju njeno obilježavanje. Znak se može postaviti na semafor. Ako se postavlja na lokalni put znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala. Ako se postavlja na ulicama u naselju i saobraćajnim površinama znak mora imati klasu 2 reflektujućeg materijala.
II-2	 Obavezno zaustavljanje	Značenje	Znak „ obavezno zaustavljanje ” (II-2) označava mjesto pred ulazom u raskrslu na kome je vozač dužan da zaustavi vozilo i ustupi prvenstvo prolaza vozilima koja se kreću putem na koji on nailazi.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Visina slova znaka II-2 ("obavezno zaustavljanje") iznosi jednu trećinu visine znaka. Znak II-2 postavlja se u neposrednoj blizini raskrsnice, po mogućnosti na mjestu preglednosti, na kome se vozilo obavezno zaustavlja da bi ustupilo prolaz drugim vozilima koja se kreću putem na koji nailaze. Uz znak II-2, na kolovozu se izvodi neisprekidana linija zaustavljanja (V-11, V-11.1 i V-11-2), ako širina i vrsta kolovoznog zastora omogućavaju njeno obilježavanje. Znak se može postaviti na semafor. Ako se postavlja na lokalnom putu znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala. Ako se postavlja na ulicama u naselju i saobraćajnim površinama znak mora imati klasu 2 reflektujućeg materijala.
II-3	 Zabrana saobraćaja u oba smjera	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja u oba smjera ” (II-3) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj svim vozilima u oba smjera.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	
Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane zabrane i ograničenja			
II-4	 Zabrana saobraćaja u jednom smjeru	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja u jednom smjeru ” (II-4) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozila iz smjera prema kome je okrenuto lice znaka.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak se može postaviti na semafor. Ako se postavlja na lokalni put znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala. Ako se postavlja na ulicama u naselju i saobraćajnim površinama znak mora imati klasu 2 reflektujućeg materijala.
II-5		Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede ” (II-5) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice, mopede i motocikle bez bočnog sjedišta.
		Varijante znaka	-

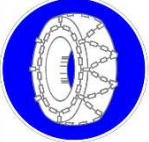

	 Zabrana saobraćaja za sva motorna vozila, osim za motocikle bez prikolice i mopede	Posebni uslovi	-	
II-6	 Zabrana saobraćaja za autobuse	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za autobuse“ (II-6) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za autobuse.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-7	 Zabrana saobraćaja za teretna vozila	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za sva teretna vozila“ (II-7) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila. Znakovi „zabranjen saobraćaj za teretna vozila kod kojih najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t“ (II-7.1) i „zabranjen saobraćaj za teretna vozila kod kojih najveća dozvoljena masa prelazi 7,5 t“ (II-7.2) označava put odnosno onaj njegov dio na kome je zabranjen saobraćaj za teretna vozila kod kojih najveća dozvoljena masa prelazi masu označenu na znaku“	
		Varijante znaka	 II-7.1	 II-7.2
			Posebni uslovi	Ako je znaku II-7 dodata dopunska tabla na kojoj je označena najveća dozvoljena masa vozila, zabrana važi samo za ona teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu.
		II-8	 Zabrana saobraćaja za cisterne	Značenje
Varijante znaka	-			
Posebni uslovi	Znak se ne odnosi na pogonsko gorivo smešteno u rezervoaru koji ispunjava uslove UN ECE pravilnika.			
II-9	 Zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije“ (II-9) označava put ili dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze eksploziv ili lako zapaljive materije. Znak „zabrana saobraćaja vozilima koja prevoze opasne materije“ (II-9.1) označava put ili dio puta na kome je zabranjen saobraćaj vozilima koja prevoze opasne materije.	
		Varijante znaka	 II-9.1	
		Posebni uslovi	-	
II-10	 Zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice, lake prikolice ili kamp prikolice“ (II-10) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim poluprikolice, lake prikolice ili kamp prikolice. Znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim prikolice, lake prikolice ili kamp prikolice“ (II-10.1) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo osim prikolice, lake prikolice ili kamp prikolice. Znak „zabrana saobraćaja za motorna vozila koja vuku priključno vozilo“ (II-10.2) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motorna vozila koja vuku priključno vozilo.	

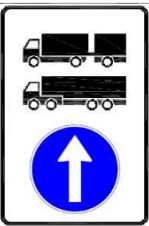
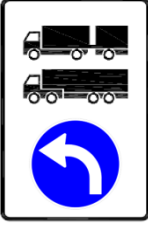
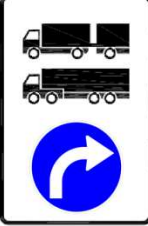
		Varijante znaka		
		Posebni uslovi	-	
II-11	 Zabrana saobraćaja za traktore	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za traktore” (II-11) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za traktore.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-12	 Zabrana saobraćaja za motocikle	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za motocikle” (II-12) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za motocikle, teške tricikle i teške četvorocikle.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-13	 Zabrana saobraćaja za mopede	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za mopede” (II-13) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za mopede, lake tricikle i lake četvorocikle.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-14	 Zabrana saobraćaja za bicikle	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za bicikle” (II-14) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za bicikle.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-15	 Zabrana saobraćaja za električne trotinete	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za električne trotinete” (II-15) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za električne trotinete.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-16	 Zabrana saobraćaja za zaprežna vozila	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za zaprežna vozila” (II-16) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za zaprežna vozila.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-17	 Zabrana saobraćaja za ručna kolica	Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za ručna kolica” (II-17) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za ručna kolica.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	-	
II-18		Značenje	Znak „zabrana saobraćaja za pješake” (II-18) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za pješake.	
		Varijante znaka	-	

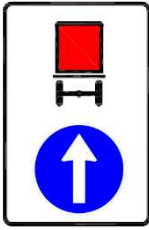
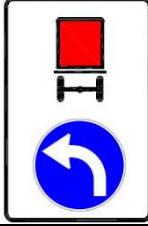
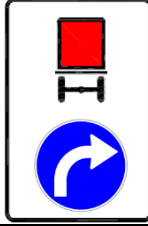
	 Zabrana saobraćaja za pješake	Posebni uslovi	-
II-19	 Zabrana saobraćaja za sva motorna vozila	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za sva motorna vozila “ (II-19) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila. Znak „ zabrana saobraćaja za sva motorna vozila i zaprežna vozila “ (II-19.1) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za sva motorna vozila i zaprežna vozila. Znak „ zabrana saobraćaja za vozila označena simbolom “ (II-19.2) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vrstu vozila prikazanih na znaku.
		Varijante znaka	 II-19.1 II-19.2
		Posebni uslovi	Na znaku se mogu kombinovati simboli sa znakovima II-6 do II-16, a znak II-19.2 može imati najviše dva simbola, ukoliko se postavlja u naseljenom mjestu odnosno tri simbola van naseljenog mjesta.
II-20	 Zabrana saobraćaja za vozila čija širina prelazi određenu širinu	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za vozila čija širina prelazi određenu širinu “ (II-20) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija širina prelazi širinu označenu na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Širina slobodnog profila mora biti najmanje 40 cm veća od širine označene na znaku.
II-21	 Zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna visina prelazi određenu visinu “ (II-21) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila čija ukupna visina prelazi visinu označenu na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Visina slobodnog profila mora biti najmanje 20 cm veća od visine označene na znaku.
II-22	 Zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za vozila čija ukupna masa prelazi određenu masu “ (II-22) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila odnosno skupove vozila, čija ukupna masa prelazi masu označenu na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-23	 Zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određeno osovinsko opterećenje	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određeno osovinsko opterećenje “ (II-23) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila sa osovinskim opterećenjem većim od opterećenja označenog na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-24	 Zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određenu dužinu	Značenje	Znak „ zabrana saobraćaja za vozila koja prekoračuju određenu dužinu “ (II-24) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjen saobraćaj za vozila, odnosno skup vozila, čija ukupna dužina prelazi dužinu označenu na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-25		Značenje	Znak „ najmanje odstojanje između vozila “ (II-25) označava najmanje odstojanje između vozila u kretanju kojeg se vozači moraju pridržavati.

	 Najmanje odstojanje između vozila	Varijante znaka	-																								
		Posebni uslovi	-																								
II-26	 Zabrana skretanja	Značenje	Znak „ zabrana skretanja ulijevo ” (II-26) označava raskrslu na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno. Znak „ zabrana skretanja udesno ” (II-26.1) označava raskrslu na kojoj je skretanje udesno zabranjeno.																								
		Varijante znaka	 II-26.1																								
		Posebni uslovi	Znak se može postaviti na semafor.																								
II-27	 Zabrana polukružnog okretanja	Značenje	Znak „ zabrana polukružnog okretanja ” (II-27) označava mjesto na kome je zabranjeno polukružno okretanje.																								
		Varijante znaka	-																								
		Posebni uslovi	Znak se može postaviti na središnji razdjelni pojas, saobraćajno ostrvo ili na semafor.																								
II-28	 Zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice i mopeda	Značenje	Znak „ zabrana preticanja svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice i mopeda ” (II-28) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjeno preticanje svih motornih vozila, osim motocikla bez prikolice, mopeda i motocikla bez bočnog sjedišta.																								
		Varijante znaka	-																								
		Posebni uslovi	Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.																								
II-29	 Zabrana preticanja za teretna vozila	Značenje	Znak „ zabrana preticanja za teretna vozila ” (II-29) označava put odnosno dio puta na kome je zabranjeno da teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t preteču druga motorna vozila osim motocikla bez prikolice, mopeda i motocikla bez bočnog sjedišta.																								
		Varijante znaka	Znak mora imati klasu 3 reflektujućeg materijala.																								
		Posebni uslovi	Ako je uz znak dodata dopunska tabla sa naznakom mase vozila, zabrana preticanja odnosi se samo na teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi označenu masu.																								
II-30	 Ograničenje brzine	Značenje	Znak „ ograničenje brzine ” (II-30) označava put odnosno dio puta na kome se vozila ne smiju kretati brzinom (u km/h) većom od brzine koja je označena na znaku.																								
		Varijante znaka	<table border="1" data-bbox="770 1507 1461 1854"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>II-30.2</td> <td>II-30.3</td> <td>II-30.4</td> <td>II-30.5</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>II-30.6</td> <td>II-30.7</td> <td>II-30.8</td> <td>II-30.9</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>II-30.10</td> <td>II-30.11</td> <td>II-30.12</td> <td>II-30.13</td> </tr> </table>					II-30.2	II-30.3	II-30.4	II-30.5					II-30.6	II-30.7	II-30.8	II-30.9					II-30.10	II-30.11	II-30.12	II-30.13
																											
II-30.2	II-30.3	II-30.4	II-30.5																								
																											
II-30.6	II-30.7	II-30.8	II-30.9																								
																											
II-30.10	II-30.11	II-30.12	II-30.13																								
		Posebni uslovi	-																								
II-31		Značenje	Znak „ zabrana davanja zvučnih znakova ” (II-31) označava put odnosno dio puta na kome se uređajem na vozilu ne smiju davati zvučni znakovi, osim u slučaju neposredne opasnosti.																								
		Varijante znaka	-																								

	 Zabrana davanja zvučnih znakova	Posebni uslovi	-	
II-32	 Zabrana prolaza bez zaustavljanja	Značenje	Znak „zabrana prolaza bez zaustavljanja” (II-32), (II-32.1), (II-32.2) označava blizinu carinarnice, policije ili mjesta za naplatu putarine odnosno mjesta gdje se vozilo mora zaustaviti iz razloga označenog na znaku.	
		Varijante znaka	 II-32.1	 II-32.2
		Posebni uslovi	-	
II-33	 Prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smjera	Značenje	Znak „prvenstvo prolaza za vozila iz suprotnog smjera” (II-33) označava zabranu stupanja vozila na uski dio puta prije nego što tim dijelom prođu vozila iz suprotnog smjera.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znak II-33 postavlja se na mjestu na putu sa koga se može vidjeti dio puta na koji se zabrana odnosi. Znak se uvijek postavlja u kombinaciji sa znakom III-1.	
II-34	 Zabrana zaustavljanja i parkiranja	Značenje	Znak „zabrana zaustavljanja i parkiranja” (II-34) označava dio puta u smjeru kretanja vozila na kojem je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje vozila.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znaku II-34 može se dodati dopunska tabla sa naznakom: dana u sedmici odnosno mjesecu i vremena u toku dana na koje se zabrana odnosi, najdužeg dozvoljenog trajanja zaustavljanja odnosno parkiranja i kategorije vozila na koje se zabrana odnosi. Znak II-34 može imati dopunsku tablu sa ucrtanom strelicom koja upućuje na to da se zabrana, odnosno ograničenje označeno saobraćajnim znakom odnosi samo na dio puta koji se proteže u pravcu označenom strelicom i na udaljenosti koja je označena uz strelicu.	
II-35	 Zabrana parkiranja	Značenje	Znak „zabrana parkiranja” (II-35) označava dio puta u smjeru kretanja vozila na kojem je zabranjeno parkiranje vozila.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znaku II-35 može se dodati dopunska tabla sa naznakom: dana u sedmici odnosno mjesecu i vremena u toku dana na koje se zabrana odnosi, najdužeg dozvoljenog trajanja zaustavljanja odnosno parkiranja i kategorije vozila na koje se zabrana odnosi. Znak II-35 može imati dopunsku tablu sa ucrtanom strelicom koja upućuje na to da se zabrana, odnosno ograničenje označeno saobraćajnim znakom odnosi samo na dio puta koji se proteže u pravcu označenom strelicom i na udaljenosti koja je označena uz strelicu.	
II-36	 Naizmjenično parkiranje	Značenje	Znak „naizmjenično parkiranje” (II-36) označava dio puta na koji se zabrana parkiranja odnosi na neparne dane. Znak „naizmjenično parkiranje” (II-36.1) označava dio puta na koji se zabrana parkiranja odnosi na parne dane.	
		Varijante znaka	 II-36.1	
		Posebni uslovi	-	
Znakovi izričitih naredbi kojima su propisane obaveze				
II-37		Značenje	Znak „najmanja dozvoljena brzina” (II-37) označava put odnosno dio puta na kome se vozila u normalnim uslovima moraju kretati najmanje onom brzinom (u km/h) koja je označena na znaku.	

	 Najmanja dozvoljena brzina	Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-38	 Lanci za snijeg	Značenje	Znak „ lanci za snijeg ” (II-38) označava dio puta na kome motorna vozila, osim motocikla, mopeda, lakih tricikla, teških tricikla, lakih četvorocikla, teških četvorocikla, radnih mašina, traktora i motokultivatora, moraju na pogonskim točkovima imati lance za snijeg kad je na kolovozu snijeg.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak se postavlja i uklanja u skladu sa programom zimske službe.
II-39	 Biciklistička staza	Značenje	Znak „ biciklistička staza ” (II-39) označava put kojim se moraju kretati bicikli, a po kome je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-40	 Pješačka staza	Značenje	Znak „ pješačka staza ” (II-40) označava posebno izgrađenu stazu kojom se pješaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-41	 Razdvojena staza za bicikliste i pješake	Značenje	Znakovi „ razdvojene staze za bicikliste i pješake ” (II-41) i (II-41.1) označavaju posebno izgrađene staze u okviru iste saobraćajne površine kojom se pješaci i biciklisti moraju kretati, a zabranjeno je kretanje drugim učesnicima u saobraćaju. Znak „ staza za pješake i bicikliste ” (II-41.2) označava posebno izgrađenu stazu kojom se pješaci i biciklisti moraju kretati, a zabranjeno je kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.
		Varijante znaka	 II-41.1
			 II-41.2
		Posebni uslovi	-
II-42	 Staza za jahače	Značenje	Znak „ staza za jahače ” (II-42) označava stazu kojom se moraju kretati jahači, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
II-43	 Obavezan smjer	Značenje	Znakovi „ obavezan smjer ” (II-43), (II-43.1), (II-43.2), (II-43.3) i (II-43.4) označavaju smjer kojim se vozila moraju kretati.
		Varijante znaka	 II-43.1
			 II-43.2
			 II-43.3
			 II-43.4
		Posebni uslovi	Znakovi II-43, II-43.1, II-43.2 postavljaju se na raskrsnici, a znakovi II-43.3 i II-43.4 na udaljenosti 10-15m prije raskrsnice.

			Znakovi II-43, II-43.1 i II-43.2 se mogu postaviti na semafor.	
II-44	 <p>Dozvoljeni smjerovi</p>	Značenje	Znakovi „dozvoljeni smjerovi“ (II-44), (II-44.1) i (II-44.2) označavaju smjerove u kojima se vozila smiju kretati.	
		Varijante znaka	 <p>II-44.1</p>	 <p>II-44.2</p>
		Posebni uslovi	Znakovi II-44, II-44.1 i II-44.2 postavljaju se na raskrsnici. Znakovi se mogu postaviti na semafor.	
II-45	 <p>Obavezno obilaženje</p>	Značenje	Znakovi „obavezno obilaženje sa desne strane“ (II-45), „obavezno obilaženje sa lijeve strane“ (II-45.1), i označavaju kolovoz odnosno dio kolovoza kojim se vozila moraju kretati prilikom obilaženja pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu, a znak „obilaženje sa obje strane“ (II-45.2) označava kolovoz odnosno dio kolovoza kojim se vozila mogu kretati prilikom obilaženja pješačkih ostrva, ostrva za usmjeravanje saobraćaja i drugih objekata na kolovozu	
		Varijante znaka	 <p>II-45.1</p>	 <p>II-45.2</p>
		Posebni uslovi	Znakovi II-45, II-45.1 i II-45.2 postavljaju se na vrh ili ivicu pješačkog ostrva odnosno ostrva za usmjeravanje saobraćaja ili ispred drugih objekata na kolovozu, i to na visini od 110 cm. Mogu se postaviti uz tablu za obilježavanje vrha ostrva. Znak II-45 i znak II-45.1 mogu se postaviti na znak VII-12 (signalna tabla za označavanje radova na putu).	
II-46	 <p>Kružni tok saobraćaja</p>	Značenje	Znak „kružni tok saobraćaja“ (II-46) označava kolovoz gdje je kružni tok saobraćaj obavezan i gdje se primjenjuju pravila vožnje koja važe u kružnom toku saobraćaja.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znak se može postaviti i na vrh ili ivicu pješačkog ostrva odnosno ostrva za usmjeravanje saobraćaja ili ispred drugih objekata na kolovozu puta, i to na visini od 110 cm.	
II-47	 <p>Obavezan smjer</p>	Značenje	„Obavezan smjer“ (II-47) za vozila prikazana na znaku.	
		Varijante znaka	 <p>II-47.1</p>	 <p>II-47.2</p>
		Posebni uslovi	-	
II-48		Značenje	„Obavezan smjer za vozila koja prevoze opasne terete“ (II-48), (II-48.1) i (II-48.2) označava obavezan smjer kretanja za vozila za vrijeme prevoza opasnog tereta.	

		Varijante znaka		
			II-48.1	II-48.2
		Posebni uslovi	-	

Znakovi obavještenja

Član 27

Znakovi obavještenja pružaju učesnicima u saobraćaju potrebna obavještenja o putu kojim se kreću, nazivima mjesta kroz koja put prolazi i udaljenosti do tih mjesta, prestanku važenja znakova izričitih naredbi, kao i druga obavještenja.

Znakova obavještenja su:

- 1) opšti znakovi obavještenja,
- 2) znakovi za vođenje saobraćaja,
- 3) znakovi za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi, i
- 4) znakovi turističke signalizacije.

Postavljanje opštih znakova obavještenja

Član 28

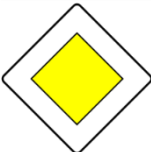
Znakovi obavještenja postavljaju se tako da učesnicima u saobraćaju pružaju prethodna obavještenja, obavještenja o prestrojavanju, obavještenja o skretanju, obavještenja o pravcu kretanja, kao i da označe objekat, teren, ulicu ili djelove puta na koje se odnose.

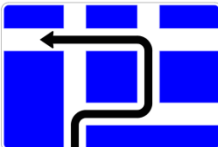

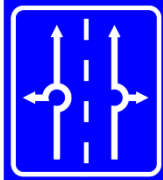
Ako se objekat ili teren na koji se znak obavještenja odnosi ne nalazi na putu na kome je znak postavljen, potrebno obavještenje može da bude postavljeno na dopunskoj tabli ili na samom znaku tako da se učesnicima u saobraćaju omogućí lako i brzo pronalaženje objekta, odnosno terena na koji se znak odnosi.

Šifra znaka, izgled lica znaka, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi, dati su u Tabeli 4.

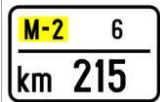

Tabela 4

Znakovi obavještenja

ZNAKOVI OBAVJEŠTENJA			
Opšti znakovi obavještenja			
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi	
II-1	 <p>Prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smjera</p>	Značenje	Znak „prvenstvo prolaza u odnosu na vozila iz suprotnog smjera” (II-1) obavješćava vozača da na uskom prolazu ima pravo prvenstva u odnosu na vozila koja dolaze iz suprotnog smjera.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se ispred suženog dijela puta, s tim što se na suprotnoj strani suženog dijela puta postavlja znak II-33.
III-2	 <p>Put sa jednosmjernim saobraćajem</p>	Značenje	Znakovi „put sa jednosmjernim saobraćajem” (III-2) i (III-2.1), obavješćavaju učesnike u saobraćaju o jednosmjernom putu.
		Varijante znaka	 <p>III-2.1</p>
		Posebni uslovi	Postavljaju se duž puta sa jednosmjernim saobraćajem, i to na mjestima na kojima je potrebno da se vozaču koji se kreće putem, odnosno koji ulazi na takav put, da obavještenje o jednosmjernom saobraćaju. Ako se postave znakovi III-2 i III-2.1, obavezno se postavljaju odgovarajući znakovi zabrane i znakovi obaveze na mjestima na kojima vozila sa drugih puteva ulaze, odnosno nailaze, na put sa jednosmjernim saobraćajem. Znak III-2 postavlja se tako da je strelica uspravna na uzdužnu osu puta, a znak III-2.1 postavlja se tako da je strelica paralelna sa uzdužnom osom puta. Znak III-2 se može postaviti na semafor. Dimenzije znaka III-2.1 su 100x35 cm
III-3	 <p>Put sa prvenstvom prolaza</p>	Značenje	Znak „put sa prvenstvom prolaza” (III-3) označava put ili dio puta na kome vozila imaju prvenstvo prolaza u odnosu na vozila koja se kreću putevima koji se ukrštaju sa tim putem odnosno dijelom puta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-3 se postavlja, po pravilu, na glavnim saobraćajnicama u naselju i na prilazu naselju, i to ispred raskrsnice. Znak se može postaviti na semafor.

III-4	 Završetak puta sa prvenstvom prolaza	Značenje	Znak „ završetak puta sa prvenstvom prolaza ” (III-4) označava mjesto na kome se završava put ili dio puta sa prvenstvom prolaza.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-4 se mora postaviti na mjestu gdje se završava put sa prvenstvom prolaza. Znak se može postaviti na semafor.
III-5	 Prelaz biciklističke staze preko kolovoza	Značenje	Znak „ prelaz biciklističke staze preko kolovoza ” (III-5) označava mjesto na kome se nalazi prelaz biciklističke staze.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-5 se postavlja samo neposredno ispred obilježenog prelaza biciklističke staze, odnosno iznad njega.
III-6	 Pješački prelaz	Značenje	Znak „ pješački prelaz ” (III-6) označava mjesto na kome se nalazi pješački prelaz.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-6 se postavlja samo neposredno ispred obilježenog pješačkog prelaza, odnosno iznad njega.
III-7	 Pješački prelaz i prelaz biciklističke staze preko kolovoza	Značenje	Znak „ pješački prelaz i prelaz biciklističke staze preko kolovoza ” (III-7) označava mjesto na kome se nalazi pješački prelaz i prelaz biciklističke staze.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-7 se postavlja samo neposredno ispred obilježenog pješačkog prelaza, odnosno iznad njega. Raspored simbola na znaku III-7 odgovara situaciji na putu.
III-8	 Podzemni ili nadzemni pješački prolaz	Značenje	Znak „ podzemni ili nadzemni pješački prolaz ” (III-8) označava mjesto na kome se nalazi podzemni ili nadzemni pješački prolaz.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-8 se postavlja samo neposredno ispred obilježenog pješačkog prolaza, odnosno iznad njega.
III-9	 Slijepi put	Značenje	Znak „ slijepi put ” (III-9) označava blizinu i položaj puta koji nema izlaz (slijepi put).
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Položaj simbola u znaku III-9 mora da odgovara položaju slijepog puta u odnosu na put na kome se postavlja taj znak.
III-10	 Smjer kretanja vozila koje namjerava da skrene ulijevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno	Značenje	Znak „ smjer kretanja vozila koje namjerava da skrene ulijevo na raskrsnici na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno ” (III-10) označava put kojim se vozilo mora kretati ako namjerava da skrene ulijevo na sljedećoj raskrsnici na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-10 postavlja se na prvoj raskrsnici ispred one na kojoj vozilo želi da izvrši skretanje ulijevo, a na kojoj je skretanje ulijevo zabranjeno. Položaj simbola (strelice) na znaku III-10 odgovara stvarnom stanju putanje kojom se vozilo mora kretati da bi izvršilo skretanje ulijevo.
III-11	 Prestrojavanje vozila	Značenje	Znak „ prestrojavanje vozila na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka ” (III-11) označava prethodno obavještenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka. Znak „ prestrojavanje vozila na raskrsnici sa kružnim tokom saobraćaja ” (III-11.1) označava prethodno obavještenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici sa kružnim tokom saobraćaja.
		Varijante znaka	

		III-11.1	
		Posebni uslovi	Simboli na znakovima III-11 i III-11.1 treba da odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka i načinu prestrojavanja na njima.
III-12	 <p>Prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila</p>	Značenje	Znak „ prestanak zabrane preticanja svih motornih vozila “ (III-12) označava mjesto odakle prestaje zabrana preticanja svih motornih vozila.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-13	 <p>Prestanak zabrane preticanja za teretna vozila</p>	Značenje	Znak „ prestanak zabrane preticanja za teretna vozila “ (III-13) označava mjesto odakle prestaje zabrana preticanja za teretna vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 3,5 t.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-14	 <p>Prestanak ograničenja brzine</p>	Značenje	Znak „ prestanak ograničenja brzine “ (III-14) označava mjesto odakle prestaje ograničenje brzine.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-15	 <p>Prestanak najmanje dozvoljene brzine</p>	Značenje	Znak „ prestanak najmanje dozvoljene brzine “ (III-15) označava mjesto odakle prestaje obaveza kretanja najmanje propisanom brzinom
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-16	 <p>Prestanak zabrane davanja zvučnih znakova</p>	Značenje	Znak „ prestanak zabrane davanja zvučnih znakova “ (III-16) označava mjesto odakle prestaje zabrana davanja zvučnih znakova.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-17	 <p>Prestanak obaveze nošenja lanaca za snijeg</p>	Značenje	Znak „ prestanak obaveze nošenja lanaca za snijeg “ (III-17), označava mjesto na putu odakle prestaju da važe odgovarajuće zabrane i obaveze koje su prije tog mjesta uspostavljene saobraćajnim znakovima postavljenim na tom putu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu. Znak se postavlja i uklanja u skladu sa programom zimske službe.
III-18	 <p>Završetak biciklističke staze</p>	Značenje	Znak „ završetak biciklističke staze “ (III-18) označava završetak puta kojim se moraju kretati bicikli, a po kome je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-19	 <p>Završetak pješačke staze</p>	Značenje	Znak „ završetak pješačke staze “ (III-19) označava završetak posebno izgrađenu stazu kojom se pješaci moraju kretati, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.
III-20		Značenje	Znakovi završetak razdvojene staze za pješake i bicikliste “ (III-20) i (III-20.1) označavaju završetak posebno izgrađene staze u okviru iste saobraćajne površine kojom se pješaci i biciklisti moraju kretati, a zabranjeno je kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.

	 <p>Završetak pješačke i biciklističke staze</p>		<p>Znak „završetak staze za pješake i bicikliste” (III-20.2) označava završetak posebno izgrađene stazu kojom se pješaci i biciklisti moraju kretati, a zabranjeno je kretanje drugim učesnicim u saobraćaju.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Postavljaju se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.</p>
<p>III-21</p>	 <p>Završetak staze za jahače</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znak „Završetak staze za jahače” (III-21) označava završetak staze kojom se moraju kretati jahači, a po kojoj je zabranjeno kretanje drugim učesnicima u saobraćaju.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	<p>-</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.</p>
<p>III-22</p>	 <p>Prestanak svih zabrana</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znak „prestanak svih zabrana” (III-22)</p>
		<p>Varijante znaka</p>	<p>-</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Postavlja se na mjestima na putu odakle prestaje da važi odgovarajuća zabrana izražena saobraćajnim znakom na tom putu.</p>
<p>III-23</p>	 <p>Broj puta</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znak „broj međunarodnog puta” (III-23) označava broj međunarodnog puta. Znak „broj autoputa” (III-23.1) označava broj autoputa. Znak „broj brze saobraćajnice” (III-23.2) označava broj brze saobraćajnice. Znak „broj magistralnog puta” (III-23.3) označava broj magistralnog puta. Znak „broj regionalnog puta” (III-23.4) označava broj regionalnog puta.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Postavljaju se na visini od 80 cm. Znak se postavlja kao poseban znak, a može biti postavljen ispod ili iznad drugih saobraćajnih znakova ili kao umetnuti znak.</p>
<p>III-24</p>	 <p>Stacionažna tabla</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znak „stacionažna tabla” (III-24) označava oznaku puta (magistralni-M, regionalni-R) broj puta, odnosno dionice i stacionažu puta. Znak „stacionažna tabla autoputa” (III-24.1) označava oznaku, broj i stacionažu autoputa. Znak „stacionažna tabla brze saobraćajnice” (III-24.2) označava oznaku, broj i stacionažu brze saobraćajnice.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Postavljaju se na visini od 80 cm. Dimenzije znaka III-24 su 25x20 cm, a znaka 24.1 i 24.2 su 45x40 cm.</p>
<p>III-25</p>	 <p>Autoput</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znak „autoput” (III-25) označava mjesto odakle počinje autoput.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	<p>-</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>-</p>
<p>III-26</p>		<p>Značenje</p>	<p>Znak „završetak autoputa” (III-26) označava mjesto na kome se završava autoput.</p>

	 Završetak autoputa	Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-27	 Brza saobraćajnica	Značenje	Znak „brza saobraćajnica” (III-27) označava mjesto odakle počinje brza saobraćajnica.
		Varijante znaka	
		Posebni uslovi	-
III-28	 Završetak brze saobraćajnice	Značenje	Znak „završetak brze saobraćajnice” (III-28) označava mjesto na kome se završava brza saobraćajnica
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-29	 Naziv naseljenog mjesta	Značenje	Znak „naziv naseljenog mjesta” (III-29) označava teritoriju i naziv naseljenog mjesta u koje ulazi put i granicu od koje počinje to naseljeno mjesto.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-29 postavlja se na mjestu ulaza na teritoriju naseljenog mjesta.
III-30	 Završetak naseljenog mjesta	Značenje	Znak „završetak naseljenog mjesta” (III-30) označava naseljeno mjesto na kome se završava naseljeno mjesto kroz koje prolazi put.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-30 postavlja se na mjestu izlaza sa teritorije naseljenog mjesta.
III-31	 Naselje	Značenje	Znak „naselje” (III-31) označava mjesto od koga počinje naselje i od koga se primjenjuju propisi o saobraćaju u naselju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-31 se postavlja na mjestu od koga počinje naselje. Dimenzije znaka III-31 na autoputu i brzoi saobraćajnici su 120x80 cm, a na ostalim putevima 80x60 cm.
III-32	 Završetak naselja	Značenje	Znak „završetak naselja” (III-32) označava završetak naselja i mjesto od koga prestaju da važe propisi o saobraćaju u naselju.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-32 se postavlja na mjestu gdje završava naselje. Dimenzije znaka III-32 na autoputu i brzoi saobraćajnici su 120x80 cm, a na ostalim putevima 80x60 cm.
III-33	 Zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja	Značenje	Znak „zona u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja” (III-33) označava mjesto u naselju odakle se ulazi u zonu u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vrijeme, bez obzira da li se za parkiranje na određeno vrijeme plaća naknada ili se ne plaća.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znaku III-33 mora biti dodata dopunska tabla na kojoj će se naznačiti dani ili sati za koje ograničenje važi.
III-34	 Izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja	Značenje	Znak „izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja” (III-34) označava mjesto u naselju na kome se izlazi iz zone u kojoj je sprovedeno opšte ograničenje trajanja parkiranja na određeno vrijeme.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-

	Izlaz iz zone u kojoj je ograničeno trajanje parkiranja		
III-35	 Parkiralište		Znak „parkiralište” (III-35) označava parkiralište. Znak „parking garaža” (III-35.1) označava garažu sa parking mjestima.
		Varijante znaka	 III-35.1
		Posebni uslovi	Na znaku III-35 ili na dopunskoj tabli može se odgovarajućim simbolima ili natpisima označiti: način parkiranja, smjer u kome se nalazi parkiralište, udaljenost parkirališta, kategorije vozila kojima je parkiralište namijenjeno, kao i eventualno vremensko ograničenje parkiranja.
III-36	 Vremenski ograničeno parkiranje	Značenje	Znak „vremenski ograničeno parkiranje” (III-36) označava parkiralište na kome je parkiranje vozila vremenski ograničeno. Znak „parkiraj i vozi se” (III-36.1) označava parkiralište gdje vozilo može da se parkira i da se putovanje nastavlja nekim drugim transportnim sredstvom, koje može biti prikazano simbolom.
		Varijante znaka	 III-36.1
		Posebni uslovi	-
III-37	 Bolnica	Značenje	Znak „bolnica” (III-37) označava blizinu bolnice i upozorenje vozaču da svojim vozilom ne stvara suvišnu buku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi bolnica na koju se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-38	 Hitna pomoć	Značenje	Znak „hitna pomoć” (III-38) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi ustanova hitne medicinske pomoći.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi hitna pomoć, kao i udaljenost u metrima.
III-39	 Radionica za opravku vozila	Značenje	Znak „radionica za opravku vozila” (III-39) označava blizinu mjesta na kome se nalazi radionica za opravku vozila.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi radionica za opravku vozila na koju se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-40	 Telefon	Značenje	Znak „telefon” (III-40) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi telefonska govornica.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi telefonska govornica na koju se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

III-41	 Benzinska stanica	Značenje	Znak „benzinska stanica” (III-41) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi stanica za snadbijevanje motornih vozila gorivom, odnosno drugim energentom (III-41.1, III-41.2 i III-42.3).		
		Varijante znaka	 II-41.1	 II-41.2	 II-41.3
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi stanica za snadbijevanje motornih vozila gorivom na koju se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima i obavještenje o vrsti goriva koje se može naći na stanici.		
III-42	 Hotel ili motel	Značenje	Znak „hotel ili motel” (III-42) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi hotel, motel odnosno drugi ugostiteljski objekat sa smještajnim kapacitetima.		
		Posebni uslovi	Na dijelu znaka ispod bijelog polja može se upisati „hotel”, „motel” odnosno drugi ugostiteljski objekat sa smještajnim kapacitetima, zavisno od vrste ugostiteljskog objekta koji se označava. Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi objekat na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.		
III-43	 Restoran	Značenje	Znak „restoran” (III-43) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi restoran.		
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi restoran na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.		
III-44	 Kafana	Značenje	Znak „kafana” (III-44) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi kafana.		
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi kafana na koju se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.		
III-45	 Teren uređen za izletnike	Značenje	Znak „teren uređen za izletnike” (III-45) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi teren uređen za izletnike.		
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi teren na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.		
III-46	 Teren za kampovanje pod šatorima	Značenje	Znak „teren za kampovanje pod šatorima” (III-46) označava blizinu terena ili teren uređen za kampovanje pod šatorima.		
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi teren na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.		
III-47		Značenje	Znak „teren za kampovanje u prikolicama” (III-47) označava blizinu terena ili teren za boravak u prikolicama.		
		Varijante znaka	-		

	 Teren za kampovanje u prikolicama	Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi teren na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-48	 Teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama	Značenje	Znak „ teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama “ (III-48) koji označava blizinu terena ili teren za kampovanje pod šatorima i u prikolicama.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi teren na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-49	 Planinarski dom	Značenje	Znak „ planinarski dom “ (III-49) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi planinarski dom.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi planinarski dom na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-50	 Vozilo za pomoć na putu	Značenje	Znak „ vozilo za pomoć na putu “ (III-50) označava blizinu mjesta ili mjesto u kome se nalazi služba za pružanje pomoći u slučaju kvara na vozilu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi služba na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-51	 Vatrogasna služba	Značenje	Znak „ vatrogasna služba “ (III-51) označava blizinu mjesta ili mjesto u kome se nalazi služba za gašenje požara.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi služba na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-52	 Autobusko stajalište	Značenje	Znak „ autobusko stajalište “ (III-52) označava mjesto na kome se nalazi autobusko stajalište.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-53	 Tramvajska stanica	Značenje	Znak „ tramvajska stanica “ (III-53) označava mjesto na kome se nalazi tramvajska stanica.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-

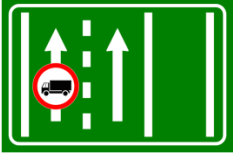

Tramvajska stanica			
III-54	 Aerodrom	Značenje	Znak „ aerodrom “ (III-54) označava blizinu aerodroma ili mjesto aerodroma.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi aerodrom na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-55	 Luka-pristanište	Značenje	Znak „ luka-pristanište “ (III-55) označava blizinu luke, pristaništa, odnosno trajekta ili mjesto u kome se nalazi luka, pristanište, odnosno trajekt. Znak „ marina “ (III-55.1) označava blizinu marine (luka za sportska i turistička plovila).
		Varijante znaka	 III-55.1
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi luka, pristanište, odnosno trajekt na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-56	 Informacije	Značenje	Znak „ informacija “ (III-56) označava blizinu mjesta ili mjesto u kome se mogu dobiti turističke informacije. Znak „ radio stanica “ (III-56.1) označava područje čujnosti radio stanice koja daje službena obavještenja o stanju na putevima, čiji je naziv i frekventno područje upisano na znaku.
		Varijante znaka	 III-56.1
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi mjesto na koje se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-57	 Taxi	Značenje	Znak „ taxi “ (III-57) označava mjesto na kome se nalazi taxi stajalište.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na ulaznom i/ili izlaznom dijelu stajališta koje je paralelno sa uzdužnom osom puta, gledajući u smjeru kretanja.
III-58	 Javni toalet	Značenje	Znak „ javni toalet “ (III-58) označava mjesto na kome se nalazi javni toalet.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi toalet na koji se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.

III-59	 <p>Prohodnost puta</p>	Značenje	Znak „ prohodnost puta ” (III-59) označava da je planinski put, odnosno prelaz preko planinskog vrha otvoren ili zatvoren;
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Ako je prolaz otvoren polje 1 je zelene boje i ima natpis „otvoren”, odnosno ako je prolaz zatvoren, polje 1 je crvene boje i ima natpis „zatvoren”, a ako je prolaz zatvoren, na polju 2 se ispisuje naziv mjesta do kog je put otvoren. Ako je prolaz otvoren, polje 3, sadrži simbol znaka „lanci za snijeg” (II-38) ili simbol „lanci ili gume za snijeg” u zavisnosti od stanja puta.
III-60	 <p>Broj serpentine</p>	Značenje	Znak „ broj serpentine ” (III-60) označava broj serpentine sa nadmorskom visinom.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se na visini od 80 cm.
III-61	 <p>Putni objekat</p>	Značenje	Znak „ putni objekat ” (III-61) označava naziv i dužinu putnog objekta (most, vijadukt i sl.).
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-61 postavljen na autoputu je zelene boje, na brzim saobraćajnicama plave, a na svim ostalim putevima žute boje. Ispod znaka III-61 može se postaviti dopunska tabla sa umetnutim znakovima II-28, II-29, II-30 i II-34.
III-62	 <p>Tunel</p>	Značenje	Znak „ tunel ” (III-62) označava naziv i dužinu tunela.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-62 postavljen na autoputu je zelene boje, na brzim saobraćajnicama plave, a na svim ostalim putevima žute boje. Ispod znaka III-62 može se postaviti dopunska tabla sa umetnutim znakovima II-28, II-29, II-30 i II-34.
III-63	 <p>Planinski prevoj</p>	Značenje	Znak „ planinski prevoj ” (III-63) označava planinski prevoj sa nadmorskom visinom.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu je zelene boje, na brzom saobraćajnici plave boje, a na svim ostalim putevima žute boje.
III-64	 <p>Rijeka</p>	Značenje	Znak „ rijeka ” (III-64) označava naziv rijeke, preko koje put prelazi.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak je na svim kategorijama puteva plave boje.
III-65	 <p>Stanica policije</p>	Značenje	Znak „ stanica policije ” (III-65) označava blizinu mjesta ili mjesto na kome se nalazi stanica policije.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku ili dopunskoj tabli može se simbolima ili natpisima označiti smjer u kome se nalazi stanica policije na koju se znak odnosi, kao i udaljenost u metrima.
III-66		Značenje	Znak „ brzina koja se preporučuje ” (III-66) označava brzinu koja se preporučuje na određenom dijelu puta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-

	Brzina koja se preporučuje		
III-67	 Tabla za označavanje naziva ulica	Značenje	Znak „ tabla za označavanje naziva ulica “ (III-67) označava naziv ulice, a može imati i kućne brojeve bloka na koji se odnosi.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak se postavlja na raskrsnici. Znak se može postaviti na semafor.
III-68	 Tabla za usmjeravanje	Značenje	Znak „ tabla za usmjeravanje “ (III-68), (III-68.1), (III-68.2) i (III-68.3), označava mjesto gde se nailazi na oštru krivinu.
		Varijante znaka	 III-68.1 III-68.2 III-68.3
		Posebni uslovi	Znakovi III-68, III-68.1, III-68.2 i III-68.3 postavljaju se na mjestu odakle počinje oštra krivina, kao i u samoj krivini.
III-69	 Saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika	Značenje	Znak „ saobraćajna traka za vozila javnog prevoza putnika “ (III-69), označava saobraćajnu traku koja je namijenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	U slučaju ako je saobraćajna traka namijenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika u određenom periodu u toku dana, uz saobraćajni znak III-69 se postavlja dopunska tabla IV-4.
III-70	 Završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika	Značenje	Znak „ završetak saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika “ (III-70) označava mjesto na kome se završava saobraćajna traka namijenjena samo za kretanje vozila javnog prevoza putnika.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-71	 Početak saobraćajne trake	Značenje	Znak „ početak saobraćajne trake “ (III-71) označava mjesto gdje počinje dodatna saobraćajna traka za kretanje vozila u istom smjeru.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku može biti upisana udaljenost do mjesta početka otvaranja saobraćajne trake. Simboli na znaku moraju odgovarati stvarnom broju saobraćajnih traka i načinu prestrojavanju na njima. Znak postavljen na autoputu ima podlogu zelene boje, na ostalim javnim putevima plave boje, a na nekategorisanim putevima i ulicama bijele boje.
III-72	 Završetak saobraćajne trake	Značenje	Znak „ završetak saobraćajne trake “ (III-72) označava mjesto gdje završava dodatna saobraćajna traka za kretanje vozila u istom smjeru.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku može biti upisana udaljenost do mjesta početka zatvaranja saobraćajne trake. Simboli na znaku moraju odgovarati stvarnom broju saobraćajnih traka i načinu prestrojavanju na njima. Znak postavljen na autoputu ima podlogu zelene boje, na ostalim javnim putevima plave boje, a na nekategorisanim putevima i ulicama bijele boje.
III-73		Značenje	Znak „ saobraćajna traka za spora vozila “ (III-73) označava početak saobraćajne trake kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku. Simboli na znaku moraju odgovarati stvarnom broju saobraćajnih traka i načinu prestrojavanju na njima. Znak postavljen na autoputu ima podlogu zelene boje, na ostalim javnim putevima plave boje, a na nekategorisanim putevima i ulicama bijele boje.
		Varijante znaka	-

	 Saobraćajna traka za spora vozila	Posebni uslovi	-
III-74	 Završetak saobraćajne trake za spora vozila	Značenje	Znak „završetak saobraćajne trake za spora vozila” (III-74) označava mjesto na kome se završava traka kojom se moraju kretati vozila koja se kreću brzinom manjom od brzine označene na znaku. Simboli na znaku moraju odgovarati stvarnom broju saobraćajnih traka i načinu prestrojavanju na njima. Znak postavljen na autoputu ima podlogu zelene boje, na ostalim javnim putevima plave boje, a na nekategorisanim putevima i ulicama bijele boje
		Varijante znaka	
		Posebni uslovi	
III-75	 Mjesto za zaustavljanje vozila u hitnom slučaju	Značenje	Znakovi „mjesto za zaustavljanje vozila u hitnom slučaju”(III-75 i III-75.1) označavaju mjesto ili blizinu mjesta na kojem je izgrađena posebna površina kolovoza za zaustavljanje vozila u hitnom slučaju.
		Varijanta znaka	
		Posebni uslovi	III-75.1
III-76	 Opasna dionica puta	Značenje	Znak „opasna dionica puta” (III-76) označava nailazak na posebno opasnu dionicu puta i njenu dužinu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Umjesto znaka „opasnost na putu” (I-25) može da se upiše znak opasnosti koji bliže objašnjava prirodu opasnosti. Na znaku mogu biti najviše dva znaka koji definišu prirodu opasnosti, visina slova za ispisivanje riječi „Opasnost!” i dužine dionice je 105 mm i 140 mm i uvijek se postavlja sa obje strane puta u smjeru kretanja.
III-77	 Ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Crnoj Gori	Značenje	Znak „ograničenje najveće dozvoljene brzine na putevima u Crnoj Gori” (III-77) označava opšte ograničenje najveće dozvoljene brzine u Crnoj Gori prema vrsti puta i obavezi upotrebe svijetala.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	
III-78	 Pješačka zona	Značenje	Znak „pješačka zona” (III-78) označava početak zone namijenjene isključivo za kretanje pješaka.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-79		Značenje	Znak „kraj pješačke zone” (III-79) označava kraj pješačke zone.
		Varijante znaka	-

	 Kraj pješačke zone	Posebni uslovi	-
III-80	 Zona 30	Značenje	Znak „zona 30” (III-80) označava zonu u kojoj je brzina kretanja vozila ograničena do 30 km/h.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-81	 Kraj zone 30	Značenje	Znak „kraj zone 30” (III-81) označava završetak zone u kojoj je ograničena brzina kretanja vozila do 30 km/h.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-82	 Prepreka za usporavanje saobraćaja	Značenje	Znak „prepreka za usporavanje saobraćaja” (III-82) označava nailazak na mjesto gdje su postavljeni elementi za usporavanje saobraćaja.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-83	 Djeca na putu	Značenje	Znak „djeca na putu” (III-83) označava mjesto u čijoj se blizini nalazi škola ili predškolska ustanova i pješački prelaz koji djeca često koriste.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-84	 Zona usporenog saobraćaja	Značenje	Znak „zona usporenog saobraćaja” (III-84) označava mjesto od kojeg počinje zona usporenog saobraćaja.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-85	 Kraj zone usporenog saobraćaja	Značenje	Znak „kraj zone usporenog saobraćaja” (III-85) označava mjesto gdje se završava zona usporenog saobraćaja.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-86	 Zona škole	Značenje	Znak „zona škole” (III-86) označava mjesto od kojeg počinje zona škole.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-87	 Završetak zone škole	Značenje	Znak „završetak zone škole” (III-87) označava završetak zone škole.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-

III-88	 <p>Način korišćenja saobraćajne trake</p>	Značenje	Znak „način korišćenja saobraćajne trake” (III-88) označava da određena saobraćajna traka nije namijenjena za kretanje vozila pojedinih kategorija čiji je simbol prikazan na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Broj saobraćajnih traka na znaku III-88 mora da odgovara situaciji na terenu. Znak III-88 ima osnovu znaka zelene boje kada se postavlja na autoputu i plave boje na svim ostalim putevima
III-89	 <p>Naizmjenično propuštanje vozila</p>	Značenje	Znak „naizmjenično propuštanje vozila” (III-89) označava mjesto gdje se zbog završavanja saobraćajne trake, suženja kolovoza i smanjenja broja saobraćajnih traka, vozila naizmjenično uključuju u jednu saobraćajnu traku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-90	 <p>Kontrola brzine kretanja</p>	Značenje	Znak „kontrola brzine kretanja” (III-90) označava početak dionice na kojoj se vrši kontrola brzine kretanja vozila. Znak „video kontrola saobraćaja” (III-90.1) označava put, odnosno dio puta na kojem se obavlja video kontrola saobraćaja
		Varijante znaka	 <p>III-90.1</p>
		Posebni uslovi	-
III-91	 <p>Odmorište</p>	Značenje	Znak „odmorište” (III-91) označava nailazak na višenamjenski objekat na putu čiji se sadržaj označava piktogramima.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu ima osnovu zelene boje, na brzoj saobraćajnici osnovu plave boje, a na ostalim saobraćajnicama žute boje. Piktogrami na znaku treba da odgovaraju stvarnom stanju sadržaja objekta.
III-92	 <p>Izlazak na odmorište</p>	Značenje	Znak „izlazak na odmorište” (III-92) označava mjesto za isključivanje do višenamjenskog objekta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu ima osnovu zelene boje, na brzoj saobraćajnici osnovu plave boje, a na ostalim saobraćajnicama žute boje. Piktogrami na znaku treba da odgovaraju stvarnom stanju sadržaja objekta.
III-93	 <p>Predznak za naplatu putarine</p>	Posebni uslovi	Znak „Predznak za naplatu putarine” (III-93) označava nailazak na objekat za naplatu putarine.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu ima osnovu zelene boje, a na brzoj saobraćajnici osnovu plave boje.
III-94	 <p>Objekat za naplatu putarine</p>	Značenje	Znak „Objekat za naplatu putarine” (III-94) označava udaljenost objekta za naplatu putarine.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu ima osnovu zelene boje, a na brzoj saobraćajnici osnovu plave boje.
III-95	 <p>Pogrešan smjer</p>	Značenje	Znak „pogrešan smjer” (III-95), označava posljednje upozorenje vozaču da je na dijelu puta koji je namijenjen kretanju vozila u suprotnom smjeru.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Dimenzije znaka su 150x350 cm.

	Pogrešan smjer			
III-96	 Izlaz u slučaju opasnosti	Značenje	Znakovi „izlaz u slučaju opasnosti“ (III-96) i (III-96.1) označavaju izlaz za pješake u slučaju opasnosti.	
		Varijante znaka	 III-96.1	
		Posebni uslovi	Znak se postavlja na bočne zidove neposredno kod vrata za izlaz u slučaju opasnosti i to najmanje 2 m iznad visine pješačkog prolaza. Dimenzije znakova su 50x50 cm.	
III-97	 Smjer i udaljenost izlaza u slučaju opasnosti	Značenje	Znakovi „smjer i udaljenost izlaza u slučaju opasnosti“ (III-97) i (III-97.1) označavaju smjer u kome se nalazi izlaz za slučaj opasnosti i udaljenost do njega.	
		Varijante znaka	 III-97.1	
		Posebni uslovi	Dva najbliža puta za slučaj opasnosti moraju biti na bočnim zidovima označena znako "smjer u slučaju opasnosti", na međusobnim udaljenosti od najviše 50m, a na bočnom zidu na strani izlaza na udaljenosti od najviše 25m i to sa unutrašnjom rasvjetom. Ukoliko je udaljenost postavljanja znaka sa unutrašnjom rasvjetom veća od 25 m, između dva takva znaka postavlja se znak izveden fotolumiscentnom folijom, koja emituje svjetlost u mraku najmanje 3 sata nakon nestanka rasvjete. Dimenzije znakova su 80x30 cm.	
III-98	 Parking za teretna vozila	Značenje	Znak "parking za teretna vozila" (III-98) sadrži simbole sadržaja parkinga, udaljenost do parking mjesta, po pravilu za teretna vozila. Znak postavljen na autoputu je zelene boje, a na brzoj saobraćajnici plave boje.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znak se po pravilu postavlja na parking za teretna motorna vozila i autobuse samo na putevima koji su dio transevropske putne mreže ukoliko na istima postoji sistem prepoznavanja slobodnih parking mjesta. Znak se može postaviti i uz druge puteve uz usklađivanje boje znaka.	
III-99	 Zabrana ulaska određenih vrsta vozila na autoput ili brzu saobraćajnicu	Značenje	Znak „zabrana ulaska određenih vrsta vozila na autoput ili brzu saobraćajnicu“ (III-99) označava kojim je vrstama vozila i učesnika u saobraćaju zabranjeno kretanje na autoputevima ili brzim saobraćajnicama.	
		Varijante znaka	Kada se znak odnosi na brzu saobraćajnicu, tada se umjesto znaka III-25 koristi znak III-27 i znak je plave boje.	
		Posebni uslovi	-	
III-100	 Način plaćanja putarine	Značenje	Znak „način plaćanja putarine“ (III-100) označava vrste načina plaćanja putarine na objektu naplate putarine. Znakovi III-100.1, III-100.2, III-100.3 i III-100.4 označavaju načine plaćanja putarine.	
		Varijante znaka	 III-100.1	 III-100.2

				
			III-100.3	III-100.4
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu je zelene boje, a na brznoj saobraćajnici plave boje.	
III-101	 Magla na putu	Značenje	Znak „magla na putu“ (III-101), (III-101.1), (III-101.2) označava početak dionice puta sa pojavom magle i ograničavanjem brzine vožnje u datim uslovima.	
		Varijante znaka		
		Posebni uslovi	Postavljanje ovog znaka na putu prati oznaka na putu (V-49)	

Znakovi obavještenja za vođenje saobraćaja

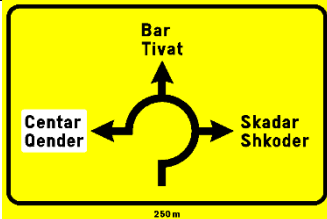
Član 29

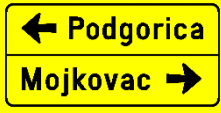

Znakovima obavještenja za vođenje saobraćaja učesnici u saobraćaju se obavještavaju o smjerovima kretanja odnosno smjerovima kretanja po saobraćajnim trakama, do određenih mjesta.

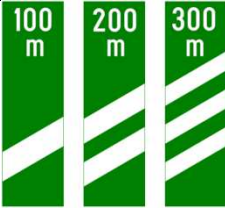

Šifra znaka, izgled lica znaka, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi, dati su u Tabeli 5.

Tabela 5

Znakovi obavještenja za vođenje saobraćaja

ZNAKOVI OBAVJEŠTENJA			
Vođenje saobraćaja na putevima sa raskrsnicama u nivou			
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja	
III-201	 Raskrsnica	Značenje	Znakovi „raskrsnica“ (III-201) i „kružna raskrsnica“ (III-201.1), označava međusobni položaj i pravce puteva i nazive mjesta do kojih vode putevi koji se ukrštaju
		Varijante znaka	 250 m III-201.1
		Posebni uslovi	Na znakovima III-201 i III-201.1 se mogu upisati brojevi puteva. Na znakovima je dozvoljeno upisati ispod dolazeće strelice udaljenost do raskrsnice na koju se znak odnosi. Na krakove se mogu umetnuti saobraćajni znakovi. Znakovi III-201 i III-201.1 postavljaju se na udaljenosti od najmanje 150 m ispred raskrsnice koju označavaju.

III-202	 <p>Prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mjesta</p>	Značenje	Znak „ prestrojavanje vozila sa nazivima naseljenih mjesta “ (III-202), označava prethodno obavještenje vozaču radi prestrojavanja na raskrsnici na putevima sa više saobraćajnih traka.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Simboli na znaku III-202 odgovaraju stvarnom stanju broja saobraćajnih traka na putu i načinu prestrojavanja. Na znaku moraju biti ispisani nazivi odredišta.
III-203	 <p>Strelasti putokaz</p>	Značenje	Znak „ strelasti putokaz “ (III-203), označava pravac puta do odredišta ili karakterističnog objekta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku III-203 je dozvoljeno da se ispiše broj puta i udaljenost do odredišta, odnosno objekta. Znak III-203 postavlja se na raskrsnici na mjestu odakle počinje put na koji se znak odnosi.
III-204	 <p>Putokazna tabla</p>	Značenje	Znak „ putokazna tabla “ (III-204), označava pravac puta do odredišta ispisanog na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Na znaku III-204 je dozvoljeno da se ispiše broj puta i udaljenost do odredišta, odnosno objekta. Znak III-204 može da se postavi i iznad kolovoza i svako polje znaka postavlja se kao poseban znak iznad saobraćajnih traka na koje se znak odnosi.
III-205	 <p>Potvrda pravca</p>	Značenje	Znak „ potvrda pravca “ (III-205), označava potvrdu pravca kretanja poslije prolaska raskrsnice.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Znak III-205 sadrži naziv mjesta i udaljenost, izraženu u km do mjesta u koje vodi put na kome je znak postavljen. Znak III-61 postavlja se na odstojanju od najviše 500 m od poslednjeg priključka; Na znaku III-205 je dozvoljeno da se ispišu brojevi puteva.
Vođenje saobraćaja na autoputevima i na putevima sa raskrsnicama u više nivoa			
III-206	 <p>Pretputokazna tabla za izlaz</p>	Značenje	Znak „ pretputokazna tabla za izlaz “ (III-206), na autoputu i raskrsnicama u više nivoa označava udaljenost i putne pravce do naseljenih mjesta.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se najmanje na 1000 m od tačke početka saobraćajne trake za izlivanje. U slučajevima kada autoput prolazi kroz gradsku zonu ili su građevinski elementi nedovoljni, rastojanje može biti i manje i određuje se prema građevinskim elementima autoputa. Na znaku mogu da se upišu i brojevi puteva.
III-207	 <p>Pretputokaz za izlaz</p>	Značenje	Znak „ pretputokaz za izlaz “ (III-207), na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označava udaljenost i pravac kretanja do naseljenih mjesta ispisanih na znaku.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se, po pravilu, na polovini rastojanja između tačke početka trake za izlivanje i mesta postavljanja znaka „pretputokazna tabla za izlaz“.
III-208		Značenje	Znakovi „ putokaz za izlaz “ (III-208), (III-208.1) i (III-208.2), na autoputu i putu sa raskrsnicama u više nivoa označavaju pravac kretanja do naseljenih mjesta ispisanih na znakovima.

	Putokaz za izlaz	Varijante znaka		
		Posebni uslovi	Znakovi III-208 i III-208.1 postavljaju se iznad kolovoza, a znak III-208.2 na bankini. Znakovi III-208 i III-208.1 postavljaju se na mjestima gdje počinje traka za isključivanje, odnosno uključivanje vozila. Na autoputu, na manje značajnim izlazima, može se postaviti samostalno znak III-208.1 ili III-208.2.	
III-209	 Putokaz za za vođenje po saobraćajnim trakama	Značenje	Znakovi „putokaz za vođenje po saobraćajnim trakama” (III-209), „putokaz za vođenje po saobraćajnim trakama–za izlazak nadesno” (III-209.1) i „putokaz za vođenje po saobraćajnim trakama–za izlazak nalijevo” (III-209.2), obavještava vozače o korišćenju saobraćajne trake za kretanje do naseljenog mjesta ispisanog na znaku.	
		Varijante znaka		
		Posebni uslovi	Znakovi III-209, III-209.1 i III-219.2 postavljaju se iznad saobraćajnih traka, za svaku traku posebno. Na znaku mogu da se upišu i brojevi puteva. Ako dužina teksta zahtjeva putokaz čija je širina veća od širine saobraćajne trake, onda se jedan putokaz može postaviti iznad dvije saobraćajne trake, pod uslovom da se natpis na putokazu odnosi na obje saobraćajne trake.	
III-210	 Izlaz sa autoputa ili brze saobraćajnice	Značenje	Znak „izlaz sa autoputa ili brze saobraćajnice” (III-210), označava udaljenost do početka saobraćajne trake za izlaz sa autoputa ili brze saobraćajnice.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znak „izlaz sa autoputa” ima osnovu zelene boje, a znak „izlaz sa brze saobraćajnice” ima osnovu plave boje.	
III-211	 Tabla za označavanje izlaza	Značenje	Znak „tabla za označavanje izlaza” (III-211) označava mjesto izlaska sa autoputa ili brza saobraćajnice.	
		Varijante znaka	-	
		Posebni uslovi	Znak postavljen na autoputu ima osnovu zelene boje, a na brznoj saobraćajnici osnovu plave boje. Postavlja se na visini od 80 cm, na vrhu razdjelnog ostrva.	
III-212	 Naziv petlje	Značenje	Znakovi „naziv petlje” (III-212) i (III-212.1), obavještavaju o nazivu petlje na koju se nailazi.	
		Varijante znaka		III-212.1
		Posebni uslovi	Znak III-212 postavlja se na ukrštanju autoputa sa drugim putem niže kategorije, a znak III-212.1 postavlja se na ukrštanju dva autoputa.	

Boja znakova obavještenja za vođenje saobraćaja
Član 30

Osnovna boja znakova za vođenje saobraćaja je:

- 1) na autoputu - zelena boja sa simbolima i natpisima bijele boje;
- 2) na brznoj saobraćajnici - plava boja sa simbolima i natpisima bijele boje;
- 3) na državnim i ostalim putevima - žuta boja sa simbolima i natpisima crne boje;

4) za određeni objekat, sadržaj ili dio naselja - bijela boja sa simbolima i natpisima crne boje.
Na istom znaku mogu se na osnovnu podlogu umetnuti podloge odgovarajućih boja u zavisnosti od vrste puta koja vodi do označenog odredišta.

Stepeni obavještenja

Član 31

Znakovi obavještenja za vođenje saobraćaja vode se kroz četiri stepena obavještenja:

- 1) prethodna obavještenja o smjeru kretanja (prvi stepen obavještenja);
- 2) obavještenja o prestrojavanju (drugi stepen obavještenja);
- 3) obavještenja o skretanju (treći stepen obavještenja);
- 4) obavještenja o potvrdi smjera kretanja (četvrti stepen obavještenja).

Broj i način obavještenja koji se daju učesnicima u saobraćaju zavisi od kategorije puta.

Na autoputevima i brzim saobraćajnicama učesnicima u saobraćaju daju se svi stepeni obavještenja (prvi, drugi, treći i četvrti stepen obavještenja) iz stava 1 ovog člana.

Na državnim putevima, osim na autoputevima i brzim saobraćajnicama, učesnicima u saobraćaju daju se najmanje prvi i treći stepen obavještenja iz stava 1 ovog člana.

Na opštinskim putevima učesnicima u saobraćaju daje se najmanje treći stepen obavještenja iz stava 1 ovog člana.

Dimenzije znakova obavještenja za vođenje saobraćaja

Član 32

Dimenzije znakova obavještenja za vođenje saobraćaja određuju se prema odgovarajućim standardima.

Odredišta

Član 33

Na znakovima obavještenja za vođenje saobraćaja koriste se odredišta koje se nalaze na teritoriji Crne Gore, kao i odredišta susjednih država do kojih put vodi.

Znakovi obavještenja za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu

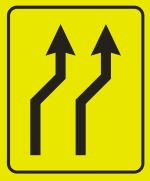

Član 34

Šifra znaka, izgled lica znaka, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi postavljanja znaka dati su u Tabeli 6.

Tabela 6

Znakovi obavještenja za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu

ZNAKOVI OBAVJEŠTENJA			
Znakovi obavještenja za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu			
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi	
III-301	 <p>Predznak za obilazak</p>	Značenje	Znak „predznak za obilazak“ (III-301), koji označava smjer i tok preusmjerenog saobraćaja kada je zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, put zatvoren. Kod dužeg preusmjerenja na znaku mora da bude dopunska tabla sa natpisom „Obilaznica“ i dužina u kilometrima.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
III-302	 <p>Obilaznica</p>	Značenje	Znakovi „obilaznica za kretanje pravo“ (III-102), „obilaznica za kretanje lijevo“ (III-302.1) i „obilaznica za kretanje desno“ (III-302.2) služe za usmjeravanje vozila na obilazni put.
		Varijante znaka	 <p>III-302.1 III-302.2</p>
		Posebni uslovi	Na znaku je u slučaju preusmjerenja međunarodnih saobraćajnih tokova, dozvoljeno ispod natpisa ispisati i natpis „BYPASS“.
III-303	 <p>Predznak za neposredno regulisanje saobraćaja na mjestu na kome se izvode radovi</p>	Značenje	Znak „predznak za neposredno regulisanje saobraćaja na mjestu na kome se izvode radovi“ (III-303), obavješta o blizini mjesta na kome zbog radova na putu, privremenih prepreka ili oštećenja kolovoza, kretanje vozila regulišu ovlašćena lica.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
IIII-304		Značenje	Znakovi „mjesto skretanja saobraćaja iz jedne saobraćajne trake u drugu“ (IIII-304), i „blizina mjesta skretanja saobraćaja iz jedne

	 <p>Skretanje saobraćaja iz jedne saobraćajne trake u drugu</p>		<p>saobraćajne trake u drugu“ (III-304.1), označavaju mjesto odnosno blizinu mjesta gdje se vrši skretanje saobraćajnih traka, pri čemu broj saobraćajnih traka ostaje isti.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	 <p>III-304.1</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Položaj strelica na znaku odgovara stanju na terenu.</p>
III-305	 <p>Predznak za zatvaranje saobraćajne trake</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znakovi „predznak za zatvaranje saobraćajne trake“ (III-305) i (III-305.1) označavaju udaljenost do mjesta na kome se zatvara saobraćajna traka.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	 <p>III-305.1</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Položaj strelica na znaku odgovara stanju na terenu.</p>
III-306	 <p>Zatvaranje saobraćajne trake</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znakovi „zatvaranje saobraćajne trake“ (III-306) i (III-306.1), označavaju mjesto gdje počinje zatvaranje saobraćajne trake namijenjene za kretanje u istom smjeru.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	 <p>III-306.1</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Položaj strelica na znaku odgovara stanju na terenu.</p>
III-307	 <p>Predznak za preusmjeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima</p>	<p>Značenje</p>	<p>Znakovi „predznak za preusmjeravanje saobraćaja na putu sa fizički razdvojenim kolovozima“ (III-307), (III-307.1), (III-307.2) i (III-307.3), označavaju režim kretanja i način preusmjeravanja saobraćaja.</p>
		<p>Varijante znaka</p>	 <p>III-307.1</p> <p>III-307.2</p> <p>III-307.3</p>
		<p>Posebni uslovi</p>	<p>Znakovi (III-307) i (III-307.2) označavaju blizinu mjesta gdje se dvosmjerni saobraćaj sa fizički razdvojenih kolovoznih traka preusmjerava na dio puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu.</p> <p>Znakovi (III-307.1) i (III-307.3) označavaju blizinu mjesta gdje se saobraćaj sa dijela puta na kome kolovozne trake nisu fizički razdvojene odnosno na kome su odvojene samo oznakama na kolovozu, preusmjerava na put sa fizički razdvojenim kolovoznim trakama.</p>

III-308	 Traka za prekrivanje znakova	Značenje	Traka za prikrivanje znakova (III-308) služi za privremeno prekrivanje saobraćajnog znaka ili za privremeno prekrivanje naziva naseljenog mjesta na saobraćajnim znakovima obavještenja za vođenje saobraćaja kada nijesu u funkciji.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Traka je narandžaste boje, sa crnim oivičenjem.

Znakovi turističke i ostale informativne signalizacije

Član 35

Turistička i ostala informativna signalizacija je namijenjena obavještanju učesnika u saobraćaju o turističkim atrakcijama i sadržajima turističke ponude u okviru turističkog prostora ili turističkog odredišta.

Turističkom i ostalom informativnom signalizacijom označavaju se turistička odredišta do kojih je pristup lako dostupan širokom krugu korisnika turističkih usluga, koja raspoložu sa parking mjestima i sanitarnim prostorijama i koja imaju organizovan prihvata gostiju i obezbijeđen pristup turistima sa posebnim potrebama.

Vrste turističke signalizacije

Član 36

Turističku i ostalu informativnu signalizaciju na putevima čine:

- 1) znakovi za izražavanje dobrodošlice,
- 2) znakovi za informisanje o objektima ili područjima kulturnih, prirodnih i turističkih znamenitosti,
- 3) znakovi za obavještanje o smjeru kulturnih, prirodnih ili turističkih atrakcija i objekata od javnog i opšteg interesa.

Postavljanje znakova turističke i ostale informativne signalizacije

Član 37

Za postavljanje turističkih i drugih informativnih znakova primjenjuju se isti zahtjevi i uslovi kao i za postavljanje saobraćajnih znakova, osim ako za pojedinačni znak turističkih i drugih informativnih znakova nije drugačije određeno.

Turistički i drugi informativni znakovi ne smiju se postavljati između saobraćajnih znakova, kombinovati sa njima ili postaviti na istu nosivu konstrukciju, osim turističkih strelastih putokaza koji se mogu postaviti na isti stub sa drugim putokazima, a što je utvrđeno posebnim standardom.

Znakovi turističke signalizacije postavljaju se u blizini turističkih odredišta, na posljednjoj raskrsnici sa pristupnim putem koji vodi direktno do turističkog odredišta.

Za turističke objekte i znamenitosti od izuzetnog i velikog značaja znakovi iz stava 3 ovog člana mogu da se postave i na prethodnoj važnoj raskrsnici.

Znakovi kojima se učesnici u saobraćaju upućuju do turističkih objekata koji se u dužem periodu godine ne koriste (skijališta) ne mogu u tom periodu da označavaju te objekte.

Turistički strelasti putokazi i putokazne table mogu da se postavljaju samostalno ili sa drugim znakovima obavještenja za vođenje saobraćaja.

Postavljanje znakova turističke i ostale informativne signalizacije na autoputevima i brzim saobraćajnicama

Član 38

Turistički znakovi koji se mogu postavljati na autoputevima i brzim saobraćajnicama su znakovi III-405 ("turističke informacione table") i znakovi dobrodošlice u državu.

Na autoputevima i brzim saobraćajnicama se mogu postavljati turistički znakovi III-405 ("turističke informacione table") koji se odnose na:

- 1) gradove i objekte iz popisa svjetske kulturne i istorijske baštine,
- 2) izdvojene objekte kulturne i istorijske baštine najvišeg međunarodnog i nacionalnog ranga,
- 3) nacionalne parkove,
- 4) banje i liječilišta.

Sadržaj turističkih znakova obavještenja kada se postavljaju na autoputu i brzim saobraćajnicama odnose se na znamenitosti i objekte koji su vidljivi sa autoputa, u čijoj blizini prolazi autoput ili do kojih direktno vodi put koji se od autoputa odvaja.

Turistički znakovi obavještenja na autoputu i brzim saobraćajnicama ne smiju biti u zajedničkom vidokrugu sa ostalim saobraćajnim znakovima.

Međusobna udaljenost između dva znaka obavještenja je minimum 500 m.

Ako se prema više turističkih sadržaja izlazi na istoj raskrsnici autoputa svi sadržaji se mogu ispisati na jednom znaku.

Odobrenje za postavljanje turističke i ostale informativne signalizacije

Član 39

Odobrenje za postavljanje turističke i ostale informativne signalizacije vrši se u skladu sa propisom kojim se uređuju putevi.

Sadržaj znakova turističke signalizacije

Član 40

Na znakovima turističke signalizacije mogu se nalaziti nazivi turističkih odredišta i simboli pojedinih turističkih objekata, odnosno nazivi i simboli zajedno.

Simboli koji mogu da se koriste na znakovima turističke signalizacije pripadaju grupi simbola koji se primjenjuju na saobraćajnim znakovima obavještenja ili grupi grafičkih simbola za opštu upotrebu urađenih prema propisanom standardu.

Ako ne postoji simbol za potrebe označavanja određenog objekta ili znamenitosti mogu se koristiti međunarodno prepoznatljivi simboli koji su dati u Prilogu 1.

Na znakovima ostale turističke signalizacije mogu se nalaziti nazivi i simboli odredišta na koje znak upućuje.

Ispisivanje naziva turističkih odredišta i drugih informacija na znakovima turističke signalizacije u pogledu oblika, vrste slova i brojeva, vrši se prema odgovarajućim standardima.

Veličina znaka, simbola, grafičkog prikaza, kao i raspored elemenata na znaku treba da bude prema odgovarajućim standardima, ako ovim pravilnikom nije drugačije određeno.

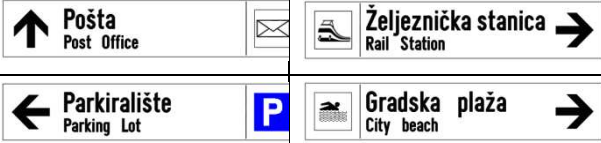

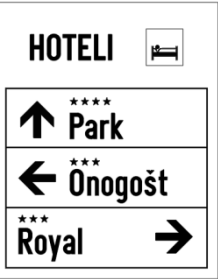
Šifra znaka, izgled lica znaka, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi, dati su u Tabeli 7.

Tabela 7

Znakovi turističke signalizacije

ZNAKOVI OBAVJEŠTENJA		
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi
Znakovi turističke signalizacije Znakovi za izražavanje dobrodošlice		
III-401	 <p>Izraz dobrodošlice prilikom ulaska u državu</p>	Značenje
		Varijante znaka
		Posebni uslovi
III-402	 <p>Izraz dobrodošlice prilikom ulaska na teritoriju opštine</p>	Značenje
		Varijante znaka
		Posebni uslovi
III-403	 <p>Izraz dobrodošlice prilikom ulaska na ostala odredišta</p>	Značenje
		Varijante znaka
		Posebni uslovi
III-404		Značenje
		Varijante znaka

	 <p>Izraz dobrodošlice prilikom ulaska na tematski turistički put</p>	Posebni uslovi	Znak III-404 može sadržati simbol, likovni, grafički ili fotografski prikaz. Veličina znaka je: - na autoputu i brzim saobraćajnicama je do 12m ² , - na magistralnim i regionalnim putevima do 6m ² - na ostalim putevima do 4m ²
Znakovi za informisanje o objektima ili područjima kulturnih, prirodnih i turističkih znamenitosti			
III-405	 <p>Turistička informaciona tabla</p>	Značenje	Znak „ turistička informaciona tabla “ (III-405), obavještava o kulturnim, istorijskim, prirodnim i turističkim odredištima.
		Varijante znaka	-
III-406	 <p>Turistički put</p>	Značenje	Znak „ turistički put “ (III-406), označava mjesto na putu od kojeg je put ili njen dio proglašen kao tematski turistički put: panoramski, gastronomski, vinski, putevi meda i sl.
		Posebni uslovi	Znak III-406 može sadržati simbol, likovni, grafički ili fotografski prikaz. Veličina znaka je: - na autoputu i brzim saobraćajnicama je do 12m ² (izuzetno do 16m ² , ako je na znaku označeno više znamenitosti), - na magistralnim i regionalnim putevima do 6m ² i - na lokalnim putevima do 4m ² .
III-407	 <p>Turističke informacije</p>	Značenje	Znak „ turističke informacije “ (III-407), postavlja se na odmorštima i drugim prostorima uz put koji su namijenjeni odmoru, a učesnicima u saobraćaju pruža detaljne informacije vezane za turizam u gradu, opštini, turističkom prostoru, turističkoj destinaciji, turističkom mjestu i turističkoj lokaciji u kojoj se nalazi.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Veličina znaka je do 10m ² .
Znakovi za obavještavanje o smjeru kulturnih, prirodnih ili turističkih atrakcija i objekata javnog i opšteg interesa			
III-408	 <p>Turistički strelasti putokaz</p>	Značenje	Znak „ turistički strelasti putokaz “ (III-408), koristi se za usmjeravanje prema kulturnim, istorijskim, prirodnim, turističkim odredištima, kao i prema tematskom turističkom putu (vinski put, panoramski put, put meda i sl.).
		Posebni uslovi	Znak III-408 sadrži tekst ili simbole, odnosno tekst i simbole i uvijek se odnosi samo na jedno turističko odredište. Na znaku može biti upisano rastojanje do označenog turističkog odredišta, dok se broj puta ne upisuje.
III-409	 <p>Turistička putokazna tabla</p>	Značenje	Znak „ turistička putokazna tabla “ (III-409), koristi se za usmjeravanje prema kulturnim, istorijskim, prirodnim, turističkim odredištima, kao i prema tematskom turističkom putu (vinski put, panoramski put, put meda i sl.).
		Varijante znaka	-

		Posebni uslovi	Znak III-409 je pravougaonog oblika i, ukoliko stoji samostalno, ima samo jedno polje sa strelicom naviše koja označava kretanje pravo i sadrži tekst ili simbole, odnosno tekst i simbole. Ukoliko se realizuje kao dio putokazne table, može da bude na polju putokazne table sa strelicama lijevo i desno. Informacija o turističkom odredištu na putokaznoj tabli može da bude realizovana i kao umetnuta osnova.
III-410	 Manastir Sv. Luke → St. Luke's Monastery Turistička putokazna tabla u naselju	Značenje	Znak „ turistička putokazna tabla u naselju “ (III-410) – sa braon osnovom , koristi se za usmjeravanje prema kulturnim, istorijskim, prirodnim, sportskim i drugim turističkim odredištima. Znak „ turistička putokazna tabla u naselju “ (III-410.1) – sa bijelom osnovom , koristi se za usmjeravanje prema objektima i aktivnostima od javnog i opšteg interesa.
			 III-410
			 III-410.1
		Posebni uslovi	Znakovi se postavljaju u okviru područja odnosno naselja na udaljenosti najmanje 30 m ispred prvog saobraćajnog znaka obavještenja koji obavještava o smjeru vožnje u raskrsnici. Na jednom stubu nosaču može biti najviše sedam pojedinačnih turističkih putokaznih tabli. Prilikom slaganja putokaznih tabli na stubu nosaču, gledajući odozgo na dolje, prvi kriterijum je smjer na koji upućuju: pravo, lijevo, i na kraju desno, a kao drugi kriterijum usvojeno je da se prvo postavljaju table bijele boje, pa onda table braon boje. Dimenzije tabli su: - 1600x300mm, pri čemu se koristi font 105mm za natpis na crnogorskom i 70mm za natpis na engleskom jeziku - 1300x250mm, pri čemu se koristi font 85 mm za natpis na crnogorskom i 57mm za natpis na engleskom jeziku Sve table na jednom stubu nosaču moraju biti istih dimenzija.
III-411	 Hotel Onogošt → Turističke putokazne table	Značenje	Znak „ turistička putokazna tabla za smještajne objekte “ (III-411) i „ Putokazni panoi za smještajne objekte “ (III-411.1) označavaju prilaze pojedinim smještajnim objektima (hotelima, motelima, hostelima, pansionima...) u urbanim zonama turističkih naselja.
		Varijante znaka	 III-411.1

		Posebni uslovi	<p>Znak III-411.1 se koristi za istovremeno označavanje više smještajnih objekata (hotela, motela, hostela, pansiona...) u naseljenom mjestu.</p> <p>Znak III-411.1 je kvadratnog ili pravougaonog oblika maksimalne veličine 8m².</p> <p>U zavisnosti od označenog objekta koristi se odgovarajući natpis na znaku (hotel, motel, hostel, pansion...), uz primjenu odgovarajućeg simbola.</p> <p>Znak III-411 postavlja se zajedno sa znakovima III-410 i III-410.1, pod istim uslovima.</p> <p>Znak III-411.1 postavlja se samostalno.</p>
--	--	----------------	---

Dopunske table

Član 41

Dopunske table bliže određuju značenje saobraćajnog znaka.

Dopunske table mogu biti postavljene uz znakove opasnosti, znakove izričitih naredbi i znakove obavještenja.

Dopunske table nijesu samostalni saobraćajni znak već su sastavni dio saobraćajnog znaka.

Postavljanje dopunskih tabli

Član 42

Dopunske table se postavljaju ispod donje ivice saobraćajnih znakova na koje se dopunska tabla odnosi.

Širina dopunske table postavljene uz saobraćajni znak treba da bude jednaka širini znaka uz koji se dopunska tabla postavlja, odnosno širini projekcije krajnjih tačaka znaka.

Dopunska tabla treba da ima ista svojstva u pogledu retrorefleksije kao i znak uz koji se postavlja.

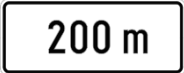

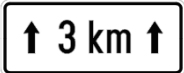

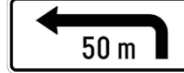
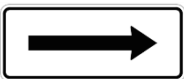

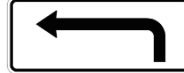
Na dopunskoj tabli dozvoljena je upotreba i međunarodnih simbola datih u Prilogu 1.

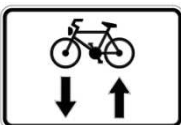

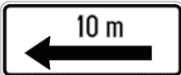
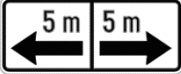
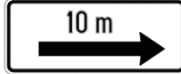

Šifra dopunske table, izgled, oblik i boja, značenje, varijante znaka, kao i posebni uslovi postavljanja dopunskih tabli, dati su u

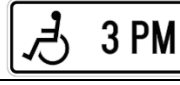

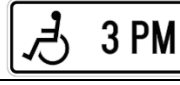

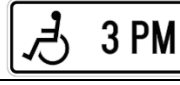
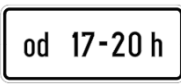

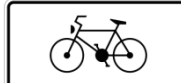

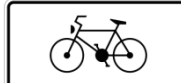

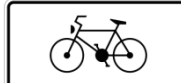

Tabeli 8.

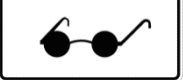
Tabela 8

Dopunske table

DOPUNSKE TABLE			
IV	DOPUNSKE TABLE		
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja	
IV-1		Značenje	Dopunska tabla IV-1 označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i početka dijela puta odnosno mjesta na koje se znak odnosi.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).
IV-2		Značenje	Dopunska tabla IV-2 označava udaljenost do mjesta na kojem se vozilo mora zaustaviti.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Dopunska tabla IV-2 može se postaviti samo uz znak II-1. Dimenzije table su iz grupe H2 (tabela 1).
IV-3		Značenje	Dopunska tabla IV-3 označava dužinu dijela puta na kome prijeti opasnost označena znakom odnosno na kome se primenjuje izričita zabrana, obaveza odnosno ograničenje označeno znakom.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Udaljenosti do 1000 m označavaju se u metrima, a iznad 1000 m u kilometrima. Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).
IV-4		Značenje	Dopunska tabla IV-4 označava udaljenost između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dijela puta na koji se obavještenje odnosi.
		Varijante znaka	 IV-4.1 IV-4.2 IV-4.3
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).
IV-5		Značenje	Dopunska tabla IV-5 označava smjer između znaka uz koji je postavljena dopunska tabla i objekta, terena ili dijela puta na koji se obavještenje odnosi.
		Varijante znaka	 IV-5.1 IV-5.2 IV-5.3
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).
IV-6		Značenje	Dopunska tabla IV-6 označava put sa prvenstvom prolaza.

		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Položaj simbola na dopunskoj tabli IV-6 mora da odgovara konkretnom položaju puta sa prvenstvom prolaza u odnosu na sporedni put. Postavlja se uz znakove II-1, II-2 i III-3. Dimenzije table su iz grupe H3 (tabela 1).
IV-7		Značenje	Dopunska tabla IV-7 označava put sa jednosmjernim saobraćajem, sa maksimalnom brzinom vozila od 30 km/h i sa dvosmjernim biciklizmom.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se uz znakove III-2 i III-2.1. Dimenzije table su iz grupe H2 (tabela 1).
IV-8		Značenje	Dopunska tabla IV-8 označava biciklistički saobraćaj u oba smjera.
		eVarijante znaka	-
		Posebni uslovi	Postavlja se uz znak II-1. Dimenzije table su iz grupe H2 (tabela 1).
IV-9		Značenje	Dopunske table IV-9 i IV-9.1 označavaju dvosmjernu biciklističku stazu.
		Varijante znaka	 IV-9.1
		Posebni uslovi	Dopunska tabla IV-9.1 postavlja se samo uz znakove II-39, II-41, II-41.1 i II-41.2. Dimenzije table su iz grupe H2 (tabela 1).
IV-10		Značenje	Dopunska tabla IV-10 označava uklanjanje vozila koja nisu parkirana ili zaustavljena u skladu sa saobraćajnim propisima.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).
IV-11		Značenje	Dopunske table IV-11 , IV-11.1 , IV-11.2 označavaju primjenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila na deonici puta, i to: IV-11 na mjestu kojem počinje zabrana, IV-11.1 na mjestu ponavljanja zabrane (između početka i kraja zabrane, IV-11.2 na mjestu prestanka zabrane.
		Varijante znaka	 IV-11.1 IV-11.2
		Posebni uslovi	Dopunske table IV-11, IV-11.1 i IV-11.2 se postavljaju paralelno sa osom puta, kao i znak uz koji se postavljaju. Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).
IV-12		Značenje	Dopunske table IV-12 , IV-12.1 , IV-12.2 označavaju primjenu zabrane parkiranja ili zaustavljanja vozila na dionici puta, i to: IV-12 na mjestu kojem počinje zabrana, IV-12.1 na mjestu ponavljanja zabrane (između početka i kraja zabrane, IV-12.2 na mjestu prestanka zabrane.
		Varijante znaka	 IV-12.1 IV-12.2
		Posebni uslovi	Dopunske table IV-12, IV-12.1 i IV-12.2 se postavljaju upravno na osu puta, kao i znak uz koji se postavljaju.
IV-13		Značenje	Dopunske table grupe IV-13 označavaju način parkiranja, i to: IV-13 – na trotoaru, pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-13.1 – na trotoaru, paralelno sa podužnom osom kolovoza, IV-13.2 – na trotoaru, upravno sa podužnom osom kolovoza, IV-13.3 – djelom na trotoaru, a djelom na kolovozu, pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza, IV-13.4 – djelom na trotoaru, a djelom na kolovozu, paralelno sa podužnom osom kolovoza, IV-13.5 – djelom na trotoaru, a djelom na kolovozu, upravno sa podužnom osom kolovoza, IV-13.6 – na kolovozu, pod uglom u odnosu na podužnu osu kolovoza,

			<p>IV-13.7 – na kolovozu, paralelno sa podužnom osom kolovoza, IV-13.8 – na kolovozu, upravno sa podužnom osom kolovoza</p>																														
		Varijante znaka	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-13.1</td> <td>IV-13.2</td> <td>IV-13.3</td> <td>IV-13.4</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-13.5</td> <td>IV-13.6</td> <td>IV-13.7</td> <td>IV-13.8</td> </tr> </table>					IV-13.1	IV-13.2	IV-13.3	IV-13.4					IV-13.5	IV-13.6	IV-13.7	IV-13.8														
																																	
IV-13.1	IV-13.2	IV-13.3	IV-13.4																														
																																	
IV-13.5	IV-13.6	IV-13.7	IV-13.8																														
		Posebni uslovi	Postavljaju se uz znak III-35, III-35.1 i III-36. Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).																														
IV-14		Značenje	Dopunska tabla IV-14 označava da je parkiralište, odnosno parking mjesto rezervisano za vozila lica sa invaliditetom. Dopunska tabla IV-14.1 označava da je parking mjesto rezervisano za korisnika sa određenim brojem dozvole za parkiranje ili reg.oznakama vozila. Dopunska tabla IV-14.2 označava broj parking mjesta sa jednim znakom.																														
		Varijante znaka	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-14.1</td> <td>IV-14.2</td> </tr> </table>			IV-14.1	IV-14.2																										
																																	
IV-14.1	IV-14.2																																
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).																														
IV-15		Značenje	Dopunska tabla IV-15 , koja označava vrijeme za koje izričita zabrana, obaveza, odnosno ograničenje važi, ako ne važi neprekidno																														
		Varijante znaka	-																														
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).																														
IV-16		Značenje	Dopunske table IV-16 , IV-16.1 i IV-16.2 simbolom označavaju da je kolovoz klizav uslijed vremenskih uslova u kojima važi znak uz koji je postavljena.																														
		Varijante znaka	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-16.1</td> <td>IV-16.2</td> </tr> </table>			IV-16.1	IV-16.2																										
																																	
IV-16.1	IV-16.2																																
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).																														
IV-17		Značenje	Dopunska tabla IV-16 simbolom bliže određuje značenje znaka uz koji se ističe.																														
		Varijante znaka	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-17.1</td> <td>IV-17.2</td> <td>IV-17.3</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-17.4</td> <td>IV-17.5</td> <td>IV-17.6</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-17.7</td> <td>IV-17.8</td> <td>IV-17.9</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-17.10</td> <td>IV-17.11</td> <td>IV-17.12</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>IV-17.13</td> <td></td> <td></td> </tr> </table>				IV-17.1	IV-17.2	IV-17.3				IV-17.4	IV-17.5	IV-17.6				IV-17.7	IV-17.8	IV-17.9				IV-17.10	IV-17.11	IV-17.12				IV-17.13		
																																	
IV-17.1	IV-17.2	IV-17.3																															
																																	
IV-17.4	IV-17.5	IV-17.6																															
																																	
IV-17.7	IV-17.8	IV-17.9																															
																																	
IV-17.10	IV-17.11	IV-17.12																															
																																	
IV-17.13																																	
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).																														

IV-18		Značenje	Dopunska tabla IV-18 simbolom određuje vrstu vozila koja je izuzeta od značenja znaka uz koji se postavlja.		
		Varijante znaka			
			IV-17.1	IV-18.2	IV-18.3
					
			IV-18.4	IV-18.5	IV-18.6
					
		IV-18.7			
Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H2 (tabela 1).				
IV-19		Značenje	Dopunska tabla IV-19 simbolom određuje vrstu vozila koja je izuzeta od značenja znaka uz koji se postavlja.		
		Varijante znaka			
			IV-19.1	IV-19.2	
Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H2 (tabela 1).				
IV-20		Značenje	Dopunska tabla IV-20 označava vrstu oštećenja na kolovozu i dužinu puta na koju se odnosi.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).		
IV-21		Značenje	Dopunska tabla IV-21 označava mjesto na kolovozu gdje su postavljene fizičke prepreke za smirivanje saobraćaja.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Dopunska tabla IV-21 se može postaviti uz znakove II-30, III-5, III-6, III-7 kad se isti postavljaju na uzdignutoj platformi koja nije označena odgovarajućim znakom.		
IV-22		Značenje	Dopunska tabla IV-22 , koja označava dionicu puta na kome se snijeg čisti mašinski i postavlja se za vrijeme čišćenja snijega uz znak I-25.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).		
IV-23		Značenje	Dopunska tabla IV-23 , označava izvođenje oznaka na kolovozu.		
		Varijante znaka	-		
		Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).		
IV-24		Značenje	Dopunska tabla IV-24 , označava dio puta na kome se stara lica često kreću. Dopunska tabla IV-24.1 , označava dio puta na kome se slijepa i slabovidna lica često kreću.		
		Varijante znaka			
		IV-24.1			
Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1 (tabela 1).				
IV-25		Značenje	Dopunska tabla IV-25 , koja riječima bliže određuje značenje znaka, odnosno daje dodatna obavještenja o vrsti i načinu korišćenja znaka.		

Tekst	Varijante znaka	-
	Posebni uslovi	Dimenzije table su iz grupe H1, H2 ili H3 (tabela 1).

Oznake na kolovozu i drugim površinama

Član 43

Oznake na kolovozu i drugim površinama su:

- 1) uzdužne oznake,
- 2) poprečne oznake, i
- 3) ostale oznake.

Oznake na kolovozu čine linije, strelice, natpisi i druge oznake.

Oznake na kolovozu mogu biti stalne ili privremene.

Privremene oznake namijenjene su označavanju radova na putu ili privremenih opasnosti na kolovozu.

Po završetku radova na putu ili privremenih opasnosti na kolovozu oznake iz stava 4 ovog člana uklanjaju se.

Boje oznake na kolovozu

Član 44

Oznake na kolovozu su bijele boje.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) žutom bojom obilježavaju se:
 - oznake u zoni radova na putu,
 - oznake mjesta na kolovozu i trotoaru na kojima je zabranjeno zaustavljanje ili parkiranje,
 - oznake za obilježavanje saobraćajne trake za elektronsku naplatu putarine,
 - oznake za obilježavanje parking mjesta za osobe sa invaliditetom,
 - praking mjesta u odgovarajućoj zoni sa naplatom,
 - oznake za regulisanje kretanja vozila javnog prevoza putnika, i
 - oznake na kolovozu za obilježavanje saobraćajnih površina za posebne namjene (autobuska stajališta, taksi stajališta);
- 2) crvenom bojom obilježavaju se biciklističke saobraćajne površine, evakuaciona linija na zidu tunela i praking mjesta u odgovarajućoj zoni sa naplatom;
- 3) plavom bojom mogu se obilježiti parking mjesta za kraća zadržavanja sa ograničenim vremenom korišćenja, zone parkiranja sa naplatom i parking mjesta za osobe sa invaliditetom;
- 4) crveno-bijelom bojom obilježavaju se elementi konstrukcije i opreme puteva i drugih objekata koji označavaju stalne prepreke unutar saobraćajnog profila puta;
- 5) crno-bijelom bojom obilježavaju se elementi konstrukcije i opreme puteva i objekata koji označavaju stalne prepreke unutar slobodnog profila puta;
- 6) saobraćajni znakovi izvedeni kao oznake na kolovozu i drugim saobraćajnim površinama, bojom toga znaka;
- 7) zelenom bojom obilježavaju se mjesta namijenjena za punjenje električnih vozila i praking mjesta u odgovarajućoj zoni sa naplatom.

Način postavljanja oznaka na kolovozu

Član 45

Oznake na kolovozu ucrtavaju se, odnosno ugrađuju ili utiskuju u kolovozni zastor na putevima sa savremenim kolovozom.

Oznake na kolovozu mogu da se izvode bojilima, toplom i hladnom plastikom, aplikativnim trakama, klinovima i markerima.

Oznake na kolovozu ne smiju povećavati klizavost kolovoza, a njihova visina ne može da bude iznad nivoa kolovoza više od 6 mm, a ako su kao oznake na kolovozu upotrijebljene metalne glave, visina oznaka ne može da bude viša od 2 cm iznad nivoa kolovoza.

Izuzetno od stava 3 ovog člana mogu biti delineatori i markeri kojima se označava središnja ili ivična linija na objektima i devijacijama koja može biti viša od 6 mm, ali ne smije biti viša od 2 cm iznad površine kolovoza.

Za privremene oznake na kolovozu u vrijeme radova na putu ili za vrijeme posebnih događaja primjenjuju se aplikativni materijali sa privremenom trajnošću, a nakon uklanjanja tih oznaka na kolovozu ne smiju da ostanu tragovi privremene signalizacije.

Materijali za obilježavanje oznaka na kolovozu

Član 46

Oznake na kolovozu, u zavisnosti od retroreflektujućih svojstava, dijele se na Tip I i Tip II.

Oznake na kolovozu Tipa I izvode se po pravilu bojom, minimalne debljine suvog sloja od 220 μm , i po pravilu se koriste za označavanje saobraćajnica na kojima je saobraćajno opterećenje P4 i P5 (PGDS<10.000).

Oznake na kolovozu Tipa II izvode se po pravilu bojom, minimalne debljine suvog sloja od 330 μm , plastičnim materijalima minimalne debljine sloja 2.000 μm ili fabrički izrađenim trakama, i po pravilu se koriste za označavanje saobraćajnica na kojima je saobraćajno opterećenje P6 (PGDS>10.000).

Upotreba oznaka Tipa II preporučuje se i na saobraćajnicama koje karakteriše povećani broj saobraćajnih nezgoda, loša preglednost, učestala vlažnost, magla i ostali specifični uslovi.

Novoizvedene (ili obnovljene) oznake na kolovozu moraju biti izrađene od materijala minimalne vrijednosti i klase date u Prilogu 2 (tabela 1).

Normalni odnosi vrijednosti boja (hromatske koordinate x i y obojenog mjesta na suvim oznakama) moraju biti u okviru vrijednosti datih u Prilogu 2 (tabela 2).

Početne vrijednosti izvedenih oznaka na kolovozu moraju se ispitati u roku od 15 do 60 dana nakon izvođenja u skladu sa standardom MEST EN 1436.

Oznake na kolovozu moraju u svom garantnom roku održati 95% svoje površine na m^1 ili m^2 , i minimalne vrijednosti date u Prilogu 2 (tabela 3).

Oznake na kolovozu moraju se obnoviti kada je njihova prosječna izmjerena vrijednost manja od 20% vrijednosti datih u Prilogu 2 (tabela 3), i/ili ako ne pokrivaju 95% izvedene površine na m^1 ili m^2 .

Izuzetno od stava 1 ovog člana, oznake za označavanje parkirališnih mjesta i garaža ne moraju imati retroreflektujuća svojstva.

Oznake na kolovozu izvedene bojom koje se postavljaju na novi asfaltni kolovoz potrebno je obnoviti u roku od najviše šest mjeseci računajući od dana prvog postavljanja oznaka, osim ako se ispitivanjem iz stava 7 ovog člana ne utvrdi da ispunjavaju minimalne propisane vrijednosti.

Uzdužne oznake na kolovozu

Član 47

Uzdužne oznake na kolovozu su razdjelne linije, ivične linije i linije upozorenja.

Širina uzdužnih linija na kolovozu iznosi najmanje 10 cm, a razmak između udvojenih uzdužnih linija je 10 cm, a taj razmak može biti najviše 20 cm ukoliko je između linija predviđeno postavljanje smjerkaznih oznaka (markera) za naglašavanje udvojenih linija.

Razdjelna linija

Član 48

Razdjelna linija razdvaja kolovoz na kolovozne trake odnosno na saobraćajne trake.

Razdjelne linije izvode se kao neisprekidane, isprekidane ili kombinovane.

Isprekidane i neisprekidane razdjelne linije izvode se kao obične ili udvojene.

Neisprekidana razdjelna linija označava zabranu prelaženja vozila preko te linije ili zabranu kretanja po toj liniji.

Isprekidane linije označavaju prestanak zabrane prelaženja vozila preko te linije ili prestanak zabrane kretanja po toj liniji.

Razdjelna linija se može izvesti i kao zvučna ili vibraciona traka.

Ivična linija se koristi za označavanje ivice površine kolovoza.

Ivična linija može da bude neisprekidana i isprekidana.

Ivična linija može da bude obična i široka.

Ivična linija se može izvesti i kao zvučna ili vibraciona traka.

Širina razdjelne i ivične linije na kolovozu

Član 49

Širina razdjelne i ivične linije na određenoj dionici puta je iste širine.

Širina razdjelne i ivične linije prema kategoriji puta date su u Tabeli 9.

Tabela 9

Širina razdjelne i ivične linije

Kategorija puta	Širina linije	
	Razdjelna linija (cm)	Ivična linija (cm)
Autoput i brza saobraćajnica	20	20
Magistralni i regionalni putevi i glavne gradske saobraćajnice	15 ili 12	15 ili 12
Ostali putevi	12 ili 10	12 ili 10

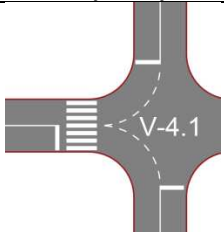

Na putevima čija je širina kolovoza manja od 5,5 m obostrano se izvodi ivična linija širine 10 cm, dok se razdjelna linija ne izvodi. Kod privremene saobraćajne signalizacije, širina razdjelne i ivične linije može biti i manjih dimenzija od dimenzija iz Tabele 9, ali ne manja od 10 cm.

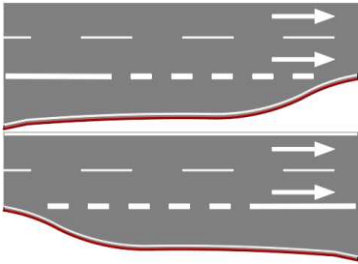
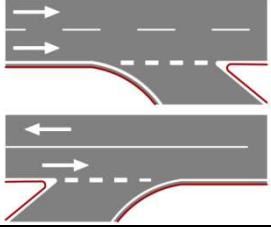
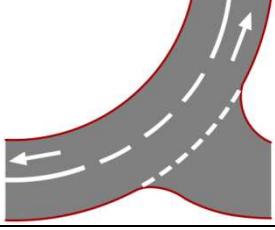
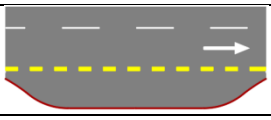

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja uzdužnih oznaka na kolovozu dati su u Tabeli 10.

Tabela 10

Uzdužne oznake na kolovozu

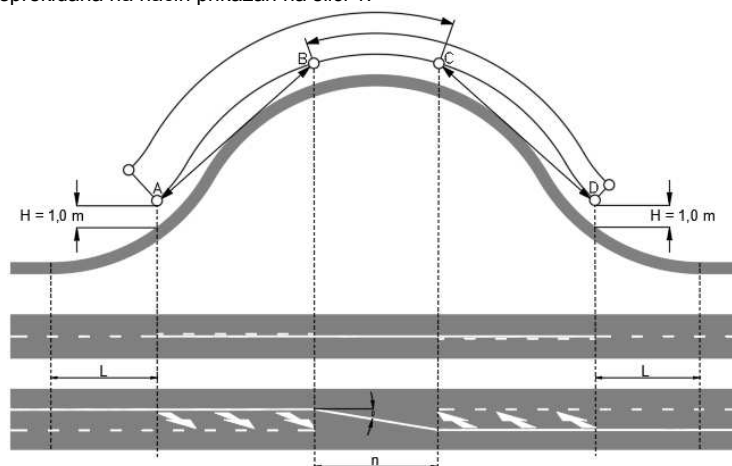
UZDUŽNE OZNAKE NA KOLOVOZU				
Šifra	Izgled i boja	Način obilježavanja		
RAZDJELNE LINIJE				
V-1		Značenje	Linija V-1 dijeli kolovoznu površinu na saobraćajne trake prema smjerovima kretanja i njihovoj namjeni (vozila javnog prevoza putnika (V-1.1 i V-1.2) i biciklističko-pješačkih površina (V-1.3))	
		Varijante		
			V-1.1	V-1.2
				
		V-1.3		
		Način postavljanja	-	
V-2		Značenje	Linija V-2 se koristi za razdvajanje smjerova vožnje.	
		Varijante	-	
		Način postavljanja	Obavezno se izvodi na kolovozima za dvosmjerni saobraćaj vozila i to: <ul style="list-style-type: none"> - sa dvije i više saobraćajnih traka za svaki smjer, - sa neparnim brojem saobraćajnih traka ako se preticanje zabranjuje u oba smjera, - u tunelima i prilazima tunelu u dužini najmanje 200 m, - na objektima, 	

			- ako to zahtijevaju saobraćajni i bezbjednosni uslovi puta ili okolina.	
V-3	 <p>Razdjelna obična isprekidana linija</p>	Značenje	Linija V-3 dijeli kolovoznu površinu na saobraćajne trake prema smjerovima kretanja i njihovoj namjeni (vozila javnog prevoza putnika (V-3.1 i V-3.2) biciklističkih površina (V-3.3) i površine za parkiranje(V-3.4))	
		Varijante	 <p>V-3.1</p>	 <p>V-3.2</p>
			 <p>V-3.3</p>	 <p>V-3.4</p>
			<p>Način postavljanja</p> <p>Način označavanja (linija/praznina/linija): 1/1/1 m, 3/3/3 m, 5/5/5 m, 3/6/3 m, 5/10/5 m i 6/12/6 m. Dužina praznine između linije treba da bude dvostruka izvan naselja, odnosno jednaka dužini linije u naseljima.</p>	
V-4	 <p>Razdjelna kratka isprekidana linija</p>	Značenje	Linija V-4 se koristi kao razdjelna linija na prilaznim krakovima raskrsnice Linija V-4.1 se koristi kao linija vodilja u samoj raskrsnici.	
		Varijante	 <p>V-4.1</p>	
		Način postavljanja	Način označavanja (linija/praznina/linija): 1/1/1 m.	
V-5	 <p>Razdjelna udvojena isprekidana linija</p>	Značenje	Linija V-5 se koristi za obilježavanje saobraćajnih traka sa izmjenljivim smjerom kretanja na kojima je saobraćaj regulisan uređajima za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova.	
		Varijante	-	
		Način postavljanja	Način označavanja (linija/praznina/linija): 5/5/5 m.	
V-6	 <p>Razdjelna udvojena kombinovana linija</p>	Značenje	Linija V-6 se koristi za razdvajanje saobraćajnih traka na mjestima na kojima su uslovi preglednosti takvi da dozvoljavaju preticanje samo u jednom smjeru kretanja.	
		Varijante	-	
		Način postavljanja	Način označavanja (linija/praznina/linija): 3/3/3 m, 5/5/5 m, 5/10/5 m i 6/12/6 m.	
IVIČNE LINIJE				
V-7	 <p>Ivična obična neisprekidana linija</p>	Značenje	Linija V-7 označava ivicu kolovoza.	
		Varijante	-	
		Način postavljanja	Izvođe se samo ukoliko na kolovozu postoji ivična traka.	
V-8	 <p>Ivična obična isprekidana linija</p>	Značenje	Linija V-8 dijeli saobraćajnu površinu na saobraćajne trake i koristi se za označavanje ivice kolovoza na mjestu priključka, prilaza i pristupa ostalim saobraćajnim površinama (zaustavna mjesta u hitnim slučajevima, odmoršta i sl. V-8.1).	
		Varijante		

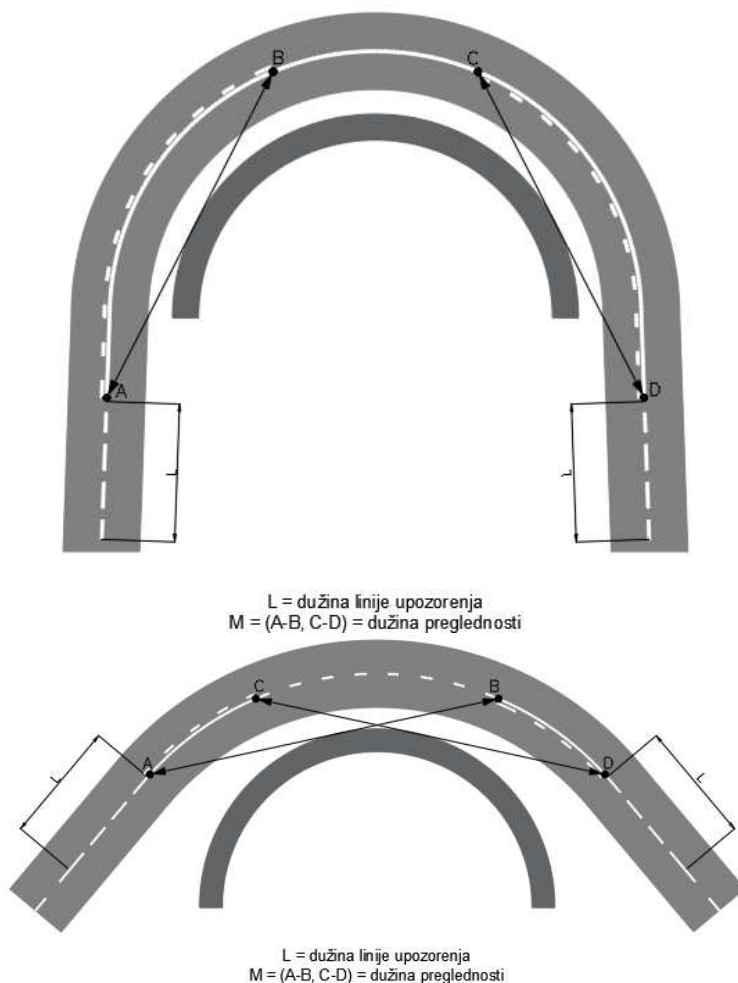
			V-8.1
		Način postavljanja	Način označavanja (linija/praznina/linija): 3/3/3 m ili 5/5/5 m (V-8), kao i 1/1/1 m (V-8.1). Izvođe se samo ukoliko na kolovozu postoji ivična traka.
V-9	 <p>Ivična široka isprekidana linija</p>	Značenje	Linija V-9 se koristi kao ivična linija za razdvajanje tokova u raskrsnicama na putevima izvan naselja i to: - saobraćajnih traka za uključivanje i isključivanje u saobraćaj (V-9) - ulaznih i izlaznih saobraćajnih traka (V-9.1) - ivice kolovoza sa prvenstvom prolaza u raskrsnici u krivini (V-9.2) - posebnih saobraćajnih površina (zaustavne niše) uz kolovoz, osim saobraćajnih traka za zaustavljanje u slučaju nužde na autoputevima i brzim saobraćajnicama (V-9.3)
		Varijante	 <p>V-9.1 V-9.2</p>
			 <p>V-9.3</p>
		Način postavljanja	Način označavanja (linija/praznina/linija): 1/1/1 m uz širinu linije 30 cm (V-9, V-9.1, V-9.2 i V-9.3); 3/3/3 m uz širinu linije 50 cm (V-9).
LINIJE UPOZORENJA			
V-10		Značenje	V-10 najavljuje blizinu početka ili završetka obične neisprekidane razdjelne linije.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Način označavanja (linija/praznina/linija): 10/5/10 m ili 12/6/12 m.

**Paralelna uzdužna puna linija
Član 50**

Djelovi kolovoza u blizini vrha prevoja, raskrsnice, prelaza puta preko željezničke pruge u nivou i na mjestima na kojima je preglednost puta značajno smanjena mogu se obilježiti jednom ili dvijema paralelnim uzdužnim punim linijama ili dvostrukom linijom, od kojih je jedna puna, a druga isprekidana na način prikazan na slici 1.

L = dužina linije upozorenja
M = (AB, CD) = dužina preglednosti
H = visina očiju vozača
 $\text{tg}\beta \leq 1:60$ za $v > 50$ km/h
 $\text{tg}\beta \leq 1:30$ za $v \leq 50$ km/h

Slika br. 1 Način označavanja uzdužnim linijama kolovoza u blizini vrha prevoja, raskrsnice, prelaza puta preko željezničke pruge u nivou i na mjestima na kojima je preglednost puta značajno smanjena

Poprečne oznake na kolovozu
Član 51

Poprečne oznake na kolovozu obilježavaju se neisprekidanim ili isprekidanim linijama i mogu biti obilježene tako da zahvataju jednu ili više saobraćajnih traka.

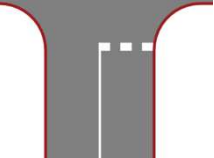
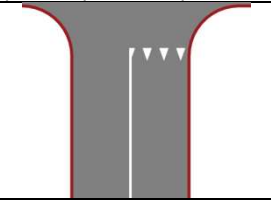
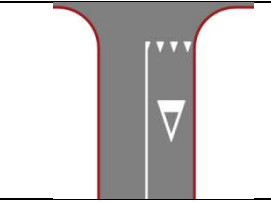

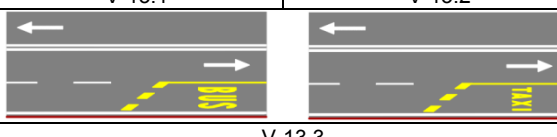
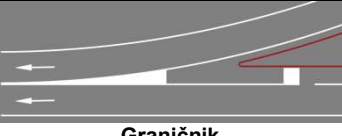
Poprečne oznake su:

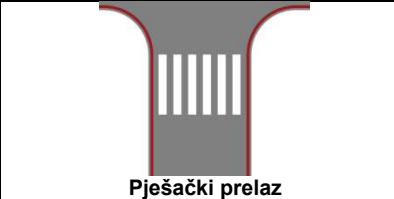
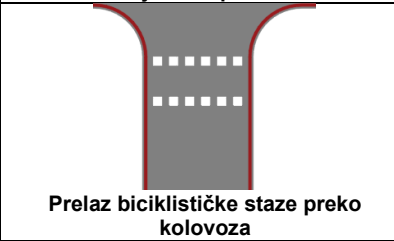

- 1) linija zaustavljanja;
- 2) kosnik;
- 3) graničnik;
- 4) pješački prelaz;
- 5) prelaz biciklističke staze preko kolovoza; i
- 6) prelaz biciklističke staze preko kolovoza i pješačkog prelaza.

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja poprečnih oznaka na kolovozu dati su u Tabeli 11.

Tabela 11

POPREČNE OZNAKE NA KOLOVOZU				
Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja		
LINIJA ZAUSTAVLJANJA				
V-11	<p>Neisprekidana linija zaustavljanja</p>	Značenje	Linija V-11 označava mjesto ispred kojeg vozač mora zaustaviti vozilo.	
		Varijante	<p>V-11.1</p>	<p>V-11.2</p>

			 V-11.3	 V-11.4
		Način postavljanja	<p>Ispred linije zaustavljanja može se na kolovozu ispisati riječ „STOP“ (V-11.1) ili izvesti znak „STOP“ (V-11.2). Širina linije iznosi 50 cm.</p> <p>Položaj linije na kolovozu (udaljenost od ivice puta sa prvenstvom prolaza) mora biti takav da osigura preglednost raskrsnice ili priključka.</p> <p>Dužina površine za zaustavljanje biciklista V-11.3) i smaknute linije zaustavljanja za bicikliste (V-11.4) iznosi najmanje 5 m.</p> <p>Površina za zaustavljanje biciklista izvodi se na semaforizovanim raskrsnicama kada se na prilazu raskrsnici očekuje više od 200 biciklista u vršnom satu.</p>	
V-12	 Isprekidana linija zaustavljanja	Značenje	Linija V-12 označava mjesto na kojem vozač mora zaustaviti vozilo ako je potrebno propustiti vozila koja se kreću putem s pravom prvenstva prolaza	
		Varijante	 V-12.1	 V-12.2
		Način postavljanja	<p>Umjesto isprekidane linije zaustavljanja, mjesto na kojem vozač mora zaustaviti vozilo ako je potrebno propustiti vozila koja se kreću putem sa prvenstvom prolaza, može se obilježiti trouglovima vrhom okrenutim prema vozilu (V-12.1) ili se ispred linije, na udaljenosti od minimalno 1 m, može izvesti oznaka trougla (V-12.2). Visina trugla kod V-12.1 iznosi od 0,6 m do 1 m, a dužina njegove osnovice od 0,3m do 0,7 m. Udaljenost između truglova jednaka je dužini osnovice trugla. Širina linije kod V-12 iznosi 0,5 m, a praznina između njih treba da bude jednaka dužini linije.</p>	
KOSNIK I GRANIČNIK				
V-13	 Kosnik	Značenje	Označava mjesto zatvaranja saobraćajne trake V-13 , otvaranje saobraćajne trake V-13.1 na autoputu i brzoi saobraćajnici, zatvaranje saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika V-13.2 i otvaranje saobraćajne trake za vozila javnog prevoza putnika V-13.3 .	
		Varijante	 V-13.1	 V-13.2
			 V-13.3	
		Način postavljanja	<p>Linija za (V-13 i V-13.1) se izvodi u dužini $\geq 60m$</p> <p>Dimenzija linije za (V-13.3) je 1m x 0,5m</p> <p>Širina linije (V-13.2) iznosi 1m.</p>	
V-14	 Graničnik	Značenje	Označava dio kolovoza na kome je zabranjen saobraćaj zbog ulivanja saobraćaja sa prilaznog puta (V-14)	
		Varijante	-	
		Način postavljanja	-	
PJEŠAČKI I BIKIKLISTIČKI PRELAZ				
V-15		Značenje	V-15 označava dio površine kolovoza namijenjen za prelaz pješaka.	
		Varijante	-	

	 Pješački prelaz	Način postavljanja	Širina pješačkog prelaza ne smije biti manja od 3 m. Izuzetno širina pješačkog prelaza može biti 2 m. Na kolovozu uz pješački prelaz koji se nalazi u blizini škole mora se postaviti natpis „ŠKOLA“ (V-40) i simbol „X“ (V-40.1) ispred i iza natpisa „ŠKOLA“. Kad je na kolovozu označen pješački prelaz, mora biti obilježen saobraćajnim znakom III-6.
V-16	 Prelaz biciklističke staze preko kolovoza	Značenje	V-16 označava dio površine kolovoza namijenjen za prelaz biciklista.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Kad je na kolovozu označen prelaz biciklističke staze, mora biti obilježen saobraćajnim znakom III-5.
V-17	 Prelaz biciklističke staze preko kolovoza i pješački prelaz.	Značenje	V-17 označava dio površine kolovoza namijenjen za prelaz pješaka i biciklista.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Površina kolovoza namijenjena biciklistima na pješačko-biciklističkom prelazu izvodi se crvenom bojom kroz raskrnicu, kao i prije i poslije raskrsnice u dužini 5 metara. Kada je na kolovozu označen biciklističko-pješački prelaz mora biti obilježen saobraćajnim znakom III-7, osim na mjestima na kojima se saobraćaj reguliše svjetlosnim znakovima (semaforima).
V-18	 Biciklistička traka	Značenje	V-18 označava dio površine kolovoza namijenjen isključivo za kretanje biciklista.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Izvodi se samo kada je obezbijeđena propisana širina saobraćajne trake za vozila, a širina biciklističke trake mora da bude $\geq 1\text{m}$ uz obezbjeđenje minimalne širine zaštitnog pojasa. Biciklistička traka na saobraćajnici sa jednosmjernim saobraćajem izvedena u smjeru suprotnom od smjera kretanja motornih vozila, mora biti označena saobraćajnim znakom.

Ostale oznake Član 52

Ostale oznake su:

- 1) strelice,
- 2) polja za usmjeravanje saobraćaja,
- 3) linije usmjeravanja,
- 4) natpisi na kolovozu,
- 5) oznake na kolovozu koje daju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja,
- 6) oznake na kolovozu za označavanje saobraćajnih površina za posebne namjene,
- 7) oznake za obilježavanje parking mjesta,
- 8) tačke na kolovozu.

Strelice Član 53

Strelica na kolovozu se koristi za obilježavanje obaveznog smjera kretanja vozila i obavještanje vozača o namjeni saobraćajnih traka.

Strelice na kolovozu su bijele boje, osim strelica koje označavaju dozvoljeni smjer vožnje za vozila javnog prevoza putnika, koje su žute boje.

Na saobraćajnicama u naselju dužina strelica na kolovozu iznosi 5,0 m.

Na putevima van naselja dužina strelica na kolovozu iznosi:

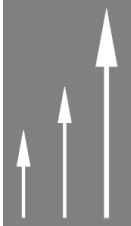

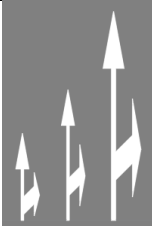
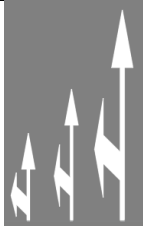

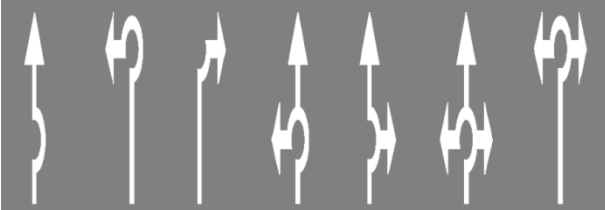
- 5 m na lokalnim putevima;
- 7,5 m na regionalnim i magistralnim putevima i
- 12 m na autoputevima i brzim saobraćajnicama.

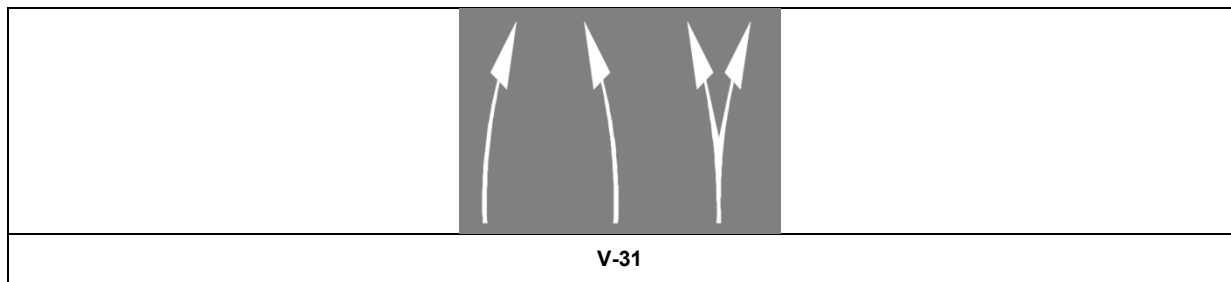
Dužina strelice za označavanje smjera kretanja na biciklističkim stazama, u garažama i na prostorima za parkiranje iznosi 1,6 m. Šifra, izgled, boja i način obilježavanja strelica na kolovozu dati su u Tabeli 12.

Tabela 12

Strelice na kolovozu

STRELICE NA KOLOVOZU
STRELICE ZA OZNAČAVANJA JEDNOG SMJERA

 <p>Strelice za smjer pravo</p>	 <p>Strelice za smjer desno</p>	 <p>Strelice za smjer lijevo</p>
V-19	V-20	V-21
STRELICE ZA OZNAČAVANJA DVA ILI VIŠE SMJEROVA (KOMBINOVANE STRELICE)		
 <p>Strelice za smjer pravo i desno</p>	 <p>Strelice za smjer pravo i lijevo</p>	 <p>Strelice za smjer lijevo i desno</p>
V-22	V-23	V-24
STRELICE ZA PRESTROJAVANJE NA DVIJE RASKRSNICE GDJE PRESTROJAVANJE MORA DA SE IZVEDE PRIJE PRVE RASKRSNICE		
 <p>Strelice za skretanje desno</p>	 <p>Strelice za skretanje lijevo</p>	
V-25	V-26	
STRELICE ZA OZNAČAVANJE SMJERA KRETANJA NA BICIKLISTIČKIM STAZAMA, U GARAŽAMA I NA PROSTORIMA ZA PARKIRANJE		
		
V-27		
STRELICE ZA SKRETANJE SAOBRAĆAJA		
 <p>Strelice za skretanje saobraćaja</p>	 <p>Uska strelica za skretanje saobraćaja</p>	
V-28	V-29	
STRELICE ZA OZNAČAVANJE SMJERA KRETANJE U RASKRSNICAMA SA KRUŽNIM TOKOM SAOBRAĆAJA		
		
V-30		
STRELICE ZA OZNAČAVANJE NAMJENE SAOBRAĆAJNIH TRAKA U ZONI RAZDVAJANJA NA AUTOPUTEVIMA I BRZIM SAOBRAĆAJNICAMA		

Polja za usmjeravanje saobraćaja

Član 54

Polja za usmjeravanje saobraćaja označavaju površinu na kojoj je zabranjen saobraćaj i na kojoj nije dozvoljeno zaustavljanje i parkiranje.

Polja za usmjeravanje saobraćaja obilježavaju se: između dvije trake sa suprotnim smjerovima (V-32), između dvije trake sa istim smjerovima (V-33), na mjestu otvaranja posebne trake za skretanje (V-34), ispred ostrva za razdvajanje saobraćajnih tokova (V-35), na ulivnim kracima na autoputu (V-36) i na izlivnom kraku sa autoputa (V-36.1).

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja polja za usmjeravanje saobraćaja dati su u Tabeli 13.

Tabela 13

Polja za usmjeravanje saobraćaja

POLJA ZA USMJERAVANJE SAOBRAĆAJA

Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja	
V-32	<p style="text-align: center;">Između dvije trake sa suprotnim smjerovima</p>	Značenje	V-32 označava polje za usmjeravanje saobraćaja između dvije saobraćajne trake sa suprotnim smjerovima.
		Varijante	-
		Način postavljanja	-
V-33	<p style="text-align: center;">Između dvije trake sa istim smjerovima</p>	Značenje	V-33 označava polje za usmjeravanje saobraćaja između dvije saobraćajne trake sa istim smjerovima.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Oznaka se može izvoditi i za označavanje polja za usmjeravanje saobraćaja na ulivnom ili izlivnom kraku na autoputu, odnosno brznoj saobraćajnici.
V-34	<p style="text-align: center;">Na mjestu otvaranja posebne trake za skretanje</p>	Značenje	V-34 označava polje za usmjeravanje saobraćaja na mjestu otvaranja posebne saobraćajne trake za skretanje.
		Varijante	
		Način postavljanja	
V-35	<p style="text-align: center;">Ispred ostrva za razdvajanje saobraćajnih tokova</p>	Značenje	V-35 označava polje za usmjeravanje saobraćaja ispred ostrva za razdvajanje saobraćajnih tokova.
		Varijante	
		Način postavljanja	
V-36	<p style="text-align: center;">Na ulivnim kracima na autoputu</p>	Značenje	V-36 označava polje za usmjeravanje saobraćaja na ulivnom (V-35) ili izlivnom kraku (V-36.1) na autoputu, odnosno brznoj saobraćajnici.
		Varijante	<p style="text-align: center;">V-36.1</p>
		Način postavljanja	

Linija usmjeravanja
Član 55

Linija usmjeravanja označava mjesto promjene slobodne površine kolovoza ispred fiksnih prepreka koje se nalaze na putu ili na njegovim ivicama.

Linije usmjeravanja mogu da budu za oblikovanje prepreke na ivici puta (V-37) i za označavanje promjene korisne površine kolovoza (V-38).

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja linija usmjeravanja dati su u Tabeli 14.

Tabela 14

Linije usmjeravanja			
LINIJA USMJERAVANJA			
Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja	
V-37	 <p>Za oblikovanje prepreke na ivici puta</p>	Značenje	V-37 označava mjesto promjene slobodne površine kolovoza ispred prepreke na ivici puta ili ispred ostrva za prestrojavanje vozila avnog prevoza putnika..
		Varijante	
		Način postavljanja	-
V-38	 <p>Za označavanje promjene korisne površine kolovoza</p>	Značenje	V-38 označava promjenu korisne površine kolovoza na putu.
		Varijante	-
		Način postavljanja	-

Natpisi na kolovozu
Član 56

Natpisi na kolovozu pružaju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja, i to mogu biti: „STOP” (V-39), „ŠKOLA” (V-40), „BUS” (V-41), „TAXI” (V-42).

U zavisnosti od dozvoljene brzine natpisi na kolovozu se izvode izduženo u smjeru kretanja vozila.

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja natpisa na kolovozu dati su u Tabeli 15.

Tabela 15

Natpisi na kolovozu			
NATPISI NA KOLOVOZU			
Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja	
V-39	 <p>STOP</p>	Značenje	Stop
		Varijante	-
		Način postavljanja	-
V-40	 <p>ŠKOLA</p>	Značenje	Škola
		Varijante	 <p align="center">V-40.1</p>
		Način postavljanja	-
V-41	 <p>BUS</p>	Značenje	Autobusko stajalište
		Varijante	-
		Način postavljanja	-

V-42		Značenje	Taksi stajalište
		Varijante	-
		Način postavljanja	-

Oznake na kolovozu koja daju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja

Član 57

Oznake na kolovozu koje daju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja su: „saobraćajni znakovi“ (V-43), „simbol bicikla“ (V-44), „simbol kolica za osobe sa invaliditetom“ (V-45) i „simbol pješak“ (V-46).

U zavisnosti od dozvoljene oznake na kolovozu se izvode izduženo u smjeru kretanja vozila.

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja oznaka koje daju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja dati su u Tabeli 16.

Tabela 16

Oznake na kolovozu koja daju učesnicima u saobraćaju dodatna obavještenja

OZNAKE NA KOLOVOZU KOJA DAJU UČESNICIMA U SAOBRAĆAJU DODATNA OBAVJEŠTENJA			
Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja	
V-43	 Saobraćajni znakovi	Značenje	V-43 označava saobraćajne znakove.
		Varijante	
		Način postavljanja	Oznake „saobraćajni znakovi“ (V-43) postavljaju se na kolovozu, na mjestima gdje je oznakom potrebno dodatno upozoriti vozača na opasnost, odnosno ograničenje koje je propisano saobraćajnim znakom.
V-44	 Simbol bicikla	Značenje	V-44 označava biciklističku površinu.
		Varijante	
		Način postavljanja	Oznaka „simbol bicikla“ (V-44) označava biciklističku stazu odnosno traku i postavlja se na početku saobraćajne trake odnosno staze i poslije svake raskrsnice.
V-45	 Simbol kolica za osobe sa invaliditetom	Značenje	V-45 označava parkirališna mjesta za posebne namjene.
		Varijante	 V-45.1
			 V-45.2
		Način postavljanja	Oznaka „simbol kolica za osobe sa invaliditetom“ (V-45) označava da je parking mjesto na kome je obilježen simbol namijenjeno isključivo za parkiranje vozila osoba sa invaliditetom, Oznaka „simbola vozila na električni pogon“ (V-45.1) označava da je parking mjesto na kome je obilježen simbol namijenjeno isključivo za parkiranje vozila na električni pogon, oznaka „simbol kolica za djecu“ označava da je parking mjesto na kome je simbol obilježen namijenjeno isključivo za parkiranje vozila koja prevoze djecu i koja zahtijevaju korištenje dječjih kolica.
V-46	 Simbol pješaka	Značenje	V-46 označava pješačku saobraćajnu površinu.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Oznaka „simbol pješak“ (V-46) označava pješačku stazu i postavlja se na početku staze i poslije svake raskrsnice.
V-47	 Saobraćajna traka namijenjena mješovitom saobraćaju	Značenje	V-47 označava saobraćajnu traku namijenjenu mješovitom saobraćaju.
		Varijante	-
		Način postavljanja	-
V-48		Značenje	V-48 označava saobraćajnu traku namijenjenu određenoj kategoriji vozila.
		Varijante	

	 Saobraćajna traka namijenjena određenoj kategoriji vozila		V-48.1	V-48.2	V-48.3
					
		Način postavljanja	V-48.4		
V-49		Značenje	Oznaka „tačke na kolovozu“ (V-49) označava dionicu autoputa i brze saobraćajnice na kojoj postoji opasnost od pojave magle.		
		Varijante			
		Način postavljanja	Oznaka se izvodi sa spoljnje strane ivične linije sa desne strane u smjeru kretanja, na rastojanju od 0,2 m od ivične linije. Ukoliko nema mogućnosti da se tačke izvedu sa spoljašnje strane ivične linije, dozvoljeno je da se tačke izvode sa unutrašnje strane. Tačke se izvode u kontinuitetu na dionici, osim u zoni petlji. Međusobno rastojanje između središta tačaka je 35 m. Postavljaju se uz znakove (III-101, III-101.1 i III-101.2). Oznaka V-49 se izvodi kao tip 2, prema Prilogu 3 ovog pravilnika.		

Oznake na kolovozu za obilježavanje saobraćajnih površina za posebne namjene

Član 58

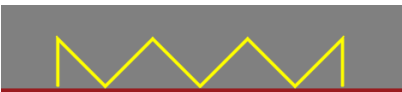

Oznake na kolovozu za obilježavanje saobraćajnih površina za posebne namjene, služe za: obilježavanje mjesta gdje je zabranjeno zaustavljanje, odnosno parkiranje na trotoaru na mjestu na kojem se nalazi kolski ulaz (V-50), obilježavanje mjesta gdje je zabranjeno zaustavljanje, odnosno parkiranje na kolovozu (V-51), obilježavanje mjesta za autobusko stajalište (V-52), obilježavanje mjesta za taksi vozilo (V-53).

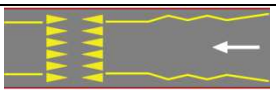
Šifra, izgled, boja i način obilježavanja saobraćajnih površina za posebne namjene dati su u Tabeli 17.

Tabela 17

Oznake na kolovozu za obilježavanje saobraćajnih površina za posebne namjene

OZNAKE NA KOLOVOZU ZA OBILJEŽAVANJE SAOBRAĆAJNIH POVRŠINA ZA POSEBNE NAMJENE

Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja	
V-50	 Zabranjeno parkiranje	Značenje	Oznaka V-50 služi za obilježavanje mjesta na kojem je zabranjeno parkiranje.
		Varijante	-
		Način postavljanja	Oznaka se u pravilu izvodi samostalno.
V-51	 Zabranjeno zaustavljanje i parkiranje	Značenje	Oznaka V-51 služi za obilježavanje mjesta na kojem je zabranjeno zaustavljanje i parkiranje.
		Varijante	 V-51.1
		Način postavljanja	-
V-52	 Autobusko stajalište	Značenje	Oznaka V-52 služi za obilježavanje mjesta namijenjenih isključivo za autobuska stajališta.
		Varijanta	 V-52.1 V-52.2
		Način postavljanja	Oznake V-52 i V-52.1 izvode se kada je autobusko stajalište izvedeno u niši, a V-52.2 kada se stajalište izvodi na saobraćajnoj traci bez niše.
V-53	 Stajalište taksi vozila	Značenje	Oznaka V-53 služi za obilježavanje mjesta namijenjenih isključivo za taksi vozila (V-53 i V-53.1) ili vozila „shuttle“ prevoza (V-53.2).
		Varijanta	 V-53.1 V-53.2
		Način postavljanja	Oznake se izvode u kombinaciji sa stalnim saobraćajnim znakovima.

V-54		Značenje	Oznaka V-54 služi za obilježavanje prepreka za smirivanje saobraćaja.	
		Varijanta		
			V-54.1	V-54.2
				
V-54.3		Način postavljanja	Oznake V-54 i V-54.2 koriste se za označavanja "vještačke izbočine", a oznaka V-54.1 i V-54.3 za označavanje "platoa". U cilju dodatnog označavanja tehničkih sredstava za usporavanje saobraćaja mogu se izvesti "cik-cak" linije žute boje kojima se vizuelno naglašava približavanje tehničkim sredstvima za usporavanje saobraćaja (V-54.2 i V-54.3)	

Oznake za obilježavanje parking mjesta

Član 59

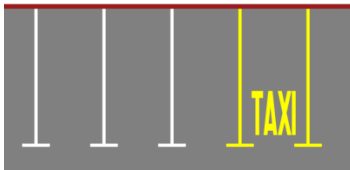

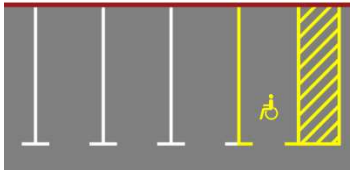
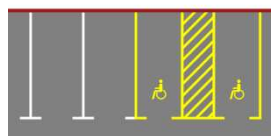
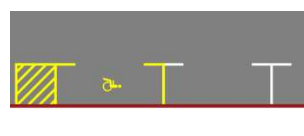

Oznaka za obilježavanje parking mjesta su: „parking mjesto“ (V-55), (V-56), (V-57), (V-58) i (V-59) i oznake koje označavaju mjesto i način parkiranja vozila: podužno (V-27), koso (V-27.1) i uspravno (V-27.2).

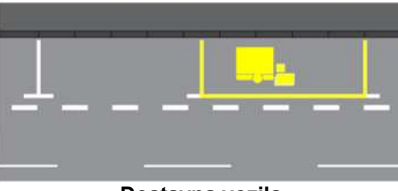

Oznake za obilježavanje mjesta za parkiranje izvode se u bijeloj boji, osim mjesta za osobe sa invaliditetom i mjesta rezervisanih za posebna vozila koja se izvode u žutoj boji.

Šifra, izgled, boja i način obilježavanja oznaka za obilježavanje parking mjesta dati su u Tabeli 18.

Tabela 18

Oznake na kolovozu za obilježavanje parking mjesta

OZNAKE NA KOLOVOZU ZA OBILJEŽAVANJE PARKING MJESTA				
Šifra	Izgled, oblik i boja	Način obilježavanja		
V-55	 Taksi vozila	Značenje	Oznaka V-55 služi za obilježavanje mjesta za parkiranje isključivo taxi vozila (V-55) ili vozila „shuttle“ prevoza (V-55.1).	
		Varijanta	 V-55.1	
		Napomena	Oznaka se izvodi u kombinaciji sa stalnim saobraćajnim znakom „parkiralište“ (III-35) i dopunskom tablom (IV-25).	
V-56	 Osobe sa invaliditetom	Značenje	Oznaka V-56 služi za obilježavanje mjesta za parkiranje isključivo vozila lica sa invaliditetom.	
		Varijanta	 V-56.1	 V-56.2
		Napomena	Oznaka se izvodi u kombinaciji sa stalnim saobraćajnim znakom „parkiralište“ (III-35) i dopunskom tablom (IV-14).	
V-57	 Osobe koje prevoze djecu i koja zahtijevaju korišćenje dječijih kolica	Značenje	Oznaka V-57 služi za obilježavanje mjesta za parkiranje isključivo licima koja prevoze djecu i koja zahtijevaju korišćenje dječijih kolica.	
		Varijanta		
		Napomena	Oznaka se izvodi u kombinaciji sa stalnim saobraćajnim znakom „parkiralište“ (III-35) i dopunskom tablom (IV-25).	

V-58	 <p style="text-align: center;">Električna vozila</p>	Značenje	Oznaka V-58 služi za obilježavanje mjesta rezerviranih isključivo za punjenje vozila na električni pogon.
		Varijanta	
V-59	 <p style="text-align: center;">Dostavna vozila</p>	Značenje	Oznaka V-59 služi za obilježavanje mjesta namijenjenih vozilima dostave.
		Varijanta	
V-60	 <p style="text-align: center;">Vozila</p>	Značenje	Oznaka V-60 služi za obilježavanje prostora za parkiranje vozila koje u odnosu na ivicu kolovoza može biti normalno (V-6'), pod uglom (V-60.1)) i uzdužno (V-60.2)).
		Varijanta	 <p style="text-align: center;">V-60.1 V-60.2</p>
		Napomena	Oznaka se izvode u kombinaciji sa stalnim saobraćajnim znakom „parkiralište“ (III-35) uz koji se može dodati odgovarajuća dopunska tabla.
V-61	 <p style="text-align: center;">Motori, mopedi i bicikli</p>	Značenje	Oznaka V-61 služi za obilježavanje prostora za parkiranje motocikla i mopeda (V-61) i bicikala (V -61.1)).
		Varijanta	 <p style="text-align: center;">V-61.1</p>
		Napomena	Parkirališne površine namijenjene za bicikle trebaju biti opremljene odgovarajućom opremom za parkiranje bicikala. Oznake se mogu izvoditi samostalno. Oznaka (V-61) izvodi se u kombinaciji sa stalnim saobraćajnim znakom „parkiralište“ (III-35) uz dopunsku tablu (IV-17.4), a oznaka (V-61.1) stalnim saobraćajnim znakom „parkiralište“ (III-35) uz dopunsku tablu (IV-17.2).

Dimenzije parking mjesta Član 60

Minimalne dimenzije parking mjesta za vozila date su u Tabelama 19, 20 i 21.

Tabela 19

Minimalne dimenzije parking mjesta za uzdužno parkiranje (0°) uz ivicu kolovoza

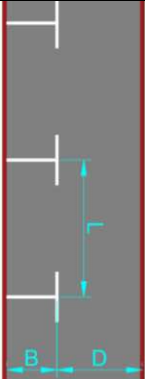
	Vozilo	Dužina parking mjesta (L)	Širina parking mjesta (B)	Širina prolaza (D)
		Putnički automobil	5,5 m	2,0 m
	Autobus	16,0 m	3,0 m	4,5 m
	Teretno vozilo	18,0 m	3,0 m	4,5 m
	Motocikl	2,0 m	1,0 m	-
	Bicikl	2,0 m	0,5 m	-

Tabela 20

Minimalne dimenzije parking mjesta za normalno parkiranje (90°) na ivicu kolovoza

Vozilo	Dužina parking mjesta (L)	Širina parking mjesta (B)	Širina prolaza (D)

	Putnički automobil	5,0 m	2,5 m	5,5m***
	Autobus	12,0 m	4,0 m	14,5* m 9,5** m
	Teretno vozilo	16,0 m	3,5 m	14,5* m 9,5** m
	Motocikli	2,0 m	1,0 m	-
	Bicikli	2,0 m	1,0 m	-
	*Parkiranje hodom u napred **Parkiranje hodom unazad			

U slučaju nedostatka propisane minimalne dimenzije širine prolaza ($D=5,5m$)***, potreban manevarski prostor može se obezbjediti povećavanjem širine parking mjesta, na način prikazan sljedećim dijagramom:

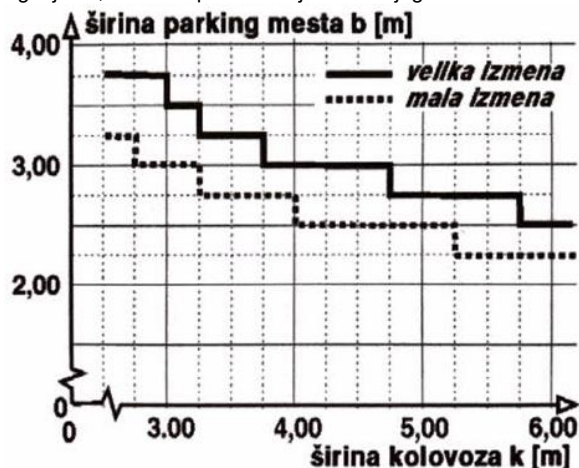

Tabela 21

Minimalne dimenzije parking mjesta za parkiranje pod uglom u odnosu na ivicu kolovoza

	Vozilo	Ugao parkiranja (α)	Dužina parking mjesta (L)	Širina parking mjesta (B)	Širina prolaza (D)
	Putnički automobil	30°	4,3 m	2,3 m	2,8 m
		45°	5,0 m	2,5 m	3,0 m
		60°	5,3 m	2,5 m	4,7 m
	Autobus	45°	12,0 m	4,0 m	7 m
		60°	13,0 m	4,0 m	10 m
Teretno vozilo	45°	17,0 m	3,5 m	7 m	
	60°	18,0 m	3,5 m	10 m	
Motocikl	45°	1,80 m	1,0 m	-	
	60°	1,80 m	1,0 m	-	
Bicikl	45°	1,80 m	0,5 m	-	
	60°	1,80 m	0,5 m	-	

Obilježavanje razdjelnih linija za bezbjedno preticanje i određivanje preticajne preglednosti horizontalne krivine

Član 61

Analički postupak proračuna dužina razdjelnih linija za bezbjedno preticanje u funkciji brzina, dat je u Prilogu 3.

Semafori

Član 62

Semafori se koriste za regulisanje saobraćaja i označavanje radova i prepreka na putu.

Semafori koji se koriste za regulisanje saobraćaja su:

- 1) semafori za regulisanje kretanja vozila,
- 2) semafori za regulisanje brzine vozila,
- 3) semafori za regulisanje kretanja pješaka,
- 4) semafori za regulisanje kretanja tramvaja,
- 5) semafori za regulisanje kretanja bicikala,
- 6) semafori za regulisanje prelaza puta preko željezničke pruge u nivou,
- 7) semafori za regulisanje pristupa vozila,
- 8) semafori za obilježavanje radova na putu i drugih prepreka i oštećenja kolovoza.

Semaforima se emituju svjetlosni saobraćajni znakovi odnosno svijetla crvene, žute, zelene odnosno bijele boje.

Semafori mogu biti i sa grafičkim simbolom, koji dodatno objašnjava njegovo značenje, odnosno definiše na koju se kategoriju korisnika pojam odnosi.

Modifikacija rada semafora

Član 63

Prilikom postavljanja i modifikacije rada semafora, neophodno je definisati:

- 1) mjerodavne saobraćajne slike,
- 2) matricu zaštitnih vremena (proračun i grafički prikaz),
- 3) plan stanja odnosno faza sa redoslijedom prelazaka,
- 4) proračun dužine ciklusa i preraspodjele zelenih vremena za fiksni rad semafora,
- 5) algoritam detektorskog upravljanja (opis logičkih uslova, korišćenih parametara, konstanti, izraza, promenljivih) za detektorski rad semafora,
- 6) prostor – vrijeme dijagram (P-V dijagram) za koordinaciju,
- 7) signalne programe (fiksni rad), odnosno prelazne sekvence (detektorski rad),
- 8) situacioni plan saobraćajne signalizacije,
- 9) raspored elemenata svjetlosne signalizacije i opreme, detektora i kablovske instalacije.

Zaštitno vrijeme između dva konfliktna toka je vremenski interval od početka signalnog pojma koji znači zabranu prolaza za jedan tok, do početka signalnog pojma koji znači dozvoljen prolaz, za drugi tok.

Na osnovu proračuna zaštitno vrijeme za vozila prikazuje se kao međuzeleno vrijeme sa uračunatim žutim vremenom (tz1) ili bez žutog vremena (tz2).

Semafori za regulisanje kretanja vozila

Član 64

Kretanje vozila reguliše se semaforima sa tri boje svijetla u obliku kruga (VI-1).

Na semaforima sa tri boje svijetla, koja se postavljaju po vertikalnoj osi, redoslijed je crveno gore, žuto u sredini, a zeleno dolje.

Ako je semafor postavljen iznad saobraćajne trake, svijetla mogu biti postavljena po horizontalnoj osi, jedno pored drugog i to: crveno lijevo, žuto u sredini, a zeleno desno.

Svjetlosni znakovi koji se daju semaforima za regulisanje saobraćaja imaju sljedeće značenje:

- 1) crveno svijetlo označava zabranu prolaska vozila,
- 2) crveno i žuto svijetlo svjetleći istovremeno označava skori prestanak zabrane prolaska i najavljuje pojavu zelenog svijetla, ali ne mijenja zabranu prolaska koja je data crvenim svijetlom,
- 3) zeleno svijetlo označava slobodan prolaz vozila i mora biti upaljeno kao samostalno svijetlo,
- 4) žuto svijetlo upaljeno samostalno, poslije zelenog, a prije crvenog, znači da vozilo ne smije preći liniju zaustavljanja niti smije ući u raskrnicu ako se u trenutku kada se žuto svijetlo pojavi, nalazi na takvoj udaljenosti od semafora da se može na siguran način zaustaviti.

Svijetla na semaforu su istih dimenzija i prečnik kruga svijetla iznosi 210 (200) mm ili 300 mm.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, crveno svijetlo može biti dimenzije 300 mm, ako su žuto i zeleno svijetlo dimenzija 210 (200) mm.

Semafori koji se postavljaju na autoputevima, brzim saobraćajnicama i iznad saobraćajnih traka treba da imaju svijetla dimenzija 300 mm.

Semaforu iz stava 1 ovog člana može se dodati uređaj za odbrojanje preostalog vremena trajanja zelenog i crvenog svijetla i grafička i/ili tekstualna poruka koja se prenosi vozačima.

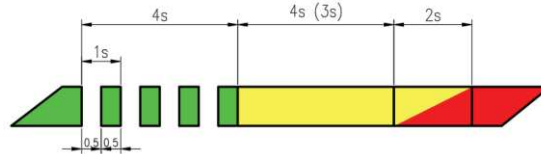
Odbrojanje preostalog vremena trajanja zelenog i crvenog svijetla iz stava 8 ovog člana obavlja se u sekundama.

Uređaj za odbrojanje preostalog vremena trajanja postavlja se iznad, odnosno pored semafora, sa udaljenije strane semafora od kolovoza.

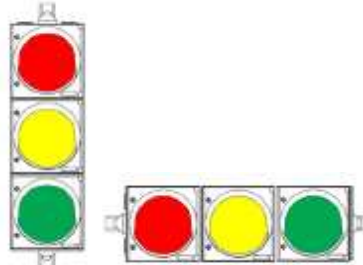
Na semaforu sa tri boje svijetla, promjena boja svijetla se obavlja sljedećim redom: zeleno, žuto, crveno, žuto istovremeno sa crvenim, zeleno.

Trajanje žutog svijetla za brzine do 60 km/h je 3 sekunde, za brzine preko 60 km/h 4 sekunde. Žuto svijetlo u zonama radova na putu traje 4 sekunde, a žuto svijetlo istovremeno sa crvenim svijetlom traje 2 sekunde.

Ako se na kraju zelenog svjetlosnog pojma koristi trepćuće svijetlo ono mora trajati 4 sekunde, tako da naizmjenični intervali uključeno-isključeno traju po 0,5 sekundi (slika 2).

Slika br. 2

VI-1

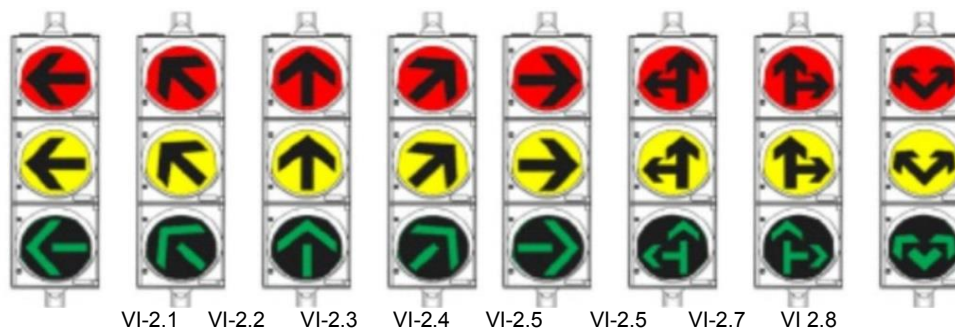
Direkcionni svjetlosni saobraćajni znak

Član 65

Semaforima sa tri boje svijetla sa simbolom jedne odnosno dvije strelice (direkcionni svjetlosni saobraćajni znak) reguliše se kretanje vozila po smjerovima na raskrnicu (VI-2.1, VI-2.2, VI-2.3, VI-2.4, VI-2.5, VI-2.6, VI-2.7 i VI-2.8).

Direkcionni svjetlosni znak se primjenjuje, ako se kretanje vozila u smjeru određenom strelicom obavlja bez konflikta.

Direkcionni svjetlosni saobraćajni znak ima crveno i žuto svijetlo u obliku kruga sa simbolima crne boje u obliku jedne ili više strelica, dok je zeleno svijetlo u obliku jedne ili više strelica u krugu crne boje.

Semafori za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama

Član 66

Za regulisanje kretanja vozila po saobraćajnim trakama dozvoljeno je koristiti svjetlosne saobraćajne znakove sa simbolima crvene, zelene i žute boje na tamnoj površini (VI-3.1, VI-3.2, VI-3.3.1 i VI-3.3.2).

Ako se za regulisanje kretanja vozila koriste svjetlosni saobraćajni znakovi iz stava 1 ovog člana, postavljaju se iznad saobraćajne trake, na način da se odgovarajući simbol nalazi iznad saobraćajne trake na koju se odnosi.

Crveno svjetlo u obliku ukrštenih linija (VI-3.1) označava zabranu kretanja vozilima prema kome je okrenuto lice znaka.

Zeleno svjetlo u obliku strelice nadolje (VI-3.2) označava zabranu dozvoljen prolaz vozilima prema kome je okrenuto lice znaka.

Žuta treptuća strelica prema desnoj ili lijevoj strani (VI-3.3.1 i VI-3.3.2), označava da vozila moraju napustiti saobraćajnu traku u smjeru koji je odeden strelicom.

Svjetlosni saobraćajni znakovi iz stava 1 ovog člana su dimenzija:

- 1) 400 x 400 mm na putu u naselju,
- 2) 600 x 600 mm na putu van naselja.

VI-3.1

VI-3.2

VI-3.3.1

VI-3.3.2

Dodatni svjetlosni znak

Član 67

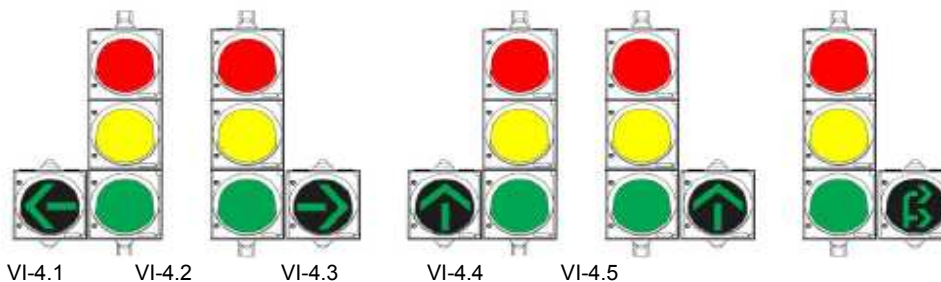
Semafor sa trobojnim svjetlima može da ima dodatni svjetlosni saobraćajni znak (VI-4.1, VI-4.2, VI-4.3, VI-4.4 i VI-4.5) u obliku zelene strelice (uslovni znak).

Dodatni svjetlosni saobraćajni znak postavlja se sa odgovarajuće strane semafora, u visini na kojoj se nalazi zeleno svjetlo (VI-4.1, VI-4.2, VI-4.3, VI-4.4 i VI-4.5)

Dodatni svjetlosni saobraćajni znak se prikazuje samo kada je na semaforu kojem pripada, uključeno crveno svjetlo i prikazuje mogućnost prolaska vozila u smjeru označenom zelenom svjetlećom strelicom za vrijeme dok je upaljeno crveno svjetlo.

Izuzetno od stava 3 ovog člana umjesto strelice može se koristiti simbol ili natpis vozila javnog gradskog prevoza ili interventnih vozila (VI-4.6)

Grafički simbol strelice koji označava smjer kretanja je zelene boje na tamnoj površini.

VI-4.6

Semafori za regulisanje brzine vozila

Član 68

Semaforom za regulisanje brzine vozila (VI-5) preporučuje se brzina kojom vozilo treba da se kreće da bi na narednom semaforu imalo slobodan prolaz.

VI-5

Brojčana oznaka je bijele boje na tamnoj površini.

Svjetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja vozila određenom brzinom mogu biti sa najviše tri svjetla.

Semafori za regulisanje kretanja pješaka

Član 69

Za regulisanje kretanja pješaka upotrebljavaju se semafori sa svjetlima crvene i zelene boje (VI-6).

Svjetla se postavljaju po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog i to: crveno svjetlo gore, a zeleno svjetlo dolje, odnosno po horizontalnoj osi, i to: crveno svjetlo lijevo, a zeleno svjetlo desno.

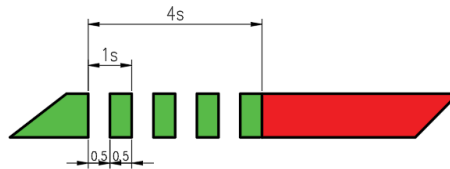
VI-6

Na semafor iz stava 1 ovog člana mogu biti dodati uređaj za davanje zvučnih signala i/ili uređaj za odbrojavanje preostalog vremena za kretanje pješaka.

Svjetla iz stava 1 ovog člana sastoje se od svjetleće površine crvene, odnosno zelene boje na kojoj se nalazi tamna silueta pješaka ili od tamne površine na kojoj se nalazi svjetleća silueta pješaka crvene ili zelene boje.

Svjetla ne smiju biti uključena istovremeno, s tim da zeleno svjetlo može biti treptuće, u određenom vremenskom intervalu, prije pojave crvenog svjetla.

Treptuće zeleno svjetlo treba da traje 4 sekunde, tako da naizmjenični intervali uključeno-isključeno traju po 0,5 sekundi (slika 3).

Slika 3

Za regulisanje kretanja pješaka i biciklista može se upotrijebiti semafor (VI-6.1) za davanje svjetlosnih saobraćajnih znakova crvenim i zelenim svjetlima.

VI-6.1

Na semaforu iz stava 5 ovog člana može biti dodat uređaj za davanje zvučnih signala, odnosno uređaj za odbrojavanje preostalog vremena za kretanje pješaka i biciklista.

Zvučni signal za zeleno svjetlo traje vremenski koliko i zeleno svjetlo.

Uređaj za odobranje pješačkog i biciklističkog vremena, prikazuje trajanje zelenog, odnosno crvenog vremena (VI-6.2).

VI-6.2

Dio crvenog vremena koji sadrži zaštitno vrijeme može da se prikaže i žutom bojom.

Semafori za regulisanje kretanja tramvaja

Član 70

Za regulisanje kretanja tramvaja upotrebljavaju se semafori za davanje svjetla bijele boje na podlozi crne boje (VI-7).

Svijetla su u obliku položene, uspravne ili kose linije na tamnoj podlozi, prečnika kruga 210 mm.

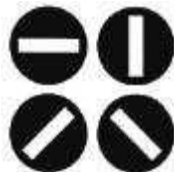
Položena linija znači zabranu prolaska tramvaju, a uspravna i kosa linija slobodan prolaz tramvaju u odgovarajućem smjeru.

Svijetlo sa položenom linijom ne smije biti uključeno istovremeno sa svjetlom, odnosno svijetlima sa uspravnom odnosno kosom linijom.

Ako vozila javnog prevoza putnika koriste istu saobraćajnu traku kojom se kreću i tramvaji za regulisanje njihovog kretanja koriste se uređaji iz stava 1 ovog člana.

Semafori za regulisanje kretanja tramvaja moraju da imaju najmanje dva (zabrana saobraćaja i slobodan prolaz u odgovarajućem smjeru) ili najviše četiri svijetla.

Svijetla moraju biti postavljena po vertikalnoj osi, jedno ispod drugog, svijetlo sa položenom linijom, svijetlo sa kosom linijom na lijevo, svijetlo sa uspravnom linijom i svijetlo sa kosom linijom na desno.

VI-7

Semafori za regulisanje kretanja bicikala

Član 71

Kretanje bicikala i mopeda po biciklističkim trakama, odnosno stazama, može se regulisati upotrebom semafora kojima se daju trobojni svjetlosni saobraćajni znakovi (VI-8), na kojima se svijetla postavljaju po vertikalnoj osi jedno ispod drugog, i to crveno gore, žuto u sredini i zeleno dolje.

VI-8

Grafički simbol bicikla izvodi se kao crni simbol u crvenom i žutom svijetlu, odnosno kao zeleni simbol na crnoj podlozi.

Semafori za regulisanje kretanja bicikala koriste se ako je biciklistička staza izvan lokacije obilježnog pješačkog prelaza ili bicikli imaju drugačije elemente vođenja na raskrsnici u odnosu na pješake.

Svjetlosni saobraćajni znakovi za regulisanje kretanja bicikala mogu da budu i dimenzije 100 mm.

Promjena svjetla na semaforu se obavlja sljedećim redom: zeleno, žuto, crveno, ili crveno, žuto istovremeno sa crvenim, zeleno.

Trajanje žutog svjetla je 2 sekunde.

Žuto istovremeno sa crvenim svjetlom traje 1 sekundu.

Semafori za regulisanje prelaza puta preko željezničke pruge u istom nivou

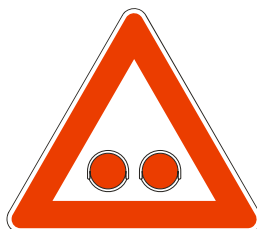
Član 72

Semafori kojima se reguliše prelaz puta preko željezničke pruge u istom nivou (VI-9) služe za najavu približavanja voza i najavu spuštanja branika ili polubranika ili označavaju da je branik, polubranik u spušenom položaju.

Svjetlosni saobraćajni znakovi daju se naizmjeničnim paljenjem dva crvena treptuća svijetla u obliku kruga prečnika 180 mm i mogu im biti dodati zvučni uređaji kojima se učesnici u saobraćaju obavještavaju o tome da je dat svjetlosni saobraćajni znak kojim se najavljuje približavanje voza.

Svijetla iz stava 2 ovog člana nalaze se jedno pored drugog na horizontalnoj osi, na tabli koja ima oblik jednakostraničnog trougla sa vrhom okrenutim naviše, čije boje i mjere odgovaraju boji i mjerama znaka opasnosti i koji ima koeficijent retrorefleksije klase 3.

Svjetlosni saobraćajni znak postavlja se na prelazima puta preko željezničke pruge u nivou (VI-9), sa ili bez branika odnosno polubranika.

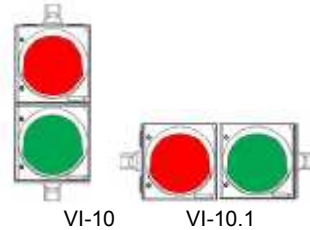
VI-9

Semafori za regulisanje pristupa vozila

Član 73

Za regulisanje pristupa vozila upotrebljavaju se semafori kojima se prikazuju svjetlosni saobraćajni znakovi, u vertikalnoj osi (VI-10), jedno ispod drugog, i to crveno svijetlo gore, a zeleno svijetlo dolje odnosno po horizontalnoj osi (VI-10.1), i to: crveno svijetlo lijevo, a zeleno desno.

Semafori za regulisanje pristupa vozila koriste se na mjestima gdje se učesnici u saobraćaju primaju pojedinačno i gdje je potrebno označiti da je određeni kanal za opslugu otvoren ili zatvoren.

Semafori za obilježavanje radova na putu i drugih prepreka i oštećenja kolovoza Član 74

Semafori za obilježavanje radova na putu i drugih prepreka i oštećenja kolovoza mogu da se izvedu kao crveno treptuće svijetlo (VI-11) ili žuto treptuće svijetlo (VI-11.1).

Crveno treptuće svijetlo za obilježavanje radova i prepreka na putu treba da ima minimalan prečnik svjetla 180 mm.

Treptuće žuto svijetlo koje se upotrebljava za naglašavanje saobraćajnog znaka iznad kojeg je postavljeno.

Svijetlo iz stava 3 ovog člana može da se izvede kao svjetlosni niz međusobno povezanih svijetala koja se naizmjenično pale u smjeru vožnje.

Svijetlosni niz iz stava 4 ovog člana upozorava da je jedan dio saobraćajne površine kolovoza zatvoren i da je saobraćaj preusmjeren.

Postavljanje semafora Član 75

Na dijelu puta na kome se postavljaju semafori najveća dozvoljena brzina je 70 km/h.

Semafori se postavljaju pored i iznad kolovoza.

Semafori koji se postavljaju pored kolovoza, treba da bude postavljeni na visini od 2,2 m do 2,5 m, odnosno na rastojanju od horizontalne ravni koja prolazi kroz ivicu puta do horizontalne ravni koja prolazi kroz donju ivicu semafora.

Semafori koji se postavljaju iznad kolovoza postavljaju se na visini od 4,5 m do 6 m, odnosno na rastojanju od horizontalne ravni koja prolazi kroz ivicu puta do horizontalne ravni koja prolazi kroz donju ivicu semafora.

Semafori koji su postavljeni iznad kolovoza treba da imaju kontrastnu ploču za poboljšavanje uočljivosti.

Rastojanje semafora za regulisanje kretanja vozila, od linije zaustavljanja iznosi najmanje 3 m i ne odnosi se na biciklističke staze i trake.

Semafori se postavljaju na nosače, koji mogu biti: ravni koji može biti redukovani nastavkom nosača saobraćajnih znakova, konzolni i portalni.

Osnovni semafori za regulisanje kretanja vozila se postavljaju na prilazu raskrsnici, pored kolovoza, na nosač sa desne strane u smjeru kretanja vozila, na visini iz stava 3 ovog člana.

Ako postoji veća visina saobraćajnog profila, koji onemogućava primjenu konzolnog stuba ili portala, semafori se mogu pomoću posebne konzole postaviti i na stub javne rasvjete odnosno stub kontaktne mreže ili se mogu postaviti na čeličnu užad na prilazu, odnosno u samoj zoni raskrsnice.

Semafori mogu da se postave na stubove komunalne infrastrukture i na objekte pored kolovoza, ukoliko na raskrsnici zbog prostornog ograničenja nije moguće postaviti semafor, uz saglasnost vlasnika, odnosno korisnika i obrazloženje u saobraćajnom projektu.

Na prilazima raskrsnici sa više saobraćajnih traka po smjeru, postavlja se semafor koji prikazuje iste signalne pojmove (semafor ponavljač), iznad saobraćajnih traka, odnosno na lijevoj strani pored kolovoza.

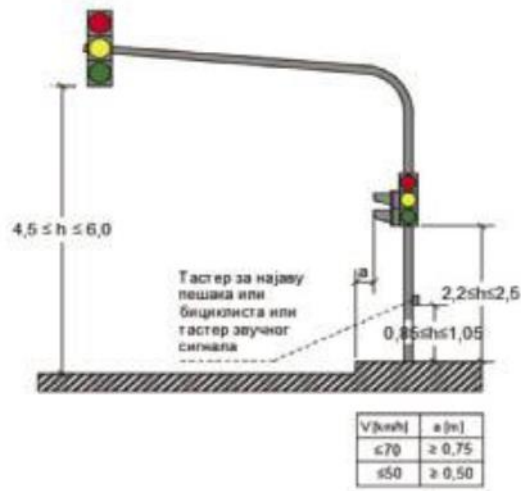
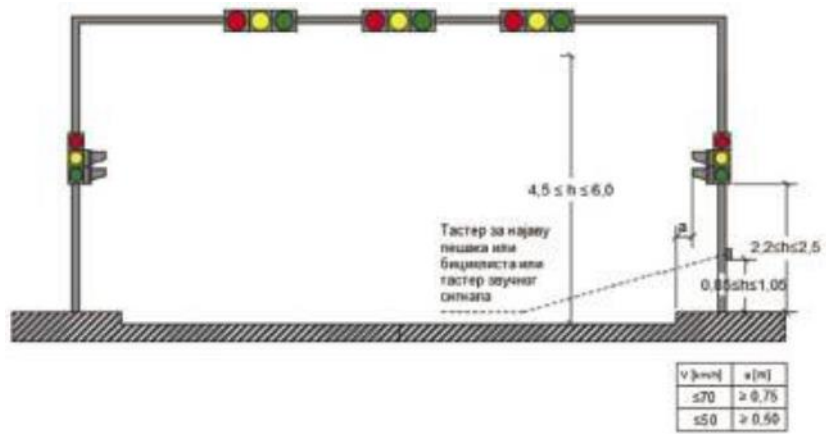
Na nosač semafora može se postaviti semafor ponavljač dimenzija prečnika kruga svjetla 100 mm, na visini od 1,2 m do 1,4 m, odnosno na rastojanju od horizontalne ravni koja prolazi kroz ivicu puta do horizontalne ravni koja prolazi kroz donju ivicu semafora ponavljača.

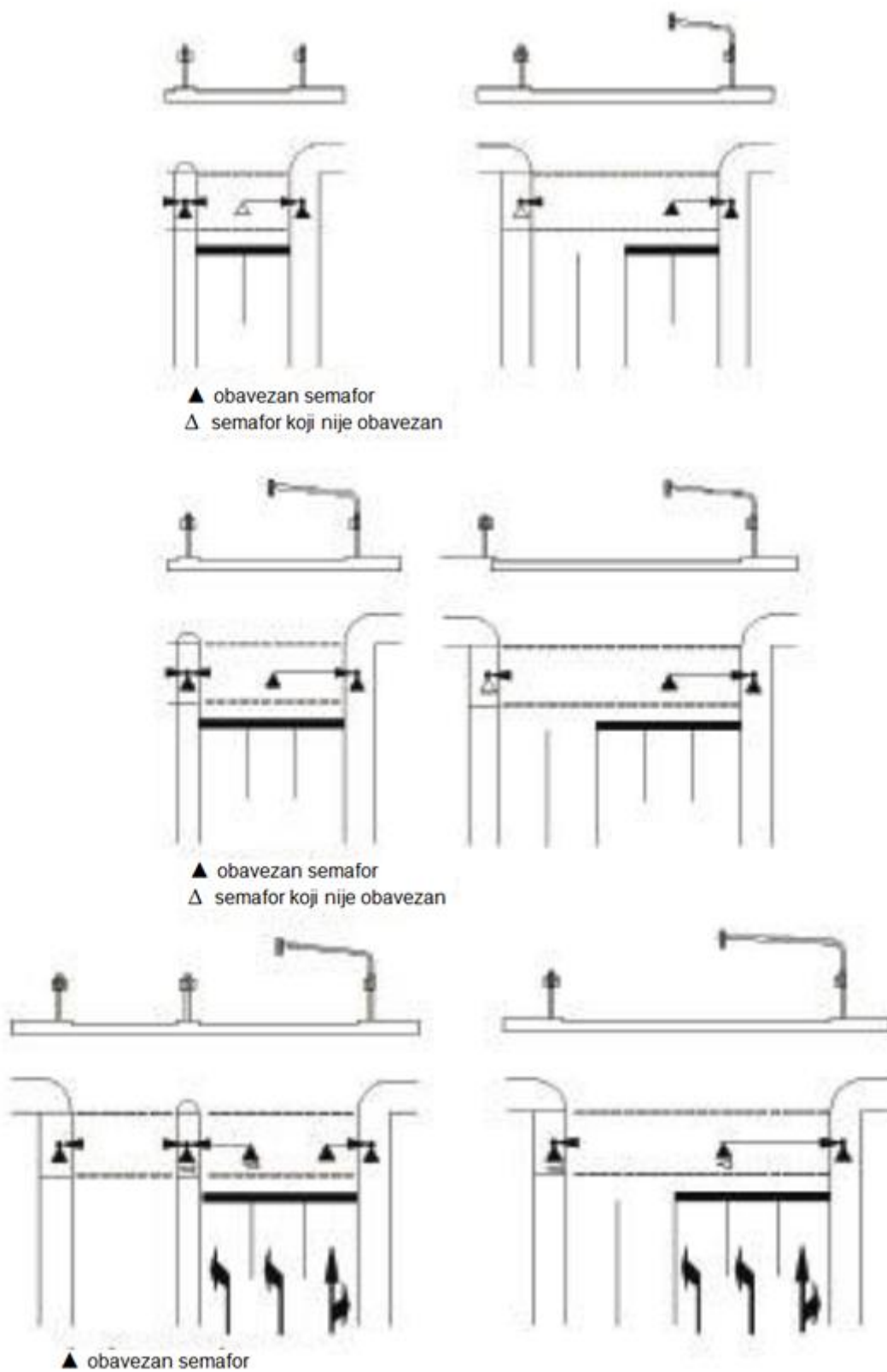
Najmanje rastojanje semafora od ivice kolovoza je 0,5 m, a najveće do 1,2 m u zavisnosti od brzine.

Najmanje rastojanje osovine nosača semafora od ivice kolovoza je 0,75 m.

Taster za javnu, odnosno taster zvučnog uređaja, postavlja se na visini od 0,85 m do 1,05 m od površine trotoara.

Šematski prikaz rasporeda semafora je dat na slici 5.

Slika 5 - Šematski prikaz postavljanja semafora

Oprema puta Član 76

Opremu puta čine:

- 1) oznake na putu za obilježavanje ivice kolovoza i putnih objekata,
- 2) branici i polubranici,
- 3) oprema za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva,
- 4) saobraćajna ogledala,

- 5) zaštitne odbojne ograde,
- 6) ublaživači udara,
- 7) zaštitne žičane ograde,
- 8) pješačke i biciklističke ograde,
- 9) signalizacija za slijepa i slabovidna lica,
- 10) pokazivač smjera vjetra,
- 11) mjerni, upravljački i kontrolni uređaji,
- 12) oprema za smirivanje saobraćaja, i
- 13) putna rasvjeta.

Oznake na putu za obilježavanje ivice kolovoza i putnih objekata

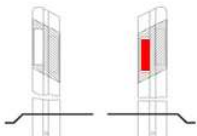
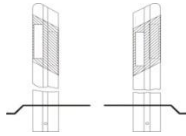

Član 77

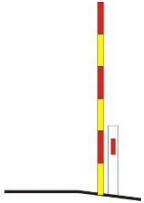

Oznake na putu za obilježavanje ivice kolovoza i putnih objekata oblikom, mjerama i načinom izrade treba da budu uočljivi u svim vremenskim uslovima, a posebno u slučaju smanjene vidljivosti (noć, magla, snijeg).

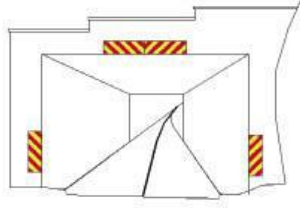

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi postavljanja opreme puta za obilježavanje ivice kolovoza i putnih objekata, dati su u Tabeli 22.

Tabela 22

Oznake na putu za obilježavanje ivice kolovoza i putnih objekata

VIII OZNAKE NA PUTU ZA OBILJEŽAVANJE IVICE KOLOVOZA I PUTNIH OBJEKATA			
Šifra opreme	Izgled opreme, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja	
VIII-1	 <p style="text-align: center;">Smjerokazi</p>	Značenje	Smjerokazi (VIII-1) služe za označavanje ivice kolovoza.
		Varijante znaka	
		Posebni uslovi	<p>Smjerokazi moraju imati reflektujuća tijela određene površine (folije ili druga reflektujuća tijela) klase 3, i to: crvene boje sa desne strane, a bijele boje sa lijeve strane u smjeru kretanja vozila, osim na autoputu gdje se sa obje strane u smjeru kretanja postavljaju smjerokazi crvene boje.</p> <p>Smjerokazi se po pravilu postavljaju na udaljenosti 0,75 m od spoljne ivice kolovoza, uz kolovoz na međusobnom rastojanju od 50 m kada je put u pravcu, odnosno 12 m (25m) kada je put u krivini, zavisno od radijusa krivine, odnosno prema tabeli br. 24.</p> <p>Smjerokazi se postavljaju na visini 90-105 cm.</p> <p>Na mjestima na kojima nije moguće postaviti smjerokaze (ograda, zid i sl.) postavljaju se katadiopteri uz uslov da je udaljenost od ivice kolovoza manja od 150 cm.</p>
VIII-2	 <p style="text-align: center;">Katadiopter</p>	Značenje	Katadiopteri (VIII-2) se koriste za označavanje ivice kolovoza, i to na mjestima na kojima nije moguće postaviti smjerokaze (ograda, zid i sl.)
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Katadiopter se postavlja na mjestima na kojima nije moguće postaviti smjerokaze, tj na zaštitne ograde, stubove, odnosno bočne smetnje u profilu puta. Na bočnim zidovima tunela katadiopteri se postavljaju linearno na visini 0,7-0,8 m, a na rastojanju kao i smjerokazi.
VIII-3	 <p style="text-align: center;">Markeri</p>	Značenje	Markeri (VIII-3) služe za razdvajanje smjerova vožnje, označavanje pješačkih prelaza, prelaza puta preko željezničke pruge i raskrsnica s kružnim tokom saobraćaja.
		Varijanta	

		Posebni uslovi	<p>Imaju usmjeravajuću retroreflektujuću oznaku uočljivu s obje strane. Oznake mogu biti osvijetljene svjetlom iste boje. Na saobraćajnicama sa dvosmjernim saobraćajem u smjeru vožnje s desne strane su crvene boje, a sa lijeve strane su bijele boje. Na kolovozu s jednosmjernim saobraćajem smjerokazne oznake u smjeru vožnje s obje strane su crvene boje.</p> <p>Na pješačkim prelazima izvode se jednostrano u bijeloj boji i to upravno na uzdužnu osu puta sa spoljne strane pješačkog prelaza gledano u smjeru vožnje.</p> <p>Na prelazima puteva preko željezničke pruge izvode se jednostrano u tri reda upravno na uzdužnu osu puta gledano u smjeru vožnje i to na način da se prvi red postavlja 60 m ispred željezničko-putnog prelaza, drugi red na 20 m i prvi red neposredno ispred željezničko putnog prelaza. Oznake u prvom redu su crvene boje.</p> <p>Na raskrscnicama sa kružnim tokom saobraćaja mogu se izvesti obostrano na prilazima raskrsnici i to u dužini od 15 metara ispred zaustavne linije i na razmaku od 3 - 5 metara. Izvode se uz ivicu kolovoza i to u crvenoj boji s desne strane i bijeloj boji s lijeve strane gledano u smjeru vožnje.</p> <p>Markeri za razdvajanje saobraćajnih traka u tunelima (galerijama) postavljaju se na razmaku od 6 m kad je saobraćaj u tunelu (galeriji) dvosmjernan, odnosno na razmaku od 12 m kad je jednosmjernan i na prvih 100 m tunela ili galerije.</p> <p>Mogu se upotrijebiti za razdvajanje saobraćajnih traka i na drugim dijelovima puta.</p>
VIII-4	 <p>Štap za označavanje puta u zimskim uslovima</p>	Značenje	„Štap za označavanje puta u zimskim uslovima“ (VIII-3)
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Štap za označavanje puta u zimskim uslovima je štap obojen naizmjenično poljima crvene i žute boje, visine 30 cm. Štapovi za snijeg postavljaju se uz ivicu kolovoza gdje su postavljeni smjerokazi. Štap za označavanje puta u zimskim uslovima moraju se postaviti ispred i na završetku zaštite odbojne ograde.
VIII-5	 <p>Indikator za označavanje putnog objekta i zona izdignutih ivičnjaka</p>	Značenje	„Indikator za označavanje putnog objekta i zona izdignutih ivičnjaka“ (VIII-5)
		Varijante znaka	 <p>VIII-5.1</p>
		Posebni uslovi	Indikator mora biti postavljen ispred i na završetku zaštitne odbojne ograde. Postavlja se na početku putnog objekta i zona izdignutih ivičnjaka sa graničnikom okrenutim na dolje i na kraj objekta sa graničnikom okrenutim na gore. Vrh graničnika je označen materijalom sa retroreflektujućim svojstvima. Indikator za označavanje putnog objekta i zona izdignutih ivičnjaka (VIII-5.1) sa prekriznim graničnicima crvene boje po potrebi postavlja se na putnom objektu ispod koga prolazi druga saobraćajnica gdje je zabranjeno odbacivanje snijega sa putnog objekta na saobraćajnicu koja prolazi ispod putnog objekta.
VIII-6		Značenje	„Table za označavanje stalnih prepreka unutar gabarita slobodnog profila puta“ (VIII-6), (VIII-6.1).

 <p>Table za označavanje stalnih prepreka unutar gabarita slobodnog profila puta</p>	Varijante znaka	
	Posebni uslovi	Table su izrađene u crvenoj i žutoj retroreflektujućoj boji sa fluorescentnim svojstvom materijala klase 3..

Rastojanje smjerokaza u horizontalnoj i vertikalnoj krivini data je u Tabeli 23.

Tabela 23

Rastojanje smjerokaza u horizontalnoj i vertikalnoj krivini

Horizontalna krivina	
Središnji radijus krivine	
≤100 m	10 m
100 – 300 m	15 m
300 – 400 m	20 m
400 – 500 m	25 m
≥500 m	50 m (35 m)
Vertikalna krivina	
≤250 m	10 m
250 – 800 m	15 m
800 – 1500 m	20 m
1500 – 3000 m	25 m
>3000 m	50 m (35m)

Oprema za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva

Član 78

Oprema za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva je tabla za označavanje saobraćajnog ostrva (X-1, X-2, X-3 i X-4), koja označava vrh saobraćajnog ostrva na raskrsnici i vrh razdjelnog ostrva na izlaznim krakovima autoputa i brze saobraćajnice.

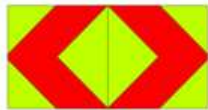
Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi opreme za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva dati su u Tabeli 24.

Tabela 24

Opreme za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva

OPREME ZA OBILJEŽAVANJE VRHA SAOBRAĆAJNOG OSTRVA

X	OPREME ZA OBILJEŽAVANJE VRHA SAOBRAĆAJNOG OSTRVA		
Šifra	Izgled, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja	
X-1	 <p>Tabla za obilježavanje saobraćajnog ostrva</p>	Značenje	“ Tabla za obilježavanje saobraćajnog ostrva ” (X-1) obilježava vrh saobraćajnog ostrva na raskrsnici.
		Varijante	-
		Posebni uslovi	Dimenzije table su: 300x1000 mm. Ploča se može izvesti i u obliku valjka. Tabla mora imati koeficijent refleksije najmanje klase 3. Tablom se mogu označiti i mjesta na putu na kojima su postavljene “vještačke izbočine” i “plato”.
X-2	 <p>Oprema za obilježavanje razdjelnog ostrva</p>	Značenje	“ Oprema za obilježavanje razdjelnog ostrva ” (X-2) obilježava vrh razdjelnog ostrva na izlaznim krakovima autoputa i brze saobraćajnice.
		Varijante	-
		Posebni uslovi	Izrađuje se kao prostorni element. Na autoputevima je zelene boje sa bijelim strelicama, a na svim ostalim putevima žute boje sa bijelim strelicama, izrađenim od reflektujućeg materijala klase 3.

X-3	 <p>Tabla za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva</p>	Značenje	“Tabla za obilježavanje vrha saobraćajnog ostrva” (X-3) obilježava vrh saobraćajnog ostrva.
		Varijante	 <p>X-3.1</p>
		Posebni uslovi	Dimenzije table (X-3) je 500 x 1000 mm, odnosno table (X-3.1) je 1000x500 mm. Tabla (X-3) mora da ima koeficijent refleksije najmanje klase 2. Boja table (X-3.1) je fluorescentno žuto-zelena koeficijenta refleksije klase 3.

Saobraćajna ogledala

Član 79

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi za saobraćajna ogledala dati su Tabeli 25.

Tabela 25

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi za saobraćajna ogledala

SAOBRAĆAJNA OGLEDALA			
Šifra	Izgled, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja	
XI-1	 <p>saobraćajno ogledalo</p>	Značenje	„Saobraćajno ogledalo“ (XI-1) se može postaviti na nepreglednim mjestima na putu.
		Varijanta	 <p>XI-1.1</p>
		Napomena	Spoljna ivica saobraćajnog ogledala je obojena naizmjeničnim poljima crvene i bijele boje, kružnog, odnosno pravougaonog oblika. Dimenzija pravougaonog ogledala (XI-1) je 800 x 600 mm ili 1000 x 800 mm (spoljašnje ivice 100 mm), odnosno kružnog ogledala (XI-1.1) prečnika 600 mm ili 900 mm (spoljašnje ivice 100 mm).

Zaštitne odbojne ograde

Član 80

Zaštitna odbojna ograda je tehnička konstrukcija čija je osnovna namjena sprečavanje skretanja vozila sa puta, odnosno zadržavanje vozila na putu.

Zaštitna odbojna ograda se izrađuje od čelika, betona, drveta, odnosno kombinovano.

Zaštitne odbojne ograde izrađuju se u skladu sa serijom standarda MEST EN 1317.

Svaku zaštitnu odbojnu ogradu, prema seriji MEST EN1317 standarda karakteriše pet bitnih kriterijuma: stepen zadržavanja, klasa područja djelovanja, dinamički ugib, klasa prodiranja vozila i ASI stepen.

Način postavljanja zaštitne odbojne ograde

Član 81

Zaštitna odbojna ograda se postavlja:

- 1) na mjestu razdvajanja kolovoza, odnosno saobraćajnih traka, u zavisnosti od saobraćajnog opterećenja i kategorije puta,
- 2) na putnom objektu,
- 3) na bankini, u slučaju kada je put na nasipu višem od 3 m,
- 4) ispred, duž i iza bočne smetnje (opasno mjesto).

Najmanji stepen zadržavanja zaštitne odbojne ograde u zavisnosti od kategoriji puta iznosi:

Kategorija puta	Ivica kolovoza	Razdjelni pojas	objekat
Autoput i brza saobraćajnica	H2-H1*	H2	H2 (H4*)
Magistralni i regionalni put	H1	H2	H2
Ostali putevi	N2	-	H1 (H2*)

*prema posebnim uslovima bezbjednosti saobraćaja

Dužina zaštitne odbojne ograde ispred i iza mjesta opasnosti u zavisnosti od kategorije puta u punoj visini iznosi minimalno:

Vrsta puta	Ispred opasnog mjesta (m)	Iza opasnog mjesta (m)
Autoput i brza saobraćajnica	60	16
Magistralni put	48	24
Regionalni put	32	18
Ostali putevi	16	12

Zaštitne odbojne ograde različitih konstrukcija i/ili materijala i/ili stepena zadržavanja povezuju se funkcionalno, a stepen zadržavanja prelaznih konstrukcija je u zavisnosti od stepena zadržavanja povezanih zaštitnih odbojnih ograda.

Potreban stepen zadržavanja prelaznih konstrukcija iz stava 4 ovog člana iznosi:

Od zaštitne elastične ograde	Prema zaštitnoj elastičnoj ogradi			
	N2	H1	H2	H4b
N2	N2	N2	H1	H2
H1	N2	H1	H1	H2
H2	H1	H1	H2	H2
H4b	H2	H2	H2	H4b

Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, ukoliko nije moguće ugraditi zaštitnu ogradu stepena zadržavanja, odnosno dužine zaštite ispred i iza opasnog mjesta, na putevima osim autoputeva i brzim saobraćajnicama, može se ugraditi zaštitna odbojna ograda nižeg stepena zadržavanja ili drugačijeg načina ugradnje (konzolana) i manje dužine.

Zaštitna ograda se postavlja tako da je plašt ograde udaljen minimalno 0,50 m od ivice kolovoza.

Ako je odvodnja izvedena ivičnjakom ili rigolom visine veće od 7 cm, ograda se postavlja na način da je plašt ograde udaljen najviše 15 cm od ivice ivičnjaka, odnosno rigole.

Gornja ivica elastične zaštitne odbojne ograde ne smije biti na visini manjoj od 0,75 m, betonske ograde na visini manjoj od 0,80 m, a privremene na visini manjoj od 0,40 m iznad ivice kolovoza.

Zaštitna odbojna ograda mora biti opremljena retroreflektujućim ili svjetlosnim oznakama veličine i razmaka jednake kao i za smjerokazne stubiće, na desnoj strani u smjeru vožnje crvene boje, a na lijevoj strani bijele boje.

Izuzetno od stava 10 ovog člana na kolovozu sa jednosmjernim saobraćajem retroreflektujuća oznaka je sa obje strane crvene boje.

Dodatni uređaji na zaštitnim odbojnim ogradama

Član 82

Dodatni uređaji na zaštitnim odbojnim ogradama su:

- rukohvati,
- uređaji za zaštitu od zaslepljivanja,
- stubovi saobraćajnih tabli,
- zaštita vozača dvotočkaša.

Dodatni uređaji ne smiju uticati na način djelovanja sistema za zadržavanje vozila i prouzrokovati opasnost za putnike u vozilima ili za treća lica.

Uređaji za zaštitu od zaslepljivanja moraju biti u skladu sa EN 12676 standardom, a dodatne konstrukcije za zaštitu vozača dvotočkaša u skladu sa standardom EN1317-7.

Za potrebe zaštite motociklista prilikom izlijetanja na opasnim djelovima saobraćajnica za motocikliste, na zaštitnu ogradu se postavlja zaštita od podlijetanja.

Ublaživač udara

Član 83

Ublaživač udara je oprema puta koja se koristi za obezbjeđenje posebno opasnih mjesta na putu, odnosno gdje postoji opasnost naleta vozila na čvrstu prepreku i namijenjen je smanjenju posljedica udara na putnike, vozilo i putni objekat.

Ublaživač udara može biti stacionarni i pokretni.

Ublaživač udara mora biti u skladu sa standardom MEST EN 1317.

Ublaživač udara testirani za brzinu naleta 50km/h, 80km/h, 100km/h i 110km/h, postavlja se na prednji dio krutog objekta i na početku zaštitnih ograda kako bi se apsorbovao nalet vozila sa frontalne i bočnih strana, a prilikom čeonog udara, ublaživač mora imati sposobnost zadržavanja vozila bez njegovog vraćanja na saobraćajnu traku.

Stepen zaštite na autoputevima i brzim saobraćajnicama mora imati minimalni razred P4, a na ostalim putevima P2.

Stacionarni ublaživači udara se postavljaju na posebno opasnim mjestima na putu, na kojima postoji opasnost udara vozila na objekat (rasdjelno ostrvo, zid putnog objekta, konzolni ili betonski stub).

Pokretni ublaživači udara se postavljaju na vozilu u zoni radova na putu.

Zaštitna žičana ograda

Član 84

Zaštitna žičana ograda je tehnička konstrukcija čija je osnovna namjena zaštita saobraćaja na putu od divljači i drugih životinja, kao i saobraćaja ispod nadvožnjaka.

Zaštitne žičane ograde sastoje se od: stuba, žičanog pletiva, žica za nastavak ograde, kuka za pričvršćivanje i sidara za osiguranje od rušenja.

Stubovi zaštitne žičane ograde moraju biti postavljeni sa unutrašnje strane puta u odnosu na pletivo.

Pletivo ograde mora biti učvršćeno metalnim klinovima u teren kako bi se spriječilo provlačenje životinja ispod ograde.

Prema tipu, ograde mogu biti: čelične (pocinčane ili plastificirane) i od polimernih vlakana.

Visina zaštitne žičane ograde iznosi minimalno 2 m.

Ako se na zaštitnu žičanu ogradu dodaju nastavci, visina ograde može iznositi maksimalno do 2,45 m, a na zaštitnu žičanu ogradu mogu se dodati najviše tri nastavka na međusobnom razmaku od 15 cm.

Na mjestima gdje je potreban povremen ulaz u prostor zaštićen ogradom (prolaz službenog osoblja radi održavanja puta, putnih objekata, zelenih površina, prolaza vatrogasaca) moraju se ugraditi vrata.

Pješačke i biciklističke ograde

Član 85

Pješačke i biciklističke ograde namijenjene su osiguranju pješaka i/ili biciklista od pada sa površine koju moraju ili smiju koristiti za kretanje.

Pješačke i biciklističke ograde mogu da se upotrebljavaju i za vođenje (kanalisanje) pješaka i biciklista na području raskrsnica, prolaza, nathodnika, škola.

Visina ograde u odnosu na pješačku ili biciklističku površinu iznosi minimalno 1,2 m.

Pješačka ograda treba biti oblikovana na način da onemogućava provlačenje kroz ogradu i mora imati rukohvat.

Signalizacija za slijepa i slabovidna lica

Član 86

Signalizaciju za slijepa i slabovidna lica čini oprema za obilježavanje prostora na javnim saobraćajnim i pješačkim površinama, prilazima do objekata, za kretanje po objektima za javno korišćenje, kao i ugradnju posebnih signalnih uređaja kojima se obezbjeđuje nesmetano i orijentisano kretanje slijepih i slabovidnih lica.

Oprema iz stava 1 ovog člana može da se postavlja na putevima uz saobraćajnu signalizaciju propisanu ovim pravilnikom.

Opremu koja se koristi za obilježavanje puteva za kretanje slijepih i slabovidnih lica čine:

- 1) taktilne trake sa jasno naznačenim krajevima putanja,
- 2) taktilni pješački tasteri na stubovima semafora,
- 3) zvučni signali navođenja,
- 4) zvučni signali prelaženja, i
- 5) ostala tehnička sredstva slične namjene.

Za kretanje slijepih i slabovidnih lica mogu da se ugrade i pomoćna sredstva kao što su, rukohvati, vođice i druga slična pomagala koja će slijepim i slabovidnim licima omogućiti bolje i lakše kretanje i snalaženje na javnim površinama ili u javnim objektima.

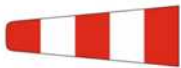
Pokazivač smjera vjetra

Član 87

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi za pokazivač smjera vjetra dati su u Tabeli 26.

Tabela 26

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi za pokazivač smjera vjetra

POKAZIVAČ SMJERA I JAČINE VJETRA			
Šifra	Izgled, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja	
XII-1		Značenje	Služi za pokazivanje smjera i jačine vjetra
		Varijante	-
		Posebni uslovi	Pokazivač smjera i jačine vjetra po pravilu se postavlja na objektima autoputeva i brzih saobraćajnica na kojima učestalo duva jak vjetar. Pokazivač smjera i jačine vjetra mora biti izrađen od tkanine crveno-bijele boje i cilindričnog oblika

Mjerni, upravljački i kontrolni uređaji

Član 88

Mjerni uređaji namijenjeni su za mjerenje elemenata saobraćajnog toka i za prikupljanje i mjerenje podataka o meteorološkim i drugim uslovima na putu.

Podaci se prikupljaju pomoću: brojača saobraćaja, meteoroloških stanica, video nadzora i video detekcije.

Upravljački uređaji namijenjeni su za obradu prikupljenih podataka i upravljanje saobraćajnom signalizacijom.

Upravljački uređaji moraju imati mogućnost ručnog, lokalnog i automatskog načina rada i moraju se moći povezati na centar za kontrolu i upravljanje saobraćaja.

U ručnom načinu rada ovlašćeno ili stručno lice osposobljeno za upravljanje upravljačkim uređajem istim upravlja na samom uređaju ili iz centra za kontrolu i upravljanje saobraćajem.

Ručni rad ima najviši prioritet upravljanja.

U lokalnom načinu rada upravljački uređaj ili grupa upravljačkih uređaja upravlja saobraćajem prema unaprijed definisanim algoritmima nezavisno od toga da li su povezani sa centrom za kontrolu i upravljanje saobraćajem.

U automatskom načinu rada upravljačkim uređajem ili grupom upravljačkih uređaja upravljanje saobraćajem obavlja se iz centra za kontrolu i upravljanje saobraćajem prema unaprijed definisanim algoritmima i scenarijima.

Video nadzor i video detekcija namijenjeni su kontroli i upravljanju saobraćajem.

Oprema protiv zasljepljivanja

Član 89

Ograda za zaštitu od zasljepljivanja je građevinsko-tehnička konstrukcija kojom se onemogućava zasljepljivanje vozača od saobraćaja iz suprotnoga smjera.

Ograde se po potrebi postavljaju u središnjem pojasu puta sa dva odvojena kolovoza, a pričvršćuju se na posebno konstruisane nosače ili na stubove čelične zaštitne odbojne ograde.

Ograde protiv zasljepljivanja izrađuje se od metala, plastike, drveta, polimernih mreža, šiblja, drugih materijala ili kombinovano.

Oprema za smirivanje saobraćaja

Član 90

Oprema i mjere za smirivanje saobraćaja primjenjuju se kada se želi postići sljedeće:

- smanjiti brzina kretanja vozila,
- smanjiti broj i posljedice saobraćajnih nesreća,
- povećati prostor za pješake i bicikliste,
- smanjiti zagađenje okoline,
- povećati prostor i površine za igru djece,
- povećati upotrebu javnog prevoza putnika,

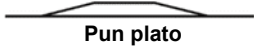

- promijeniti navike vozača.
- U opremu za smirivanje saobraćaja spadaju:
- 1) fizičke prepreke:
 - vještačka izbočina,
 - plato,
 - suženje kolovoza,
 - horizontalno skretanje kolovoza,
 - 2) optičke bijele trake upozorenja,
 - 3) šušteće (zvučne) trake,
 - 4) vibracione trake,
 - 5) stubići za sprečavanje prolaza i usmjeravanje vozila,
 - 6) preventivni radarski mjerač sa pokazivačem brzine kretanja vozila.

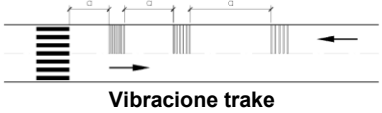
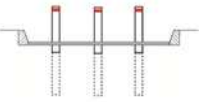
Mjere i oprema za smirivanje saobraćaja, po pravilu, se primjenjuju na lokalnim putevima pored javnih objekata i prostora (škole, dječji vrtići, igrališta).

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi postavljanja opreme za smirivanje saobraćaja, dati su u Tabeli 27.

Tabela 27

Oprema za smirivanje saobraćaja

OPREMA I MJERE ZA SMIRIVANJE SAOBRAĆAJA		
Šifra	Izgled, oblik i boja	Značenje, varijante i posebni uslovi postavljanja
XIII-1	 <p>Vještačka izbočina</p>	Značenje
		Varijanta
		Napomena
XIII-2	 <p>Pun plato</p>	Značenje
		Varijanta
		Napomena
XIII-3	Djelimični plato	Značenje
		Varijanta
		Napomena
XIII-4	 <p>Optičke bijele trake upozorenja</p>	Značenje
		Varijanta
		Napomena
XIII-5	 <p>Šušteće (zvučne) trake</p>	Značenje
		Varijanta
		Napomena

			Mogu se postavljati ispred škole, vrtića, željezničkih prelaza, pješačkih prelaza, mjesta za naplatu putarine, raskrsnica i opasnih krivina gdje su velike brzine kretanja i gdje se želi zvukom i malim vibracijama vozila, upozoriti vozača na smanjivanje brzine prema propisanom ograničenju na putu.
XIII-6	 <p style="text-align: center;">Vibracione trake</p>	Značenje	“ Vibracione trake ” (XIII-6) pri prelazu vozila proizvode jače vibracije i zvučne efekte i time upozoravaju vozača da smanji brzinu.
		Varijanta	-
		Napomena	Vibracione trake izvode se od kamene eruptivne granulacije ili izvođenjem oznaka plastičnim materijalom preko cijele širine kolovoza, širine 20 do 40 cm i visine 18 do 25 mm. Trake su položene u paru na međusobnoj udaljenosti 1,8 m (2m). Rastojanje para traka zavisi od najveće dozvoljene brzine, što po pravilu predstavlja vremenski prolaz od jedne sekunde odnosno dvije sekunde. Vibracione trake postavljaju se na mjestima gdje se želi upozoriti vozač na vožnju prema propisanom ograničenju na putu.
XIII-7	 <p style="text-align: center;">Stubići za sprečavanje prolaza i usmjeravanje vozila</p>	Značenje	“ Stubići za sprečavanje prolaza i usmjeravanje vozila ” (XIII-7) se koriste za sprečavanje ili usmjeravanje prolaza vozila.
		Varijanta	-
		Napomena	Mogu se postaviti kao trajni (fiksirani) ili pokretni (podizanje/spuštanje). Minimalna visina stubića za sprečavanje prolaza i usmjeravanje vozila iznosi 50 cm. Trajno fiksirani stubići mogu se izvesti i kao elastični (savitljivi). Pokretni stubići moraju imati na vrhu upozoravajuće crveno svjetlo koje trepće kod spuštanja ili podizanja stubića, kao i upozoravajući zvučni signal.

Tipovi vještačkih izbočina i platoa

Član 91

U zavisnosti od ograničenja brzine, prema dimenzijama razlikujemo tri tipa vještačkih izbočina i platoa:

- 1) za 50 km/h ili manje, širina ne smije biti manja od 60 cm, a visina ne smije prelaziti 3 cm;
- 2) za 40 km/h ili manje, širina ne smije biti manja od 90 cm, a visina ne smije prelaziti 5 cm;
- 3) za 30 km/h ili manje, širina ne smije biti manja od 120 cm, a visina ne smije prelaziti 7 cm.

Način postavljanja i označavanje vještačkih izbočina

Član 92

Vještačke izbočine i plato mogu se postavljati na opštinskim putevima pored javnih objekata i prostora (škole, dječji vrtići, igrališta), a na kojima je neophodno usporavanje brzine kretanja vozila radi bezbjednosti saobraćaja.

Vještačke izbočine i plato treba da budu označeni saobraćajnim znakovima „neravan kolovoz“ (I-10), „ograničenje brzine“ (II-30) uz dopunsku tablu (IV-21) ili saobraćajnim znakovima „prepreka za usporavanje saobraćaja“ (III-82), „tabla za označavanje saobraćajnog ostrva“ (X-1), „vertikalna zapreka“ (VII-1 i VII-1.1) i oznakama na kolovozu (V-53, V-53.1, V-53.2 ili V-53.3).

Površina vještačkih izbočina i platoa treba da bude neklizajućeg materijala i označena stalnim retroreflektujućim materijalima na onoj strani sa koje se vozilo približava.

Vještačke izbočine i plato moraju biti dobro usidrene u kolovozni zastor kako bi se spriječilo odvajanje pojedinačnih elemenata ili njihovih dijelova.

Poprečno na smjer vožnje, na spoju sa kolovozom, ne smiju imati oštre ivice.

U zoni vještačkih izbočina i platoa treba da se izvedu odgovarajuće mjere odvodnje.

Visina platoa iznosi 7,5 cm, nagib prilaznih rampi iznosi između 1:15 do 1:20, a dužina prilaznih rampi je dužine 100 cm.

Vještačke izbočine i platoi se ne postavljaju na putevima kojima se učestalo kreću vozila hitne medicinske pomoći (prilazi bolnicama).

Preventivni radarski mjerač brzine

Član 93

Preventivni radarski mjerač sa pokazivačem brzine kretanja vozila predstavlja opremu za smirivanje saobraćaja kojom se preventivno utiče na ponašanje vozača, odnosno ukazuje na potrebu povećanog opreza i pridržavanja ograničenja brzine, naročito na području ili u neposrednoj blizini škola i vrtića kao i na drugim lokacijama na kojima su kontrolom utvrđena učestala prekorčenja dozvoljene brzine i/ili na kojima su se dogodile saobraćajne nezgode zbog nepropisne ili neprimjerene brzine.

Preventivni radarski mjerač sa pokazivačem brzine izvodi se u odgovarajućoj tehnici (LCD, LED), uz prikaz izmjerene brzine vozila u „km/h“, tekstualne poruke „USPORI“ i prema potrebi „SLOW DOWN“ i može imati ugrađena dva treptajuća žuta svjetla za upozoravanje.

Intenzitet isijavanja i faktor refleksije preventivnih mjerača treba da bude u skladu sa uslovima za svjetlosne saobraćajne znakove.

Prednja ploča preventivnog radarskog mjerača sa pokazivačem brzine je crne boje.

Spoljašnje dimenzije preventivnog radarskog mjerača sa pokazivačem brzine treba da odgovaraju dimenzijama saobraćajnih znakova.

Minimalna visina slova, brojeva i simbola korištenih kod preventivnih mjerača ne smije biti manja od vrijednosti propisanih za saobraćajne znakove obavještenja.

Putna rasvjeta

Član 94

Putna rasvjeta postavlja se u zonama povećane opasnosti i treba da bude planirana, projektovana i izvedena na način da poveća bezbjednost svih učesnika u saobraćaju.

Nivo rasvjete određuje se prema funkciji saobraćajnice, frekventnosti saobraćaja, saobraćajnoj složenosti, odvojenosti saobraćaja i postojanju ili nepostojanju signala za kontrolu saobraćaja.

Putna rasvjeta postavlja se na:

- dionicama magistralnih puteva, brzih saobraćajnica i autoputeva,
- mostovima, tunelima i galerijama,
- saobraćajnim petljama,
- graničnim prelazima,
- pratećim uslužnim objektima na autoputevima i brzim saobraćajnicama, i
- saobraćajnim površinama centara za održavanje i kontrolu saobraćaja.

Putna rasvjeta, može se postaviti na raskrsnicama puteva u istom nivou, raskrsnicama sa kružnim tokom saobraćaja i odmorištima uz put, po potrebi.

Prilozi

Član 95

Prilozi 1, 2 i 3 čine sastavni dio ovog pravilnika.

Prestanak važenja

Član 96

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o saobraćajnoj signalizaciji ("Službeni list CG", broj 32/14).

Stupanje na snagu

Član 97

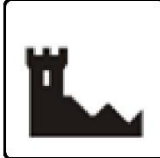

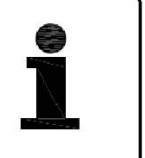

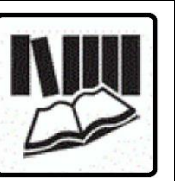

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01-011/21-3170/2
Podgorica, 29. marta 2021. godine

Ministar,
Mladen Bojanić, s.r.

Prilog 1

Međunarodni simboli

					
Tvrđava	Stari grad	Muzej/ Galerija	Arheološke iskopine	Arheološki lokalitet	Turističke informacije
01	02	03	04	05	06
					
Vodopad	Dvorac	Manastir	Pećina	Biblioteka	Put vina
07	08	09	10	11	12
					
Put sira	Panoramski put	Gastronomski put	Put pršute	Put meda	Put rakije
13	14	15	16	17	18

Put masline	Vidikovac	Park	Park prirode	Odmorište	Planinarski dom
19	20	21	22	23	24
Žičara sa kabinom	Sjedeća ski žičara	Ski žičara	Stadion	Bazen	Plaža
25	26	27	28	29	30
Pristanište	Marina	Prostor za kamp prikolice	Prostor za kamp vozila	Hotel	Motel
31	32	33	34	35	36

Prilog 2

Materijali za oznake na kolovozu

Tabela P1- Minimalne vrijednosti i klase za nove (ili obnovljene) oznake na kolovozu

Vrsta saobraćajnice	Boja	Autoputevi, brze saobraćajnice, magistralni i regionalni putevi		Ostale saobraćajnice			
		minimalna vrijednost		minimalna vrijednost			
Oznaka na kolovozu		Oznaka Tip II		Oznaka Tip I		Oznaka Tip II	
		(mcd/luxm ²)	klasa	(mcd/luxm ²)	klasa	(mcd/luxm ²)	klasa
Koeficijent retrorefleksije (R _L) – noćna vidljivost-suv kolovoz	Bijela	≥ 300	R5	≥ 200	R4	≥ 300	R5
	Žuta	≥ 200	R4	≥ 150	R3	≥ 150	R3
Koeficijent retrorefleksije (R _w) – noćna vidljivost-mokar kolovoz	Bijela	≥ 75	RW4	≥ 75	RW4	≥ 50	RW4
	Žuta	≥ 50	RW3	≥ 50	RW3	≥ 50	RW3
Koeficijent retrorefleksije (Q _d) – dnevna vidljivost-suv kolovoz	Bijela	≥ 160	Q4	≥ 130	Q3	≥ 130	Q3
	Žuta	≥ 100	Q2	≥ 100	Q2	≥ 100	Q2
Otpornost na klizanje (SRT)	Bijela	≥ 50	S2	≥ 50	S2	≥ 50	S2
	Žuta	≥ 50	S2	≥ 45	S1	≥ 45	S1
Faktor osvjetljenja (β)	Bijela	≥ 0,40	B3	≥ 0,40	B3	≥ 0,40	B3

Tabela P2 - Normalni odnosi vrijednosti boja (hromatske koordinate x i y obojenog mjesta na suvim oznakama)

	Bijele oznake		Žute oznake (trajne)		Žute oznake (privremene)	
	x	y	x	y	x	y
1	0,355	0,355	0,443	0,399	0,494	0,427
2	0,305	0,305	0,545	0,455	0,545	0,455
3	0,285	0,325	0,465	0,535	0,465	0,535
4	0,335	0,375	0,389	0,431	0,427	0,483

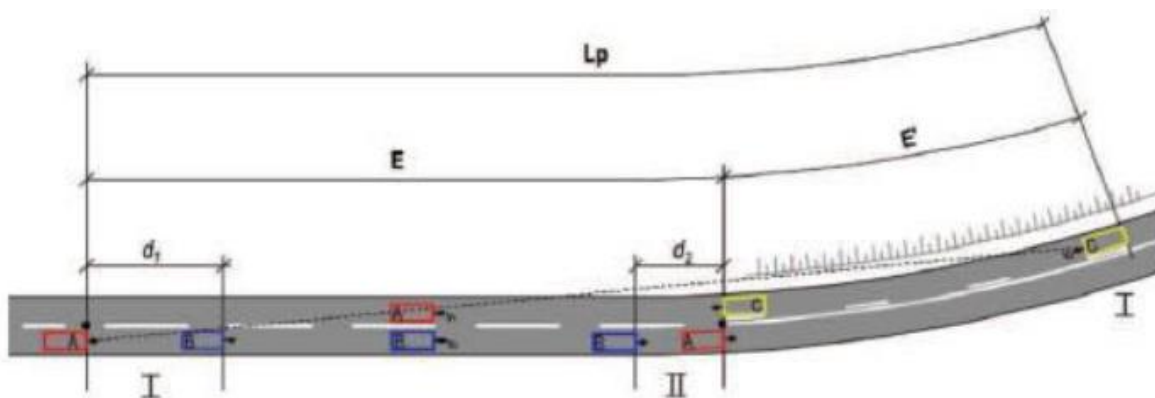
Tabela P3 - Minimalne vrijednosti propisane za oznake na kolovozu u okviru garantnog roka

Vrsta saobraćajnice	Autoputevi, brze saobraćajnice, magistralni i regionalni putevi	Ostale saobraćajnice

Oznaka na kolovozu	Boja	minimalna vrijednost		minimalna vrijednost			
		Oznaka Tip II		Oznaka Tip I		Oznaka Tip II	
		(mcd/luxm ²)	klasa	(mcd/luxm ²)	klasa	(mcd/luxm ²)	klasa
Koefficient retrorefleksije (R _L) – noćna vidljivost-suv kolovoz	Bijela	≥ 150	R3	≥ 100	R2	≥ 150	R3
	Žuta	≥ 100	R2	≥ 80	R1	≥ 100	R2
Koefficient retrorefleksije (R _w) – noćna vidljivost-mokar kolovoz	Bijela	≥ 35	RW2	≥ 35	RW2	≥ 35	RW2
	Žuta	≥ 25	RW1	≥ 25	RW1	≥ 25	RW1
Koefficient retrorefleksije (Q _d) – dnevna vidljivost-suv kolovoz	Bijela	≥ 130	Q3	≥ 100	Q2	≥ 130	Q3
	Žuta	≥ 100	Q2	≥ 100	Q2	≥ 100	Q2
Otpornost na klizanje (SRT)	Bijela	≥ 45	S1	≥ 45	S1	≥ 45	S1
	Žuta	≥ 45	S1	≥ 45	S1	≥ 45	S1
Faktor osvjjetljenja (β)	Bijela	≥ 0,40	B3	≥ 0,40	B3	≥ 0,40	B3

Prilog 3

Analički postupak proračuna dužina razdjelnih linija za bezbjedno preticanje u funkciji brzina

V1/V2	E (m)	E' (m)										
		V3 (km/h)										
		100	95	90	85	80	75	70	65	60	55	50
100/80	246	246	234	221	209	197	185	172	160	148	135	123
95/75	224	236	224	212	201	189	177	165	153	142	130	118
90/70	203	226	215	203	192	181	170	158	147	136	124	113
85/65	184	216	205	194	184	173	162	151	140	130	119	108
80/60	165	206	196	185	175	165	155	144	134	124	113	103
75/55	147	196	186	176	167	157	147	137	127	118	108	98
70/50	130	186	177	167	158	149	140	130	121	112	102	93
65/45	114	176	167	158	150	141	132	123	114	106	97	88
60/40	100	166	158	149	141	133	125	116	108	100	91	83
55/35	86	156	148	140	133	125	117	109	101	94	86	78
50/30	73	146	139	131	124	117	110	102	95	88	80	73
45/25	61	136	129	122	116	109	102	95	88	82	75	68
40/20	50	126	120	113	107	101	95	88	82	76	69	63

V1-V2 = 20 (km/h)

E - dužina linije upozorenja i obične isprekidane linije (m)

$$E = \frac{2 \cdot d \cdot V_1}{V_1 - V_2}$$

E' - dužina neisprekidane linije (m)

$$E' = \frac{2 \cdot d \cdot V_3}{V_1 - V_2}$$

d - razmak između prestizanog i prestižućeg vozila (m)

$$d = 0.2 \cdot V_2 + 2 \cdot L_v$$

d_1 - razmak između prestizanog i prestižućeg vozila prije preticanja (m)

d_2 - razmak između prestizanog i prestižućeg vozila poslije preticanja (m)"

$$d = d_1 = d_2$$

L_p - potrebna dužina preglednosti za bezbjedno preticanje (m)

$$L_p = E + E' = \frac{2 \cdot d \cdot V_3}{V_1 - V_2} (V_1 + V_3)$$

L_v - dužina vozila (m)

$$L_v = 4.3 (m)$$

L_{v1} - dužina prestižućeg vozila (m)

L_{v2} - dužina prestizanog vozila (m)"

$$L_v = L_{v1} = L_{v2}$$

V_1 - brzina prestižućeg vozila (km/h)

V_2 - brzina prestizanog vozila (km/h)

V_3 - brzina dolazećeg vozila (km/h)

Na osnovu člana 154 stav 5 i člana 155 stav 5 Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Službeni list CG”, br. 33/12, 58/14, 14/17 i 66/19), Ministarstvo kapitalnih investicija donijelo je

PRAVILNIK O PRIVREMENOJ SAOBRAĆAJNOJ SIGNALIZACIJI

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se postavljanje i upotreba, vrsta, izgled i tehničke karakteristike privremene saobraćajne signalizacije, izgled, tehničke karakteristike, vrsta i način postavljanja i mjesta na kojima se postavljaju branici ili polubranici i uređaji za davanje svjetlosnih i zvučnih znakova.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **branici i polubranici** su uređaji koji se sastoje od mehanizma za pokretanje i barijera sa svijetlosnim, odnosno reflektujućim oznakama i služe za povremeno zatvaranje saobraćaja čitavom širinom puta, odnosno do polovine širine puta na prelazu preko željezničke pruge u nivou;
- 2) **klasa materijala** je razvrstavanje materijala za izradu lica saobraćajnog znaka prema koeficijentu retrorefleksije i definisani su crnogorskim standardom (MEST);
- 3) **montažni ivičnjak** je ivičnjak urađen od gume ili plastičnih materijala koji služi za vođenje saobraćaja u zoni radova na putu ili se ugrađuje kao dio privremenih radova;
- 4) **rastegljiva ograda** je ograda formirana od elemenata sa bijelim i crvenim poljima koje se, prema potrebi, razvlače i kojima se ograđuje gradilište;
- 5) **razdvajajuće ograde** su plastični elementi bijele i crvene boje kojima se formira ograda za razdvajanje saobraćajnih tokova;
- 6) **saobraćajna kupa** je element konusnog oblika izrađen od gume ili plastičnog materijala sa naizmjeničnim poljima bijele i crvene boje kojima se upozoravaju vozači na prepreke ili gradilište na putu;
- 7) **signalna tabla za označavanje radova na putu** je tabla sa treptaćima i saobraćajnim znakovima koja se montira na zadnji dio radnog vozila i koristi se kao upozorenje vozačima za radove na putu;
- 8) **sklopiva ograda** je ograda od elemenata sa poljima bijele i crvene boje kojima se ograđuje gradilište;
- 9) **zaprečna traka** je traka od plastične folije obojene naizmjenično bijelom i crvenom bojom kojima se označava ivica gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama;
- 10) **zaprečno uže** je uže sa naizmjenično nanizanim pločama ili zastavicama bijele i crvene boje kojima se označava ivica gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama;
- 11) **zapreka** je element opreme koji se koristi za ograđivanje gradilišta i privremenih prepreka sa bočne strane.

Standardi

Član 3

Tehničke karakteristike privremene saobraćajne signalizacije i opreme puta izvode se u skladu sa važećim crnogorskim standardima (MEST).

U slučaju da za saobraćajnu signalizaciju ili opremu puta ne postoji odgovarajući crnogorski standard, primjenjuje se evropski standardi (EN).

Temelji, postolja i nosači privremene saobraćajne signalizacije su definisani standardom.

Privremena saobraćajna signalizacija i oprema puta se obilježava i postavlja na putu na osnovu saobraćajnog projekta u skladu sa odredbama ovog pravilnika, propisima kojima se uređuje oblast puteva i bezbjednost saobraćaja na putevima, standardima i smjernicama.

Saobraćajni projekat privremene signalizacije

Član 4

Saobraćajni projekat privremene signalizacije je projekat regulacije saobraćaja i saobraćajne signalizacije i opreme puta, u skladu sa propisima kojima se uređuje izrada tehničke dokumentacije.

Privremena saobraćajna signalizacija i oprema

Član 5

Privremena saobraćajna signalizacija i oprema se koristi za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi.

Privremenu saobraćajna signalizaciju i opremu čine:

- 1) znakovi opasnosti sa osnovom znaka žute boje,
- 2) znakovi izričitih naredbi sa osnovom znaka žute boje. Izuzetno, odredba u pogledu boje, ne odnosi se na saobraćajne znakove izričitih naredbi: II-2, II-4, II-34, II-35, II-36, II-37, II-43, II-43.1, II-43.2, II-43.3, II-43.4, II-44, II-44.1, II-44.2, II-45, II-45.1, II-45.2, II-45.3 i II-46,
- 3) opšti znakovi obavještenja: III-1, III-5, III-6, III-7, III-10, III-35 i III-82. Izuzetno, znakovi obavještenja III-22 imaju osnovu znaka žute boje i simbole crne boje,
- 4) znakovi obavještenja za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu,
- 5) saobraćajna oprema za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu.

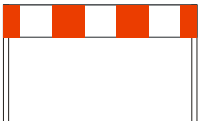
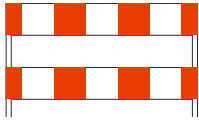

Saobraćajna oprema koja se koristi za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi se izrađuje od reflektujućeg materijala najmanje klase 2.

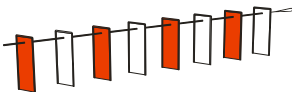

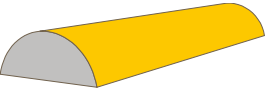
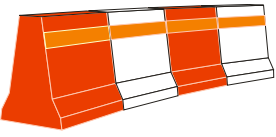
Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi postavljanja saobraćajne opreme za obilježavanje prepreka na putu dati su u Tabeli 1.

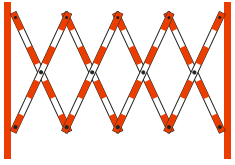
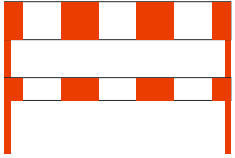

Tabela 1

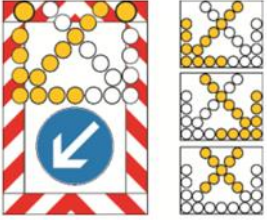

Saobraćajna oprema za obilježavanje prepreka na putu i mjesta na kome se izvode radovi na putu

VII	SAOBRAĆAJNA OPREMA ZA OBILJEŽAVANJE PREPREKA NA PUTU I MJESTA NA KOME SE IZVODE RADOVI		
Šifra znaka	Izgled lica znaka, oblik i boja	Značenje, varijante posebni uslovi postavljanja	
VII-1	 Čeoni branik	Značenje	„Čeoni branik lijevi”(VII-1) i „Čeoni branik desni“ (VII-1.1) je branik sa tablom na kojoj su naizmjenična polja bijele i crvene boje, zakošena pod uglom od 45°.
		Varijante znaka	 VII-1.1
		Posebni uslovi	Čeoni branici se koriste prilikom zatvaranja puta, odnosno saobraćajne trake, za ograđivanje gradilišta ili privremenih prepreka na putu sa čeone i začelne strane. Na branike mogu da se postave najviše dva saobraćajna znaka. U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na branike mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svjetiljke.
VII-2	 Usmjeravajući branik	Značenje	„Usmeravajući branik” je branik sa tablom na kojoj su naizmjenična polja bijele i crvene boje strelastog oblika, zakošena pod uglom od 45° od donje i gornje ivice prema sredini table. Izvode se kao lijevi (VII-2) i desni (VII-2.1).

		Varijante znaka									
		Posebni uslovi	VII-2.1 Usmeravajući branici se koriste prilikom zatvaranja puta, odnosno saobraćajne trake, za ograđivanje radilišta ili privremenih prepreka na putu sa čeonu i začelne strane. Branici se izrađuju od retroreflektujućeg materijala najmanje klase 2. Na branike mogu da se postave najviše dva saobraćajna znaka. U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na branike mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svetiljke.								
VII-3	 Horizontalna zapreka	Značenje	„Horizontalna zapreka” (VII-3) i „Dvostruke horizontalne zapreke” (VII-3.1) je tabla postavljena na sopstvenim nosačima sa naizmjeničnim kvadratnim poljima bijele i crvene boje i može da bude jednostruka (VII-2) i dvostruka (VII-2.1).								
		Varijante znaka	 VII-3.1								
		Posebni uslovi	Koriste se za ograđivanje gradilišta sa bočne strane i u zoni radova i privremenih prepreka na putu, na mjestima gdje se vrši potpuno zatvaranje saobraćaja. Na zapreku može da se postave najviše dva saobraćajna znaka. U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na zapreke mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svjetiljke.								
VII-4	 Vertikalna zapreka	Značenje	„Vertikalna zapreka” (VII-4), (VII-4.1), (VII-4.2), (VII-4.3), (VII-4.4) je tabla postavljena na sopstveni nosač, vertikalno u odnosu na kolovoz, sa naizmjeničnim poljima bijele i crvene boje pod uglom od 45° u odnosu na površinu kolovoza i može da bude jednostrana i dvostrana.								
		Varijante znaka	<table border="1" data-bbox="767 1704 1453 1839"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>VII-4.1</td> <td>VII-4.2</td> <td>VII-4.3</td> <td>VII-4.4</td> </tr> </table>					VII-4.1	VII-4.2	VII-4.3	VII-4.4
											
VII-4.1	VII-4.2	VII-4.3	VII-4.4								
		Posebni uslovi	Koriste se za skretanje saobraćaja, podjelu smjerova kretanja i označavanje bočne ivice gradilišta. Na vertikalnu zapreku može se postaviti samo jedan								

			<p>saobraćajni znak.</p> <p>U noćnim uslovima, radi bolje uočljivosti, na zapreke mogu da se postave trepćuće ili bljeskave svjetiljke.</p>
VII-5	 <p>Zaprečna traka</p>	Značenje	„Zaprečna traka” (VII-5) je traka sa naizmjeničnim poljima bijele i crvene boje kojom se označavaju ivice gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
VII-6	 <p>Zaprečno uže</p>	Značenje	„Zaprečno uže” (VII-6) je uže sa naizmjenično nanizanim pločama ili zastavicama crvene i bijele boje i se koristi za označavanje ivice gradilišta ili prostora sa privremenim preprekama.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
VII-7	 <p>Saobraćajni čunj</p>	Značenje	„Saobraćajni čunj” (VII-7) je kupa izrađena od gume ili plastičnih materijala na kojima se nalaze naizmjenična bijela i crvena polja izrađena od retroreflektujućeg materijala.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Koriste se za obilježavanje kratkotrajnih radova. Radi bolje uočljivosti, na vrh kupe moguće je postaviti bljeskalice ili odgovarajuće treptače.
VII-8	 <p>Montažni ivičnjak</p>	Značenje	„Montažni ivičnjak” (VII-8) koristi se za označavanje površine kolovoza koja je namijenjena za kretanje vozila u zonama radova na putu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Ivičnjak je žute boje. Na njemu moraju da budu postavljene retroreflektujuće oznake radi bolje vidljivosti. Na ivičnjak se mogu postaviti i markeri.
VII-9		Značenje	„Razdvajajuća ograda” (VII-9) predstavlja plastične elemente bijele i crvene boje izrađene prema tipu ograde „Nju Džersi”, koji se ređaju naizmjenično i koriste se za razdvajanje suprotnih smjerova kretanja, za skretanje saobraćaja i za razdvajanje površine kolovoza na kojoj je dozvoljeno kretanje, od površine na kojoj kretanje vozila nije dozvoljeno.

	Razdvajajuća ograda		
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	-
VII-10	 <p>Rastegljive ograde</p>	Značenje	„ Rastegljive ograde ” (VII-10) su ograde izrađene od lakih materijala koje se lako postavljaju i uklanjaju i služe za ograđivanje gradilišta, posebno na trotoarima prilikom jednodnevnih ili kratkotrajnih radova za zaštitu pješaka.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Elementi od kojih se ove ograde sastavljaju obojeni su naizmjenično bijelom i crvenom bojom.
VII-11	 <p>Složive ograde</p>	Značenje	„ Složive ograde ” (VII-11) su ograde izrađene od lakih materijala koje se lako postavljaju i uklanjaju i služe za ograđivanje gradilišta, posebno na trotoarima prilikom jednodnevnih ili kratkotrajnih radova za zaštitu pješaka.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Elementi od kojih se ove ograde sastavljaju obojeni su naizmjenično bijelom i crvenom bojom.
VII-12	 <p>Signalna tabla za označavanje radova na putu</p>	Značenje	„ Signalna tabla za označavanje radova na putu ” (VII-12) postavlja se na zadnji dio motornih vozila ili prikolice, kada je vozilo zaustavljeno i koristi se za obezbjeđivanje kratkotrajnih pokretnih gradilišta na putu.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Signalna tabla za označavanje radova na putu sastoji se od rama crvene i bijele boje na koji se postavljaju treptaći, znakovi „radovi na putu” (I-19), „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45) ili „obavezno obilaženje s lijeve strane” (II-45.1), zavisno od situacije na putu. Umjesto saobraćajnih znakova „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45) ili „obavezno obilaženje s lijeve strane” (II-45.1) može se postaviti semafor za regulisanje promjene saobraćajne trake;
VII-13		Značenje	„ Signalna tabla za označavanje mjesta gdje je saobraćajna traka zatvorena ” (VII-32) označava mjesto gdje je saobraćajna traka zatvorena.
		Varijante znaka	-
		Posebni	Signalna tabla za označavanje mjesta gdje je saobraćajna traka zatvorena sastoji se od rama crvene i

	 <p>Signalna tabla za označavanje mjesta gdje je saobraćajna traka zatvorena</p>	uslovi	bijele boje, „obavezno obilaženje s lijeve strane” (II-45.1) ili „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45), zavisno od situacije na putu. Umjesto saobraćajnih znakova „obavezno obilaženje s desne strane” (II-45) ili „obavezno obilaženje s lijeve strane” (II-45.1), signalna tabla može biti izvedena i u LED tehnologiji.
VII-14	 <p>Zastavice za ručno regulisanje saobraćaja</p>	Značenje	„Zastavice za ručno regulisanje saobraćaja“ (VII-14) su crvene i zelene boje i služe za regulisanje saobraćaja na dijelu puta na kome se izvode radovi ili gdje je nastala prepreka koja se ne može odmah otkloniti.
		Varijante znaka	-
		Posebni uslovi	Imaju dimenzije najmanje 40 cm x 40 cm. Kada radnik određen od strane izvođača radova, drži podignutu zelenu zastavicu, prolaz je slobodan, a kada je podignuta crvena zastavica, prolaz je zabranjen.

Branici i polubranici

Član 6

Branici i polubranici su oprema namijenjena zatvaranju saobraćaja vozila, pješaka i biciklista u smjeru na koji su poprečno postavljene.

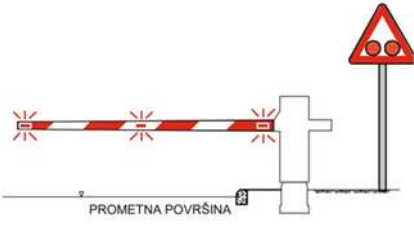
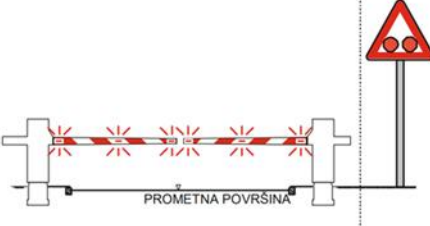
Branici i polubranici moraju po cijeloj dužini biti označeni crveno-bijelim poljima.

Površina polubranika postavljenih ispred tunela i na naplatnim stanicama mora biti izvedena sa retroreflektujućim materijalom.

Kad se polubranici postavljaju na ulazu na parkiralište ili garaže moraju biti označeni sa najmanje jednim crvenim reflektujućim staklom ili površinom izvedenom retroreflektujućim materijalom.

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi postavljanja branika i polubranika za prelaz puta preko željezničke pruge u nivou dati su u Tabeli 2.

Šifra, izgled, oblik i boja, značenje, varijante, kao i posebni uslovi postavljanja branika i polubranika za prelaz puta preko željezničke pruge u nivou

IX		BRANICI I POLUBRANICI ZA PRELAZ PUTA PREKO ŽELJEZNIČKE PRUGE U NIVOU	
Šifra	Izgled, oblik i boja	Značenje, varijante, uslovi i način postavljanja	
IX-1		Značenje	Zatvaranje saobraćaja čitavom širinom puta na prelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou
		Varijante	-
		Posebni uslovi	Moraju biti označeni sa najmanje tri crvena reflektujuća stakla minimalne površine 40 cm ² , a moraju se postaviti tako da su uočljiva iz smjera puta na kojem se zatvara saobraćaj, od kojih jedno mora biti postavljeno na sredini branika, a druga dva bliže krajevima branika. Branici moraju biti obilježeni sa najmanje tri crvena reflektujuća stakla i ako su obilježeni posebnim postojanim ili treptućim crvenim svjetlima.
IX-2		Značenje	Zatvaranje saobraćaja do polovine širine puta na prelazu puta preko željezničke pruge u istom nivou.
		Varijante	-
		Posebni uslovi	Moraju biti označeni sa najmanje tri crvena reflektujuća stakla minimalne površine 40 cm ² , a moraju se postaviti tako da su uočljiva iz smjera puta na kojem se zatvara saobraćaj, od kojih jedno mora biti postavljeno na sredini branika, a druga dva bliže krajevima branika. Polubranici moraju biti obilježeni sa najmanje tri crvena reflektujuća stakla i ako su obilježeni posebnim postojanim ili treptućim crvenim svjetlima.

Prema potrebi, branici i polubranici mogu biti označeni treptućim svjetlom na sredini branika odnosno na kraju polubranika, koje trepće kada je branik ili polubranik spušten ili je u fazi spuštanja ili dizanja.

Branici ili polubranici postavljaju se iznad kolovoza puta na visini od 90 do 120 cm.

Stupanje na snagu

Član 7

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 01-011/21-3170/4

Podgorica, 29. marta 2021. godine

Ministar,
Mladen Bojanić, s.r.

440.

Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom utvrđeno je da se u tekstu Pravilnika o utvrđivanju iznosa prosječne ponderisane maloprodajne cijene cigareta („Službeni list CG”, broj 34/21) potkrala greška, pa se daje

**ISPRAVKA
PRAVILNIKA O UTVRĐIVANJU IZNOSA PROSJEČNE PONDERISANE
MALOPRODAJNE CIJENE CIGARETA**

U čl. 1 i 2 riječi: „2020. godinu” zamjenjuju se riječima: „2021. godinu”.

Podgorica, 5. aprila 2021. godine

Iz Sekretarijata za zakonodavstvo